

Posavcem neslavno prvenstvo? Obkolpje...

V Posavju pričakujejo letos večje presežke delavcev še med papirničarji, kovinarji, gradbinci idr. — Prvi v Evropi po brezposelnosti?

SEVNICA — V razmeroma kratkem času, od leta 1988 je brezposelnost v Posavju narasla za trinapolkrat. Na novinarski konferenci enote republiškega zavoda v Sevnici je njen vodja Tone Koren s sodelavci z vrsto podatkov ponazoril, da se letos kaj lahko zgodi, da se bo v Posavju armadi prek 3200 brezposelnih do konca leta priključilo približno 1500 novih iskancev zaposlitve in bi Posavje utegnilo z okrog 15-odstotno brezposelnostjo poseči celo po samem vrhu neslavnega evropskega prvenstva.

Krizne gospodarske razmere, ki jih je 10-dnevna vojna v Sloveniji z vsemi posledicami le še zaostri, se kažejo v vse večjih presežkih delavcev. V brežiški občini so lani predvideli 460 odvečnih delavcev (v t.i. odprto brezposelnost jih je prešlo 220, na zavodu za zaposlovanje pa se jih je prijavilo 80), v krški 720 (650—450) in v sevnški 320 (100—30). Poglavitni vir presežkov v regiji predstavlja ko-

vinskopredelovalna industrija v krški občini, kjer sta šla v stečaj Kovinar-ka in Sop, v brežiški občini pa Remontno-tehnični zavod Bregana.

Pri brezposelnih je opazen manjši delež žensk in mladih, značilna pa je tudi precej boljša izobrazben raven brezposelnih od tiste iz prejšnjega leta. 1566 je upravičencev do denarnega nadomestila, kar je skoraj petkrat več kot leto poprej, denarno pomoč

pa prejema 629 brezposelnih.

Z nekaterimi uspešnimi ukrepi aktivne politike zaposlovanja pa je zavod za zaposlovanje precej ublažil nezaposlenost. Sofinancirali so pripravništvo za 393 mladih Posavcev. Za zaposlitev so pripravili 180 brezposelnih, s tem da so jim krili stroške usposabljanja, šolnine ter tečajev gostinstva, računalništva in tujih jezikov. To pomoč so v največjem številu izkoristili Sevnčani, prav tako so ti prevladovali med 116 delavci, ki so v

● V Posavju je oz. še bo letos dobilo delo po 70 delavcev v novonastalem podjetju Silex na Blanci in v carinski službi na meji s Hrvaško, 30 pa v invalidskih delavnicah v Skopcih. Drugih večjih novih zaposlitev ni videti razen iz natečaja »1000 novih delovnih mest«. Pač pa pričakujejo večje presežke delavcev, zlasti v papirni, kovinski, kemični, lesni in tekstilni industriji ter v gradbeništvu in rudarstvu.

vseh treh občinah sodelovali v javnih delih. Najnovejši razpis za javna dela se je iztekel 15. januarja. Večina izmed 60 brezposelnih je pri iskanju samozaposlitve poiskala pomoč pri zunanjih svetovalnih organizacijah, ki jo plačuje zavod. Prve konkretne rezultate tega svetovanja pričakujejo letos. Prek natečaja »1000 novih delovnih mest« je spomladi 40 vlagateljev dobilo denar za 137 delovnih mest, jeseni (do 20. decembra) pa je 40 lastnikov podjetij oz. obrtnikov zaposlilo za denar za 144 novih delovnih mest.

P. PERC

(Nadaljevanje s 1. strani)

umevanja za težave teh ljudi je pokazal predstavnik ministrstva za varstvo okolja in urejanje prostora, podpredsednik stranke Zelenih dr. Božidar Voljč, ki je obljubil, da bo o vseh teh težavah, zapletih in predlogih spregovoril tudi na bližnjem zasedanju

● MENJALNIC NI in tako na meji ni možno zamenjati hrvaških dinarjev v SLT in obratno. Domačini predlagajo, naj bi uvedli vsaj črni devizni trg, če banke niso zmogne urediti rednih menjalnic. Menjalnice pa so tu potrebne, saj mnogi prebivalci delajo zdaj preko meje, dobijo tudi denar, s katerim doma ne morejo kupovati in plačevati.

● MEJE PO SREDINI KOLPE in Čabranke ne bi smelo biti, saj bi tako zatrl ribištvo, kajakaštvo turizem in druge dejavnosti ter tudi dobrososedske odnose in ljudje bi se začeli od tod izseljevati.

● HIDROCENTRALE NA ČABRANKI in Kolpi niso zaželeni, saj že sedanje kvarijo videnje okolja in odzvezajo preveč vode ter tako uničujejo ribje revirje.

● ČE JE GORELO ob meji na Hrvaškem ali v Sloveniji, so prihiteli na pomoč najbližji gasilci, neglede na republiško mejo. Zdjaj pa so potrebne prošnje za pomoč, soglasja itd. in ogejn lahko prej vse uniči, preden bo zadoščeno vsem predpisom.

republiške skupščine, ki bo še ta teden.

Upoštevanja vreden je bil tudi predlog predsednika občinske skupščine Čabar Branka Kovača, naj bi te zadeve reševali na podobnih skupnih sestankih, ki bi se jih v bodoče poleg najvišjih predstavnikov Slovenije udeležili tudi najvišji predstavniki Hrvaške.

JOŽE PRIMC

Kočevje potrebuje popoln prehod

Zahteva gospodarstva

KOČEVJE — Po vzpostavitvi državne meje v vasi Petrina je bilo jasno videti, da ta mejni prehod ne bo pravi in da bo marsikomu povzročil precej težav, največ pa gospodarstvenikom. Kočevci že tarnajo in zahtevajo, naj se v tem območju ali v Kočevju naredi carinska izpostava, da ne bi izvozniki morali svojega blaga prevažati v Ljubljano ali Metliko in celo v Jelšane na carinjne. Kaže, da je v najtežjem položaju mesnopredelovalna industrija.

Takoj po 8. oktobru, ko so prvi problemi že bili tu, so ustrezni občinski organi začeli evidentirati vse težave. Po opravljenih pogovorih so vsem ministrstvom in IS RS poslali poročilo o tej problematiki. Jasno so zapisali da potrebujejo popoln mednarodni cestni prehod z veterinarsko in fitopatološko službo. To so argumentirali predvsem s tem, da je do najbližjega mejnega prehoda Jelšane ali Metlika več kot 100 km. V kratkem naj bi se sestali predstavniki ribniške in kočevske skupščine in se dogovorili o nekaterih izhodiščih.

M. G.

● Da ne bi bilo v gradnji zastoja, bodo šle v prodajo tudi stavbe sedanje porodnišnice, ORL in rehabilitacije, za katere naj bi iztržili okrog 5 milijonov mark. V bolnici sicer sprejemajo mnenja, da bi bil lahko ta kompleks uporabljen za vse kaj drugega kot za policijsko postajo, a kaj, ko bo celo vključeno s tem denarjem od prodaje še vedno precejšnja finančna luknja, da bi gradnjo lahko dokončali in nove prostore primerno opremlili. Ne glede na vse neznanke, ki so še okrog nove novomeške porodnišnice, v. d. direktorja bolnišnice dr. Tone Starc upa, da bodo uspeli s selitvijo v nove prostore za stoletnico obstoja novomeške bolnišnice. Ta bo januarja 1994.

je pripravljen tako, da bi ga italijanski partnerji lahko prevzeli v vsakem trenutku.

Z. L.-D.

Kaj z vojaškimi stanovanji?

Črnomaljši zahtevajo, naj TO prepreči škodo v bivših vojaških stanovanjih — Nasiilne vselitve

ČRNOMELJ — Zadnje mesece je bilo v Črnomlju veliko delegatskih vprašanj, ki se tičejo JA, predvsem pa njene nekdanje imovine. Prebivalce so se spraševali, kaj je tisto 77 bivših vojaških stanovanj, pa skrbi predvsem usoda teh stanovanj, toliko bolj, ker opažajo, da vsa dogajanja okrog njih očitno niso ravno legalna in sprejemljiva. Zato zahtevajo, naj tisti, ki je po novem odgovoren za to imetje, poskrbi, da se ne bo delala škoda.

Z uveljavitvijo ustavnega zakona je Republika Slovenija postala lastnica vsega stanovanjskega fonda, ki je bil predtem last JA, v upravljanje pa naj bi ga v skladu z dogovorom prevzela TO. Na podlagi dogovora med slovenskim ministrstvom za obrambo in petim armadnim območjem bi omenjeni stanovanjski fond morale prevzeti komisije, ki bi jih imenovali upravni organi za obrambo. Naloga teh komisij je bila, da skupaj s predstavniki JA ugotovijo razmere v stanovanjih, v izpraznjenih stanovanjih izključijo vodo in elektriko in jih zapečatijo. Kljub dogovoru pa se

pozneje armada s tem ni strinjala in je sama zapečatila prazna stanovanja. Vendar je slovensko obrambno ministrstvo črnomaljški komisiji za prevzem bivših vojaških stanovanj vseeno naložilo, naj zbere čim več podatkov o teh stanovanjih.

V Črnomlju so ugotovili, da so se v 9 od 29 praznih bivših vojaških stanovanj nasilno vselili stanovalci. Poleg tega nekateri na račun praznih stanovanj predelujejo oz. povečujejo svoja stanovanja, vprašanje pa je, če imajo za te posege potrebno dokumentacijo. Res, da komisija ni imela ključev, da bi lahko ugotovila, kakšne razmere vladajo v praznih stanovanjih, vendar po podatkih, ki jih ji je uspelo zbrati, v njih ni izključena ne voda ne elektrika, medtem ko v blokih, kjer je praznih več stanovanj, ni ogrevanja. V Črnomlju pa si niso znali odgovoriti na vprašanje, ali lahko sedanji nosilci stanovanjske pravice nekdanja stanovanja JA tudi odkupijo, zato je črnomaljški oddelek za obrambo in vse druge dileme naslovil na republiško ministrstvo za obrambo.

M. B.-J.

Naša anketa

Najprej delo za domačine?

Na poslanske klopi slovenskega parlamenta prihaja osnutek zakona o zaposlovanju tujcev. Z osamosvojitvijo mora Slovenija — za katero bodo tuji tudi dosedanji »delavci iz drugih republik«, ki ne bodo slovenski državljani — tudi to področje seveda urediti po svoje. Mnoge je strah, kaj bo, ne nazadnje se vsa razvita Evropa sooča z naglim naraščanjem odpora in celo sovražstva ter nasilja do tujcev. Kot pogoj za zaposlitev tujcev je predlagano delovno dovoljenje, ki bi ga izdal republiški zavod za zaposlovanje, načeloma na zahtevo delodajalca in le izjemoma na zahtevo posameznika, tujca. Praviloma naj bi bila dovoljenja izdana za določen čas. Zakon predvideva, da bi omogočili pridobiti delovno dovoljenje vsem državljanom SFRJ, ki bodo ob uveljavitvi zakona v rednem delovnem razmerju in bodo živeli v Sloveniji že več kot pet let, tujcem s statusom begunca in tujcem, ki opravljajo razna strokovna dela na podlagi pogodb. Predvideno je, da bodo morali za osebno delovno dovoljenje zaprositi v treh mesecih po uveljavitvi zakona. Če tega ne bi storili, naj bi bili ob službo. Za delo, ki v enem letu ne traja več kot tri mesece, naj bi delovni vizumi za tujce ne bili potrebni. Vsekakor pa je pričakovati, da bo osnovna črta bodoče politike zaposlovanja tujcev omejevanje, saj brezposelnost v Sloveniji naglo narašča in bomo očitno ravno po tem najprej dosegli evropsko raven.

VINKO ŽALEC, vodja šolskih delavnic v črnomaljski srednji šoli: »Kar se tiče delavcev iz tujine, ki so sedaj zaposleni pri nas, sem za to, da ostanejo še naprej, če so dobri in prizadevni. V takšnih primerih ni razlogov, da bi jih odpustili samo zato, ker so tuji. Pri zaposlovanju nanovo pa bi morali najti kompromis. Ne bi bilo prav, da bi neka proizvodnja stala, ker ne bi bilo delavcev, prav tako ne, da bi bili domačini brezposelni, tuji pa zaposleni.«

TONE ŽUNIČ, električar s Krivoglavici pri Metliki: »Za delavce v Sloveniji, ki so iz drugih republik nekdanje Jugoslavije, bi se morali na republiki dogovoriti, kako in kaj, ne pa, da bo odločala in ukrepala vsaka tovarna posebej. Zagotovo bo v bodoče pri nas bolj kot doslej zaživel trg delovne sile. Ne bi pa bilo prav, da bi že vnaprej določili, da bi smeli v Sloveniji zaposlovati le Slovence, ne glede na to, ali so dobri ali slabi delavci.«

MARJAN VENTA, vodja gradbišča blagovnice na Novem trgu v Novem mestu: »V GIP Pionir je več kot pol delavcev iz nekdanjih jugoslovanskih republik. Mnogi so si uredili slovensko državljanstvo, saj imajo tu družine in domove. Ostali se bodo pač odločili, ali bodo v boju za boljši zaslužek odšli v kakšno drugo državo, ali pa bodo vztrajali pri Pionirju, ki so mu bili zvesti v letih, ko se je v gradbeništvu rezal večji in bolj bel kos kruha. Če bodo odšli, jih bomo pogrešali, saj za mnoga dela Slovenci niso pripravljeni prijeti.«

ANDREJ GREGOR, z Velikega Kamna, Krško: »Čas bo pokazal, kaj je pravilno in kaj ni. Vlade se bodo verjetno kaj dogovarjale, kako bo z zaposlovanjem tujih delavcev v Sloveniji. Vprašanje je, kdo bo delal pri nas vsa, recimo jim umazana dela. So tudi drugačna vprašanja, na primer to, kdo lahko dela na vodilnih mestih v kakšni slovenski ustanovi nacionalnega pomena. Za ostitve pri zaposlovanju pa verjetno ne bodo zmanjšale brezposelnosti.«

RAMO BEGIČ, vzdrževalec železniške proge iz Brežic: »Kaj bi na primer mene držali tu na delu, če imate svoje ljudi brezposelne. Če nas bo firma potrebovala, nam bo že preskrbela delovne vizume. Delal sem v Nemčiji, pa vem, kako to gre. Nemoč te zaposli, če te rabi, če te ne rabi, te ne zaposli. Slovenija uvaja podoben sistem. Prav. Če je tam demokracija in če gremo v demokracijo, je potrebno tudi to.«

NADA KRAJC, vzgojiteljica v kočevskem vrtcu: »Imamo veliko nezaposlenih, predvsem mladih ljudi, delovna doba pa se podaljšuje, zato je najprej potrebno zagotoviti zaposlitev našim ljudem. Za tujce verjetno niti ne bo prostora, saj imamo dovolj lastnega kadra, pa tudi dovolj dobre šole, da lahko izobrazimo kader, ki ga potrebujemo. Tisti, ki so pri nas že vrsto let, imajo tu domove in obvladajo naš jezik, naj ostanejo, ostalim pa je potrebno bivanje pri nas omejit z delovnimi vizumi.«

FRANC MIKULIČ, referent za urbanizem na ribniški občini: »V prvi vrsti je potrebno zagotoviti delo za domačine. Zaposlovanje tujcev je zato treba omejiti. Če gre za delavce s posebnimi znanji, ki jih potrebujemo, jih je potrebno zadržati, čeprav so tuji. Podjetja morajo pri odpuščanju ali zaposlovanju delavcev upoštevati predvsem to, ali gre za dobre ali slabe delavce, vendar pa tudi to, ali so domačini ali tuji.«

ZORA HRIBAR, skupinovodja v obratu Induplati v Mokronogu: »Prav bi bilo, da bi poostriili slovensko delovno zakonodajo, da bi na ta način omogočili, da pridejo do kruha slovenski državljani. Pri nas je vse več mladih in žensk brez dela, zato bi morali zavezati možnosti za zaposlovanje tujih delavcev, pa tudi honorarno delo naših upokojencev, ki jih podjetja raje zaposlujejo, kot pa da bi sprejela nove delavce.«

ROBERT OREŠEK, poklicni gasilec v servisu sevnškega gasilskega društva: »Ker je vse več Slovencev brezposelnih, menim, da naj ne bi razmišljali le o omejevanju zaposlovanja tujih delavcev. Razmisлити bi bilo treba celo o tem, da brez slovenskega državljanstva ne bi več imeli dela niti tisti, ki so že zaposleni v slovenskih podjetjih.«

PLITVI DOLENJSKI ŽEPI — Podatki o bruto osebnih dohodkih, ki so bili v Sloveniji izplačani novembra, se pravi oktobrske plače, kažejo, da povprečni osebni dohodki v občinah na območju širše Dolenjske zaostajajo za slovenskim povprečjem. Nekoliko nad njim so le v krški občini, medtem ko so vseh ostalih osmih občinah pod njim, ribniška občina pa je sploh na republiškem repu. Na grafu smo za primerjavo izrisali višino povprečnega bruto osebnega dohodka v občini Ljubljana — Center, kjer so bila izplačila najvišja, in višino povprečnega BOD za vsa Slovenijo. Občine si sledijo v tem vrstnem redu: Krško, Trebnje, Novo mesto, Brežice, Kočevje, Metlika, Sevnica, Črnomelj in Ribnica.

Porodnišnica do januarja 1994?

Gradnja nove novomeške porodnišnice, ORL oddelka in kirurškega bloka poteka po načrtu — Iščejo denar za nadaljevanje gradnje, ko streha bo

NOVO MESTO — Travnika za »novo« novomeško bolnišnico ni več. Takoj po položitvi temeljnega kamna pred štiriindevet mesece so se delavci GIP Pionirja na njem namreč lotili gradnje nove dolenjske porodnišnice in otorinolaringološkega oddelka ter novega operacijskega bloka in centralne sterilizacije. Gradnja poteka po predvidenih rokih, saj ji gre v glavnem na roko tudi vreme. Vse kaže, da bo nova porodnišnica pod streho sredi pomladi, kot je bilo ob podpisu pogodbe tudi načrtovano.

Za novomeško zdravstveno naložbo je bil do začetka gradnje zagotovljen denar do tretje gradbene faze. Gre v glavnem za denar samoprispevka prebivalcev novomeške občine in 0,3-odstotnega deleža iz prispevne stopnje za zdravstvo. Le simbolične zneske so za gradnjo doslej prispevali iz črnomaljske in metliške občine, še nič pa iz trebanjske in krške. Slednja niti tovrstnega sporazuma ni podpisala, čeprav njeni občani koristijo usluge novomeške bolnišnice, del Krčank pa rojeva v novomeški porodnišnici. Republika

pa je utemeljenost novomeške gradnje zaenkrat potrdila samo s pozitivnim mnenjem strokovnega odbora ministrstva za zdravstvo in obljubo zdaj že nekdanje ministrice dr. Bohove, da investicija bo izpeljana. Pionir se je obvezal stavbo spraviti pod streho za 52 milijonov, takrat še dinarjev, ki jih je dobil vnaprej.

V bolnišnici seveda vztrajno iščejo finančne viire, ki bi omogočili nadaljevanje začetne gradnje brez prekinitve. Še vedno je v igri dogovor s italijansko firmo, po katerem bi ta

zgradila novo novomeško porodnišnico, ORL in kirurški blok na račun dolgoročnega posojila Sloveniji. Garancijo za tak aranžma bi dala slovenska vlada, novomeška obveznost bi bila dati v republiški proračun vsa sredstva, ki se zbirajo za gradnjo. Po mednarodnem priznanju Slovenije bo za takšen dogovor verjetno mnogo več možnosti kot pred njim. Projekt

● Da ne bi bilo v gradnji zastoja, bodo šle v prodajo tudi stavbe sedanje porodnišnice, ORL in rehabilitacije, za katere naj bi iztržili okrog 5 milijonov mark. V bolnici sicer sprejemajo mnenja, da bi bil lahko ta kompleks uporabljen za vse kaj drugega kot za policijsko postajo, a kaj, ko bo celo vključeno s tem denarjem od prodaje še vedno precejšnja finančna luknja, da bi gradnjo lahko dokončali in nove prostore primerno opremlili. Ne glede na vse neznanke, ki so še okrog nove novomeške porodnišnice, v. d. direktorja bolnišnice dr. Tone Starc upa, da bodo uspeli s selitvijo v nove prostore za stoletnico obstoja novomeške bolnišnice. Ta bo januarja 1994.

je pripravljen tako, da bi ga italijanski partnerji lahko prevzeli v vsakem trenutku.

Z. L.-D.

Premier na konju, kobila bosa

Tovornikova pozitivna, Rous negativca

MARIBOR — Kaže, da se je predsednik mariborske vlade Tone Rous dokončno vdal v usodo: tudi če bi vsako noč lastnorčno z mariborskih ulic in trgov odstranjeval kramo, ki jo je ukazal odstraniti svojem komunalnemu ministru, tudi če bi se še tako bleščel, eleganten in nasmejan prijavljaj povsod, tudi če bi v Maribor po svojem nedavnem (spornem) obisku v Kanadi pripeljal deset milijonarjev, ne, vse to mu očitno ne bi nič pomagalo. Magda je kratko malo boljša. Karkoli že bo storil, bo ona to vedno storila prej. Dejstvo, da so jo Mariborčani izbrali za pozitivno, njega pa za negativno osebnost leta 1991, govori o tem, kdo zna staviti na pravega konja in kdo ne. In to celo dobesedno, kot bomo videli kasneje.

V čem je skrivnost njenega medijskega uspeha, je jasno celo Ro-

usu, ki mu koketiranje z javnostjo tudi ni ravno tuje: od prvega dneva, ko je po precej čudnih strankarskih igrah Magda Tovornik postala predsednica mariborske skupščine, je znala »prodajati« svoj govorniški dar, simpatičen nastop in dejstvo, da je ena od redkih žensk v politiki — na republiški in na občinskih ravneh.

Predvsem pa je pokazala izrazit občutek za vse tiste »dobre stvari«, ki ustvarjajo politično podobo v javnosti — od zadnje domislisce o novoletnem zajtrku z mariborskimi novinarki in njene elektronske božične čestitke, izpisane na velikem display v središču mesta, do rednih sprejemov za vse Mariborčane, ki so karkoli pomembnega storili, in spretno »doziranih« potovanj v tujino ter zelo redkih potovanj v Ljubljano. Nič čudnega, da večina o njej govori kot o nekem, ki »se ne klanja republik« — in to je kajpada Mariboru, še vedno precej obremenjenemu s kompleksom provincine, vseč.

Javna skrivnost je, da se Rous in Tovornikova »ne moreta« oziroma se bolj težko »prenašata«. Mariboru to sicer doslej ni povzročilo kdove kakšne škode, koristi pa tudi ne. Ima le eno dobro stran: občasno je njuna rivaliteta prav zabavna. Ko je, denimo, Magda napovedala, da bo tekla na nedavnem Večerovem novoletnem teku, je Rous bojda začel razmišljati, kako bi jo »z...«. In se je domislil: na start teka je prihajal na konju. Vendar mu tudi tokrat županja ni ostala dolžna. »Rous na konju, kobila pa bosa,« je pokomentirala v mikrofon.

MILAN PREDAN

kmetijstvo

»SKZ—LS ima pred volitvami čisto vest«

Na zboru stranke v Semiču tudi podpredsednik Marjan Podobnik

SEMIČ — Konec preteklega tedna je bil v Semiču zbor SKZ—Ljudske stranke in prebivalcev semiške krajevne skupnosti, ki je bil dobro obiskan. Gost večera je bil Marjan Podobnik, podpredsednik kmečke stranke. Na zboru so obravnavali poročilo o politični in gospodarski problematiki v občini, povezanosti stranke z ostalimi strankami, o Semiču kot občini ter Beli krajini kot regiji ali okraju, ki naj bi imela v obbeh bodočih slovenskih zborih svoje predstavnike.

Beseda je tekla tudi o pripravah na volitve, organiziranju gospodarskih in političnih predavanj — prvo o vinski cesti naj bi bilo že 7. februarja — pa o belokranjski vinski cesti in semiškem turizmu, vrnitvi obrata IMV ali drugih podjetij na semiško območje, pripravi prostorov za občinske službe, iskanju novih delovnih mest oz. skrbi za mlade Semičane, ki so brez zaposlitve. V ospredju je bila tudi problematika na področju komunalne infrastrukture, krajani pa so želeli, da krajevna skupnost pripravi zbor krajanov. Podobnik je spregovoril o gospodarskih in političnih razmerah v Sloveniji. Poudaril je, da ima SKZ—LS čisto vest pred volitvami, da pa na nekaterih zahtevah stranke, kot na primer odstop ministra dr. Osterca, niso bile uresničene in da stranka še vedno zahteva spremembo v vladi.

ŠAHOVSKI TURNIR V SEMIČU

SEMIČ — Semiška podružnica SKZ—Ljudske stranke organizira v nedeljo, 19. januarja, ob 10. uri v hotelu Smuk šahovski turnir, na katerega so vabljeni vsi belokranjski šahisti. Gost bo šahovski mojster Leon Gostiša, ki bo odigral simultanko na 25 šahovskih deskah. Ob 14. uri pa bo v hotelu še hitropotezni šahovski turnir po švicarskem sistemu.

SREČANJE AKTIVA

BREŽICE — Brežiški aktiv kmečkih žena je pripravil v soboto srečanje, ki so se ga poleg članic in predstavnikov občine udeležili tudi član slovenskega predsedstva dr. Matjaž Kmecl s soprogom in Leo Freljih, predsednik Zadrudne zveze Slovenije. Srečanje so organizatorji popestrili s kulturnim programom. Slavko Zgonc je zbranemu občinstvu predstavil diapozitive o balkonskih rožah. To soboto bo aktiv kmečkih žena v Brežicah pripravil srečanje še za članice, ki se prireditev pred tednom dni niso mogle udeležiti. Pričakujejo tudi uradne goste iz Ljubljane.

ZIMSKO DELO V MATIČNJAKU — Delavci delovne enote Vinogradništvo iz Vinomera, ki je sicer v okrilju metliške kmetijske zadruge, so izkoristili ugodno vreme po novoletnih praznikih in v matičnjakih na Veselici nad Metliko (na fotografiji) in v Vinomeru porezali podlago za letošnje cepljenje trt, s katerim se ukvarja pet trsničarjev iz metliške občine. V obbeh matičnjakih so tokrat vzgojili za okrog 130.000 cepeljenk podlage, kar je za desetino več kot lani. (Foto: M.B.-J.)

Pohitite z nakupom cepeljenk

Na Vinomeru na prodaj visoko kakovostne trte

METLIKA — V skladišču metliške vinske kleti na Vinomeru pri Metliki so konec preteklega leta začeli prodajati trsne cepeljenke. Od okrog 50.000 prvovrstnih cepeljenk, kolikor jih imajo še na zalogi, prevladujejo visoko kakovostne sorte, za katere je bilo ugotovljeno, da v Beli krajini zelo dobro uspevajo. To so laški in renski rizling, chardonnay, sauvignon, rumeni muškata, sivi pinot ali rulandec klon 49/207, traminec, od rdečih sort pa žametna črnina, modra frankinja, modri pinot, potugalka in gamay.

»Pri nas smo daleč naokrog znani po kvaliteten cepeljenkah, ki prihajajo v prodajo od petih domačih trsničarjev,« pove Jože Prus, ki na Vinomeru med drugim skrbi tudi za prodajo cepeljenk. »Kupci ne prihajajo le iz Bele krajine in Dolenjske, ampak tudi s precejšnjega dela ostale Slovenije in Hrvaške. Glede na dosedanje povpraševanje, bo cepeljenk letos najbrž zmanjkalo. Ljudje posegajo po našem blagu tudi zato, ker letos ne bo cepeljenk s srbskega tržišča, ki so bile sicer precej dvomljive kakovosti. Zato svetujemo vsem interesentom, da pohitijo z nakupom, dokler je še izbira,« opozarja Prus.

»Ker so vinogradniki zadnje mesece veliko spraševali, ali bo tudi letos regres pri nakupu trsnih cepeljenk, lahko sedaj

Jože Prus

povem le to, da regres bo, ko se bodo o njem dogovorili na republiškem ministru za kmetijstvo. Vendar sedaj vinogradniki plačajo za cepeljenko polno ceno, ki je v tem trenutku pri nas 65 tolarjev, pozneje pa bodo dobili regres izplačan kot dobropis. Vendar le tisti kupci, ki imajo že sedaj zasajenega najmanj pol hektarja vinogradov,« pojasni Jože Prus. M.B.-J.

Majaronovo olje ustavi pršico varozo

Odkritje biologa

Koliko črnila je bilo že preltega in koliko besed izgovorjenih o varozi, nevarni pršici (varoa jacobsoni), ki tako neusmiljeno ugonablja čebelje družine, vendar nadloga še vedno ni premagana. Morda bo imelo popoln uspeh odkritje biologa Bernharda Krausa, ki je dobilo nagrado za zaščito okolja na univerzi v Frankfurtu in je v svojem bistvu preprosto, kot so preprosta mnoga velika odkritja.

Kraus je namreč ugotovil, da pršice ne morejo pravočasno zasesti čebeljih zarodkov, če je panj namazan z majaronovim oljem. To olje zmoti pršice, da ne zaznajo značilnega vonja, ki prihaja od ličink čebel. Ko zajedalska pršica ugotovi zamudo, je že prepozno; čebelji zarodki so že prekriti z voskom, s tem pa zaščiteni pred zajedalci.

Eterično majaronovo olje deluje presenetljivo zanesljivo in učinkovito. Vendar ima domnevno tudi hibo, ki jo je treba še znanstveno dokazati. Nekateri raziskovalci namreč trdijo, da majaronovo olje moti čebele pri orientaciji, kar pomeni, da je moteno njihovo gibanje in zgleđna organizacija dela. Vsekakor se z oljem, tako kot z nobeno drugo rečjo, ne sme pretiravati. Kaže, da bo za varnost pred varozo zadostal že enkratni premaz panja z majaronovim oljem. -n

Kalčki namesto drage solate

Kako pripraviti kalčke za svežo uporabo

Zelenjave v teh zimskih dneh primanjkuje in morda vam bo prav prišel nasvet o pripravljanju kalčkov za svežo uporabo, ki ga povzemamo po celjskem Novem tedniku.

Za pripravo užiten kalčkov so primerna semena stročnic pa tudi pšenice in gorčice. Potrebujemo seme, posodo, vodo in topel prostor. Seme delobolodnih stročnic, kot so fižol, grah, soja ali leča, najprej namakamo dva dneva,

da nabrekne, potem pa ga razgrnemo na plitev krožnik, obložen z več plastmi z vodo namočenih papirnatih brisač ali serviet.

Kalčki zrastejo v dobrem tednu dni. Ko so dolgi približno 4 cm, so primerni za uporabo. Če zrastejo v bolj temnem prostoru, so bolj beli in okusni, če v svetlem, pa bolj zeleni in grenki, podobno kot radič. Kalčki imajo veliko vitamina C in tudi sicer zelo ugodno delujejo na presnovo v šloveskem organizmu. Posebej primeren dodatek k hrani so za ljudi, ki jih muči zaprtje. Najbolj teknejo sveži na kruhu ali s skuto, kisló smetano ali majonezo. -n

REVOLUCIONARNI RANGUS

Naše kmetijstvo se v resnici potaplja. Na decembrskem sestanku Slovenske kmečke zveze — Ljudske stranke so naši vodilni možje kar tekmovali, (verjetno so se te boleznij nalezli še od starega sistema), kdo je in kdo ni za to kriv. Nihče pa ni pokazal na pravega krivca, pravi Jože Rangus iz Šenjerneja v Slovenskih brazdah in trdi, da sta vsega kriva ne-sposoben kmetijski minister dr. Jože Osterc in še bolj nesposobna njegova namestnica inž. Marija Markeš. Minister je kriv zato, ker je zaupal rdeči gardi prejšnjega sistema. Ko je prišel na ministrstvo, bi moral zamenjati vse od prvega do zadnjega, vključno s snažilko.

gospodinjstvi kotiček

Pitje mineralne vode

Že pred 2000 leti so Rimljani uporabljali mineralne vode v različne namene. Proučevanje mineralnih vod in tudi pitje se je v zadnjih desetletjih močno razširilo, postalo je potreba in tudi moda. Sprva so le premožni sloji prebivalstva hodili v toplice in zdravilišča na zdravljenje telesa in duha. Ob vseh družabnih prireditvah v takšnih ustanovah je bil pomemben obred pitja mineralne vode v skupinah. Danes je to postalo dostopno širokemu krogu potrošnikov, stekleničena mineralna voda pa praktično vsem.

Zaradi močnega naraščanja industrije je voda vse bolj kontaminirana. Zato so razvite dežele uvedle izredno stroge predpise za pitno vodo. Ljudje vse manj zaupajo pitni vodi, ki je pogosto prečiščena voda rek, zanje pa vemo, da so umazane in skoraj brez življenja. Vedno nova organska sredstva, ki se uporabljajo v industriji in poljedelstvu, onesnažujejo tudi pitno vodo.

Vse to je privedlo ljudi, da se vsebolj odločajo za pitje stekleničene mineralne vode. V razvitem sve-

moč. Zato se moramo usposobiti za izvoz in se prilagoditi zahtevam Evropske skupnosti.

Da pa bi razpolagali z dovolj vina iz nepopravljenih moštov, moramo v bodoče obnoviti vinograde pretežno s kakovostnimi sortami, ki zberejo dovolj sladkosti na trti, da vinu ni potrebo dodajati sladkorja. Da bi se prilagodili čim dalje strožim zahtevam evropskega trga, potrebujemo v Sloveniji nov zakon o vinu. Pri nas še ni dovolj urejena in določena vinogradništvo-vinarska panoga, kar najbolj škodi predvsem vinogradnikom. Evropski vinski zakon predpisuje zgornjo količino pridelka grozja na hektar za posamezen kakovostni razred. Tudi slovenski zakon o vinu določa za posamezno sorto mejne količine pridelka na hektar, na primer za modro frankinjo v povsarskem rajonu:

- namizno vino z geografskim poreklom največ 110q/ha,
- kakovostno vino 90q/ha,
- vrhunsko vino 80q/ha.

Pri nas še ni povsod prodrlo spoznanje, da je kakovost vina odvisna od pridelka grozja na enoto površine. Toda to bo potrebno doseči, če bomo hoteli zagotoviti stalnost v kakovosti, kajti samo to zagotavlja zanimivo ceno in stalne odjemalce.

Sv. Vincenc, eden vinskih patronov, ki bdi nad rezjo trte, je že v januarju. Dobri vinogradniki so zelo natančni pri rezi. Ako ne uspejo že z rezjo oceniti pridelka grozja in so preveč obremenili trto, redčijo grozdiče pred cvetenjem trte. Slovenski vinski marketing bo moral z naravnostjo v smeri kakovosti vplivati na pridelovalca in kupca, da bomo pridelovali količinsko manj, a kakovostno boljše vino.

mag. JULIJ NEMANIČ

MESO »GRE« ZA MLEKOM

LJUBLJANA — Z novim letom je stopil v veljavo odlok republiške vlade, po katerem se bodo odkupne cene živine ravnale po odkupni ceni mleka. Določeno je medsebojno razmerje, ki bo znašalo največ 1:7, kar pomeni, da bo kilogram žive teže najboljšega mladega pitalnega goveda do sedemkrat dražji kot liter mleka. Ker za osnovo obračuna cene mleka ne velja več modelna kalkulacija Kmetijskega inštituta Slovenija, pač pa 70 odstotkov v ekvijih izražene cene mleka v Evropski skupnosti, se bo tako cena mesa prilagodila Evropi in je domača inflacija ne bo prizadela. Ostanje le še vneslo nadležno vprašanje: kaj pa naše neevropske plače?

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Vse tako kaže, da je tudi na tržnici spregovorila tržna konkurenca. Zadnji ponedeljek so gospodinje lahko kupile kilogram orehov po treh še kako različnih cenah: po 500, 650 in celo 1000 tolarjev. Tudi jajca niso bila za vsami mizicami enake cene, čela se niso razlikovala po velikosti in barvi. Branjevci so zahtevali od 12 do 15 tolarjev. Gospodinja iz Ozlja je prinesla tudi krvavice po 200 tolarjev, smetano po 100 tolarjev lonček, sirček po 120 tolarjev, ocvirke po 150, čebulo po 50 tolarjev. Šopki telega so bili po 40 tolarjev, na eni od stojnic pa so že ponujali čebulček po 200 tolarjev. Tone Gracar z Mirne le redko manjka na tržnici in ga od tržnih dni ne odvrne ne mraz ne slaba prodaja. Ponuja svoje čajčke po 50 tolarjev zavitek, zajemalko majarounovih plev pa po 20 tolarjev. Pri njem je mogoče kupiti tudi krhlje po 200 tolarjev kilogram in česen po 300 tolarjev. Cene zelenjave in drugih zelenih vitaminov v pokriti stojnici Sadjaja in zelenjave pa so bile ta ponedeljek naslednje: pomaranče od 65 do 89 tolarjev, limone 93, korenje 89, zelje 60, solata 274, orehi 760, lešniki 590, mandarine 167, beli fižol 85 tolarjev.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotnem rednem tedenskem sejmu so prodajalci ponujali 280 do tri mesece starih in 14 starih prašičev. Prvih so prodali 175 po 200 do 250 tolarjev, drugih pa 8 po 100 do 130 tolarjev kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Iskana novost — kravimin

Predstavljajte si kad z različno visokimi dogami. Vanjo je moč natočiti le toliko vode, kolikor je dovolj najnižja. Preostanek (nekoristno) odteče. Taka »doga« so tudi hranila v tleh ali v živalskem organizmu in to je osnova agronomskega zakona o minimumu. Preobilica enega minerala ne more nadomestiti pomanjkanje drugega, zato ne morejo obstajati, denimo, idealne mineralno-vitaminske mešanice, ki bi ustrezale vsem živalim, ne glede na to, kako so krmiljene in kakšne so sicer njihove fiziološke potrebe. Zato lahko živinorejci pozdravijo novost na našem tržišču, ki jo je na osnovi strokovnih raziskav uresničila ljubljanska tovarna zdravil Lek. Na tržišče je dala različne mineralno-vitaminske dodatke za krave molznice, skupaj sedem, in jih poimenovala kravimin 1 do 7. Ti dodatki, ki so prilagojeni intenzivnosti reje in siceršnji prehrani živali, lahko precej pripomorejo h gospodarski uspešnosti živinoreje.

In zdaj k posameznim dodatkom. Kravimin 1 je najprimernejši dodatek za ekstenzivno rejo molznic. V njihovem obroku domače krme, pridelane na slabih tleh, je običajno dovolj kalcija, primanjkuje pa fosforja, natrija, sledovnih elementov in pozimi tudi vitaminov. Te uspešno nadomesti kravimin 1. Naslednja stopnja je kravimin 2, ki je najboljši dodatek h krmi, pridelani na zmerno gnojnih, torej s hranili malo bogatejših tleh. Priporočajo ga tudi za presušene krave in breje telice, ki jih rejec ne sme krmiti preobilno, sicer bi se zamastile.

Kravimin 3 je dodatek za tiste molznice, ki poleg koruzne silaže in sena dobivajo beljakovinska krmila, da je energetska vrednost silaže sploh ustrezno izkoriščena. Kravimin 4 je primeren še za bolj krmiljene živali, take, ki dobivajo ob siceršnji dobri voluminozni krmi še močna krmila in temu

• **KRAVIMIN 7** — Posebno mesto ima t.i. predmešanica kravimin 7, ki vsebuje vse potrebne mikroelemente in vitamine, prilagojene kakovosti voluminozne krme in potrebam krav. Predmešanica je primerna za usmerjene kmetije, ki premorejo več krav z veliko mlečnostjo. Računajo, da krava potrebuje na dan toliko mikroelementov in vitaminov, kolikor jih vsebuje 9 gramov kravimina 7.

ustrezno tudi veliko dajejo. Poseben dodatek — kravimin 5 — je namenjen živalim, ki jih krmijo s pesnimi rezanci, kravimin 6 pa tistim, ki dobivajo kompletno krmilo (koncentrat) za mleko, sestavljeno iz žit in tropin. Tako intenzivne reje je pri nas iz znanih razlogov vse manj.

Inž. M. L.

Vojašnica bo ostala v rokah TO

V Novem mestu bo eden od sedmih učnih centrov TO — Velike površine nekdanjih vojaških skladišč v najem — Namembnost določa novomeška občina

NOVO MESTO — Jugoslovanska armada je po odhodu iz Slovenije pustila za sabo številne vojašnice in druge vojaške objekte. Večino njih so pred odhodom zadnji vojniki močno uničili, o čemer smo v našem časopisu pred časom obširno pisali. Med temi objekti so tudi vojašnica v Bršljini in Pogancih v Novem mestu ter nekdanji dom JNA. Do delitvene bilance je upravljalec vseh teh objektov slovensko obrambno ministrstvo, zanimanje za številne objekte nekdanje jugoslovanske armade pa je precejšnje. V Novem mestu se občina nikakor ni pripravljena odpovedati vplivu pri določanju nove namembnosti teh objektov.

O tem je pred nedavnim tekla beseda med novomeškim izvršnim svetom in namestnikom obrambnega ministra Miranom Bogatajem. Novomeška stran je namreč zahtevala, da se vse vojaške oz. obrambne sile, tudi njihova poveljstva (pokrajinski in območni štab TO), preselijo iz mestnega središča; da o oddajanju nekdanjih vojaških objektov, površin in stanovanj, ki jih nova slovenska vojska ne bo potrebovala zase, odloča občinska skupščina oz. njen pristojni organ; in da občina Novo mesto zaračunava upravljalcu vojaških nepremičnin nadomestilo za uporabo mestnega zemljišča po kriterijih, ki veljajo za gospodarstvo.

V teh pogovorih, ki so bili že kar podobni pogajanju, je ministrstvo za svoje potrebe obdržalo vojašnico v Bršljini, vse objekte nekdanje jugoslovanske vojske v Pogancih, zainteresirani so tudi za del skladišč v Češči vasi. Ne zanimajo pa jih nekdanji dom JNA v Novem mestu, letališče v Prečni ter artilerijsko strelišče pri Suhadolu. Prav tako so pripravljene dati v najem velikanski kompleks tako imenovanega Trudbenika v sklopu vojašnice v Bršljini, kjer je imela jugoslovanska vojska skladišča za južno Slovenijo. Gre za več kot 11.000 kvadratnih metrov pokritih površin, ki stojijo na nekdanji najboljši kmetijski zemlji, katere nekdanji lastniki so tudi že opozorili nase.

Kot rečeno, gre pri bršljinem Trudbeniku za več kot 11 tisoč kvadratnih metrov pokritih površin, ki naj bi jih do dolgoročne opredelitve namembnosti celotnega kompleksa Bršljin-sever namenili predvsem za skladišča, ne pa za proizvodnjo. Dol-

frastrukturo. V ta vitalni kompleks spada tudi del zemljišč, ki so sedaj v okviru bršljinse vojašnice. V okviru Novega trga pa bodo opredelili novo namembnost nekdanjega doma JNA.

goročno pa je ta celotni kompleks, ki obsega blizu 15 ha zemljišča desno od ceste proti Mirni Peči, zelo pomemben za razvoj mesta, saj je tu za desetletje razvojnega prostora za lahko predelovalno industrijo, storitveno obrt in dejavnosti, ki so vezane na prometnice. Tu bo namreč tekla severna novomeška obvoznica, tu je predvidena nova raznižna postaja, to območje že ima močno primarno in-

• Na ministrstvu za obrambo so se odločili, da bo v Novem mestu eden od sedmih učnih centrov nove slovenske vojske. Očitno bo na južnem koncu naše domovine koncentracija slovenske vojske velika, saj bo komaj 40 km od Novega mesta, v Cerkljah, še en učni center. Kakorkoli že, Novomeščani so dosegli, da se bosta tudi oba štaba TO umaknila iz mestnega središča, kjer sta sedaj, namembnost oz. bodoče najemnike pokritih površin v okviru prejšnjega Trudbenika pa določa novomeška občina. Najemino, ki gotovo ne bo majhna, pa bo seveda pobiralo obrambno ministrstvo.

frastrukturo. V ta vitalni kompleks spada tudi del zemljišč, ki so sedaj v okviru bršljinse vojašnice. V okviru Novega trga pa bodo opredelili novo namembnost nekdanjega doma JNA.

A. B.

Ministrica tekstilcem obljublja pomoč

J. Puhar v Novoteksu

NOVO MESTO — V ponedeljek je novomeški Novoteks obiskala slovenska ministrica za delo Jožica Puhar v spremstvu vodstva novomeške občine. To ministrstvo je bilo do sedaj tudi edino, ki se je odzvalo na prošnje za pomoč oz. dokapitalizacijo, da bi ohranili proizvodnjo in delovna mesta v Novoteksu, ki je danes organizirano v tri samostojna podjetja: Tkanino, Konfekcijo in Trgovino.

Novoteksova Tkanina daje kruh še 850 delavcem. Izvažajo 95 odstotkov izdelanih tkanin, večino v ZDA. Delo imajo zagotovljeno do konca maja, do konca leta pa čvrste garancije zanj. Podjetje že lep čas dela tekoče brez izgube. Velik problem pa so stari dolгови, ki jih močno vlečejo k tlem in visijo nad njimi kot Damoklov meč. Zdjaj jih kot pretežno izvoznike spet močno tepe nerealen tečaj, udarjeni pa so tudi z aranžmajem slovenske vlade z Rusijo. Ta bo slovenske farmacevtske in še nekatere druge izdelke med drugim plačala s tremi milijoni metrov tkanin Novoteksovega tipa! Še vedno imajo probleme s slabimi plačili, še vedno zmanjšan opozarjajo na prevelike obremenitve, pod katerimi se šibijo tipično ženski in delovno intenzivni kolektivi.

V Konfekciji je zaposlenih še 661 delavec. Imajo v glavnem dodelavne posle. Lani so naredili za 6,5 milijona mark, če ne bi bilo vojne, med katero so sicer tudi spravljali izdelke čez mejo, bi za 8,7 milijona mark. Upajo, da bodo prišli boljši časi, do takrat pa je treba preživeti. To, golo preživeti, je tudi edino, kar lon posli zagotavljajo, a še za pridobitev le-teh se bodo morali modernizirati. Tudi Konfekcijo žuli nerealen tečaj, prevelike obremenitve, slabe plače, drag kapital ter bremena iz preteklosti. In Novoteksova trgovina? Iz podjetja se je izločila prva, kazalo ni slabo, navsezadnje je imela 23 lokalov po vsej Jugoslaviji. Današnja Trgovina je praktično le še 45 odstotkov nekdanje, ostalo so jim odstran Kolpe bratsko vzeli. Da bi dobili to vrnjeno ali odškodnino, je malo verjetno.

In kaj je lahko rekla na vse to ministrica Puharjeva? »Razumevanje za Novoteks smo pokazali, ker je za družbo, podjetje in ljudi sanacija proizvodnje za ohranitev delovnih mest za polovico cenejša od ustvarjanja novih.« Tudi za v bodoče je obljubila pomoč okrog reševanja presežnih delavcev ter izplačevanja stimulativnejših plač, o čemer se dogovarjajo v republiki. Pri razbremenitvi niso prišli dlje od razumevanja; za ceno kapitala je jasno, da nižja ne bo, ker ga ni; odnose z nekdanjo Jugoslavijo urejajo s sporazumi, kar gre počasi; v vladi se pogovarjajo, kaj storiti z stariimi dolгови vseh vrst itd.

Z. L.-D.

Zdravstvo odraz splošnih razmer

Če za zdravstvo ne bodo sprejeli ukrepov, bo bolnišnica v letošnjem štartu imela 50 milijonov tolarjev minusa — Potrpežljivi dobavitelji

NOVO MESTO — Novomeško zdravstvo kot del slovenskega toleče težke čase. Že v leto 1991 so stali s tretjino manj denarja, kot bi ga potrebovali, in razmere so se prek leta samo še zaostrile. Posledica je bilo veliko pomanjkanje vsega potrebnega za normalno delo v zdravstvenih ustanovah ob slabih plačah. Oktobrska stavka ob vsem prahu, ki ga je dvignila, položaja zdravstva ni popravila in začetek novega leta je vsaj tako neugoden, kot je bil začetek lanskega.

»Strajk je prinesel delno izboljšanje osebnih dohodkov, različno po profilih. Dotok denarja, ki mu dodatno zmanjšuje vrednost dotok za zamudo, za nazaj, pa ni bil toliko boljši, da bi to lahko pokrili. Kolektivne pogodbe se držimo, ker se je moramo, a ne izplačujemo na primer nič za uspešnost in še drugo, kar predvideva, pa tudi nič ne kaže, da bi se to lahko kaj kmalu zgodilo. Koliko pomenijo zadnje Peterletove obljube, se še ne ve, prav tako ne, kdaj bo zdravstvo dobilo ta denar. V bolnišnici smo v položaju, ko izredno težko sestavljamo dan z dnem. Če nam ne bi šli nekateri naši dobavitelji, predvsem domači, tako na roko, če nam ne bi dobavljali materialov kljub slabemu plačevanju in dolgovom, ne vem, kako bi bolnišnica sploh lahko funkcionirala,« pravi dr. Tone Starc, v. d. direktorja novomeške Splošne bolnišnice.

V bolnišnici delajo s tako minimalnimi zalogami, da bi morali skoraj imeti urno dobavo. Še pri tem jim je precej pomagal Rdeči križ. Varčujejo na vsakem koraku, kjer se le da, kar se že pozna na standardu bolni-

kov, čeprav se trudijo ohraniti doseženo raven. Nabavljajo le najnujnej-

Dr. Tone Starc

še. Pri zdravilih jim poleg finančne stiske dela težave tudi pomanjkanje na trgu kot posledica slovenskega osamosvajanja in poprejšnje razdelitve farmacevtske proizvodnje po ne-

kdanji Jugoslaviji. Najhuje je z zagotavljanjem tekočin in z umetnimi ledvicami. Znajdejo se na vse mogoče načine, saj se uvozni tokovi z Zahoda za ublažitev tega pomanjkanja šele vpeljujejo.

Finančna luknja v višini okrog 30 odst., s katero so začeli lansko leto, se je po nekaj hitrejših nakazilih denarja iz republiškega proračuna po štrajku komaj kaj zmanjšala. Če ne bo nobenih ukrepov v zvezi z zdravstvom, bo novomeška bolnišnica zaključila lansko leto s 50 milijoni tolarjev izgube. Od tega okrog 15 milijonov dolguje Hrvaška za zdravstveno pomoč njenim ljudem v preteklih vojnih mesecih, ki jih bo verjetno težko dobiti, sicer pa s slovenskim dolgom zaenkrat ne kaže dosti bolje. »Casov, ko so ljudje lahko v bolnici zahtevali marsikaj, ni več, toliko medicine, kot je bilo, ne bo več. Zdravstvo je pač odraz razmer pri nas. Slabo pa je, da smo novo leto začeli brez 'vrha', brez ministra in namestnika, pa tudi brez zakonodaje, ki naj bi dala usmeritve, kako delati. Brez tega smo odvisni od matematičnih posledic lanskega leta, to pa je napaka. Zdravstvo ne more dolgo takole viseti v zraku brez občutnih posledic za zdravstveni standard, ministrstvo bi moralo dati od sebe načrt, koliko zdravstva Slovenija potrebuje in more preživeti, koliko bolnišnic in koliko zdravstvenih delavcev,« pravi dr. Starc.

Z. L.-D.

Dr. Branimir Jurekovič

Po leče k specialistu

Dr. Branimir Jurekovič prodaja kontaktne leče - Pregled, kontrola in celotna skrb za oko

NOVO MESTO - Statistika kaže, da se število mladih ljudi, ki postajajo kratkovidni, povečuje. Nošenje očal je v takih primerih nujno, vse pogosteje pa predvsem mladi kratkovidni ljudje segajo po kontaktnih lečah. Po te leče je bilo treba prejšnjemu ljubljano ali Zagreb, pred letom dni pa jih je v Novem mestu, na svojem domu v Šmihelu, začel prodajati dr. Branimir Jurekovič, sicer specialist oftalmolog na očesnem oddelku novomeške bolnice.

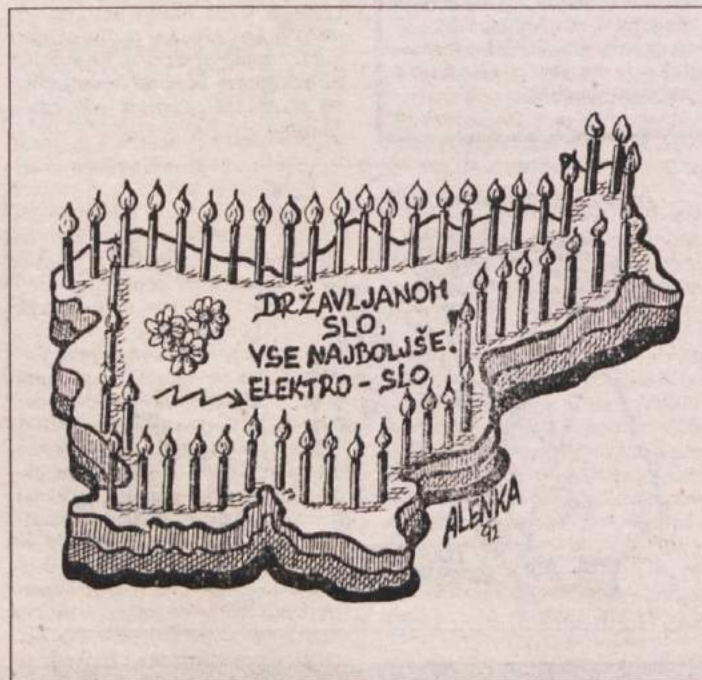
Ker zasebna zdravniška praksa pri nas še ni dovoljena, je bil Jurekovič prisiljen vzeti nekakšno popoldansko obrt na ravni optika, čemur pa njegovo specialistično znanje gotovo prav nič ne škodi, ravno obratno. »Moj namen ni, da leče samo prodam, kot to počne marsikdo, marveč da pacienta pregledam in ga seznanim s prednostmi in neprijetnostmi, ki jih prinaša nošenje kontaktnih leč. Če ugotovim, da pacient ni primeren za nošenje teh leč, mu jih pač ne dam,« pravi dr. Jurekovič. K njemu hodi predvsem ljudje iz Dolenjske in Bele krajine. »K temu, da sem se odločil za prodajo kontaktnih leč, me je privedla ne samo tržna, ampak tudi strokovna pobuda.« Za to je dr. Jurekoviča pridobila znana italijanska firma, ki prodira tudi na naše tržišče.

»S pacienti se po telefonu ali pisno dogovorim za pregled. Če je pri pregledu vse v redu, lahko takoj dobi leče, saj jih imam na zalogi, le če je kaj posebnega, jih posebej naročim in tudi to je hitro urejeno.« Jurekovič prodaja poltrde in mehke kontaktne leče. »Jaz leče samo ne prodajam, ampak tudi skrbim za pacientove oči. Kontaktne leče ne izboljšajo le pacientovega vida,

ampak je njihovo pomembno indikacijsko območje tudi pacientov vid. Zato ni čudno, da so največji porabniki kontaktnih leč kratkovidne mlade ženske. Vendar je treba vedeti, da ni vsak človek primeren za nošenje leč, predvsem mora biti urejen, navajen na higieno in tudi ročno spreten, da si lahko sam leče vstavlja in jemlje iz oči. Pri prvem pregledu vsakega pacienta posebej opozorim na njegovo obveznost pri stalni skrbi za higieno in čiščenje leč, ki jih je treba obvezno vsak večer vzeti iz oči. Kakor koli že so leče koristne in zaželene, so še vedno tujek v očesu, zato je treba z njimi ravnati zelo previdno in natančno po navodilih. Neobhodno je, da jih predpiše in pacienta kontrolira zdravnik specialist v dobro opremljeni ambulanti.« Zato prvi pregled, ko pacient pride po leče, pri Jurekoviču traja tudi celo uro.

Za nošenje kontaktnih leč je potrebna velika motivacija, zato dr. Jurekovič vsakega pacienta vpraša, zakaj si jih želi. »Kdor je res motiviran za to — in videz je zlasti pri mladih ženskah izreden motivacijski dejavnik — ta bo tudi upošteval vsa navodila in ne bo delal po 'bližnicah'. Poleg tega se je izkazalo, da pri mladih ljudeh nošenje kontaktnih leč pogosto ustavi napredovanje kratkovidnosti, kar je velika prednost. Spodnja starostna meja za nošenje kontaktnih leč je 10 do 12 let, zgornja pa ni omejena, je pa odvisna od pacientovega splošnega psihofizičnega stanja. Vsekakor mora biti sposoben sam si leče vstaviti in vzeti ven. Cena kontaktnih leč za naše sedanje razmere ni majhna, vsekakor pa so za polovico cenejše, kot bi za enako kvalitete plačali v tujini,« trdi dr. Jurekovič.

A. BARTELEJ

VABILO
NOVO MESTO — Tečajji krojenja in šivanja se začnejo 10. februarja ob 16. uri v osnovni šoli Grm. Pridite!

DEŽURNE TRGOVINE
V soboto, 18. januarja, bodo odprte kot dežurne v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure naslednje prodajalne živili:
• Novo mesto: Market na Ragovski
• Šentjernej: Market Dolenjka
• Dolenjske Toplice: prodajalna Rog
• Žužemberk: Samopostrežba KZ
• Straža: Market Dolenjka
• Novo mesto, v nedeljo od 8. do 11. ure: prodajalna KZ, Glavni trg 4
• Črnomelj: prodajalna Pod lipo

Ena gospa je rekla, da novomeški župan najbrž ustanavlja svoje podjetje. Pranje novinarskih glav namreč ni na spisku županskih obveznosti in opravil.

ŠE NIHČE ZAVRNJEN

NOVO MESTO — Vlogo za pridobitev slovenskega državljanstva je do 25. decembra lani oddalo okrog 5 tisoč občanov novomeške občine. Največ vlog za slovensko državljanstvo so vložili novomeški občani, po poreklu s Hrvaške in iz Bosne in Hercegovine, ki tu delajo ali pa so celo že upokojeni. V upravi za upravno pravne zadeve ministrstva za notranje zadeve so zaenkrat rešili približno 15 odst. vlog, vse ugodno. Zavrnili niso še nobene.

- Ne vera ne postava — uničil nas bo alkoholizem. (Rugelj)
- Sovjetska zveza je bila najdaljši in največji utopični poskus v zgodovini. (Kocmur)
- Sreča ni nikoli natančno tisto, kar si z njo predstavljamo. (Maugham)
- Republika Slovenija bo priznana. Kristijan pa si bomo morali v tej republiki polno priznanje šele izboriti. (Stres)

V Novoteksu delo za celo leto

Prejo iz metliške predilnice bodo posredno skoraj v celoti izvozili — Zmanjševanje števila delavcev in modernizacija proizvodnje

METLIKA — V metliškem obratu Novoteksove Tkanine bodo skoraj vsi prejo, ki jo bodo spredli letos, posredno prodali na tuji trg. In kar je še bolj razveseljivo: delo za vse letošnje delo je zagotovljeno in ves čas bodo delali v treh izmenah. Po besedah obratovodnje Lada Marentič tako kot podjetje tudi metliški obrat sedaj posluje pozitivno, tudi s plačami so začeli slediti kolektivni pogodbi, še vedno pa se niso rešili starih dolgov.

V tukajšnjem obratu načrtujejo, da bodo letos na dan spredli 2.700 kg preje na bazni številki 56, kar pomeni, da bo preja precej tanka. Čeprav gre za približno enako količino kot lani, pa bodo vseeno povečali produktivnost, ker se bo število zaposlenih zmanjšalo. Že lani jih je odšlo 50, bodisi da so jim izplačali odpravnine ali pa so se upokojili. Pred letom dni je namreč za število zaposlene začela veljati beneficirana delovna doba, zaradi česar so izpolnili pogoje za upokojitev, nekaterim pa so leta dokupili.

• Slovenci na prihodnje volitve ne bodo šli več s srcem, šli bodo predvsem kot davkoplačevalci. (Jež)

Letos pa naj bi število zaposlenih zmanjšali še za okrog 40, tako da bi jih konec leta v Novoteksovem obratu delalo le še 200. Vendar naj bi po Marentičevih zagotovilih nihče ne ostal na cesti. Predvsem naj bi invalidsko upokojili tiste, ki so že dlje časa na bolniškem dopustu. V obratu pa je največji problem v tem, da bi bilo, če bi delali prav vsi, ki so na plačilnem seznamu, delavcev znatno preveč, zaradi številnih bolniških in porodniških izostankov pa se dogaja, da imajo marsikdaj težave pri zagotavljanju delavcev za tretjo izmeno. Značilnost metliškega Novoteksa je že od nekdaj tudi v tem, da je več kot polovica zaposlenih iz Hrvaške. Vendar obratovodja zatrjuje, da bodo dobre delavce

obdržali tudi vnaprej, četudi bodo potrebne delovne vize, saj bi zaradi

• Precej problemov imajo v Metliki tudi s surovinami, ki jih je na trgu sicer dovolj, a so drage, vse pa morajo uvoziti. Še tistega nekaj poliestra, ki ga kupijo v Varaždinu, morajo plačati z devizami. »Seveda pa se dobro zavedamo konkurence na tekstilnem trgu, zato sta pri nas na prvem mestu racionalna proizvodnja in kvaliteta. Slednje nam je v preteklem letu že uspelo izboljšati z vestnejšim delom, zahtevam vse bolj izbirnim kupcem pa bomo lahko kos le z modernejšimi, bolj avtomatiziranimi stroji. Vsekakor bomo najprej vlagali v predilnico, toda kaj, ko ni stroja, ki bi veljal manj kot milijon DEM!« potroži Marentič.

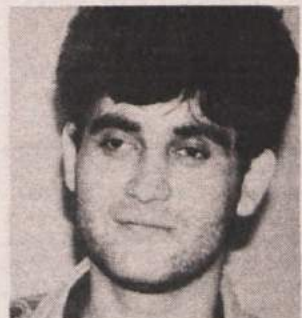
troizmenskega dela v metliški občini težko dobili dovolj delavcev. M. BEZEK-JAKŠE

Pet let iskal delo

Po javnih delih prišla težko pričakovana redna zaposlitev

METLIKA — Preteklo leto je pri javnih delih v metliški občini sodelovalo okrog 15 ljudi. V začetku letošnjega leta je tukajšnja Komunalna dva od njih, brata Marjana in Bojana Tudijs, tudi zaposlila. 25-letni Marjan si je že več let prizadeval, da bi dobil zaposlitev, a mu do sedaj to ni uspelo. Občasno je še našel kakšno delo, redno pa nikakor.

»Pet let sem bil prijavljen na zavodu za zaposlovanje in redno spraševal, če se je kje našlo delo zame. Slabo leto dni sem bil sicer honorarno čuvaj na odlagalšču odpadkov, potem pa sem zopet pristal na zavodu za zaposlovanje. Ker sem si zares želel delati, sem se seveda takoj prijavil na razpis za javna dela. Čistil sem obrežje Obrha in divja odlagalšča v metliški občini. Zakaj so se predpostavljali odločili zaposliti prav naju z bratom, ne vem. Najbrž so bili zadovoljni z mojim delom. Res je, da sva redno hodila na delo in da nisva nikoli odklonila nobene naloge,« pripoveduje Marjan.

Marjan Tudijs

»Zaposlitev in z njo tudi zaslužek mi veliko pomenita, kajti preživljati moram tri otroke od enega do treh let starosti ter ženo, ki je tudi brezposelna. Najbolj pa sem vesel, da so me sodelavci v skupini, ki skrbi za lepši izgled Metlike, pa tudi ostali zaposleni in predstavljeni lepo sprejeli ter da nihče ne dela razlik med mano in ostalimi, četudi sem Rom,« pravi zadovoljno Marjan. M.B.-J.

PRIVLAČNEJŠI FILMSKI PROGRAM

METLIKA — V metliškem kinu so takoj po noveletnih praznikih pričeli s filmskimi predstavami ob petkih in nedeljah, na katerih bo filmski program skoraj brez zamude sledil filmski ponudbi v Sloveniji. To je metliški knjižnici, ki po novem skrbi tudi za kino, uspelo s pomočjo črnomaljskega Zavoda za izobraževanje in kulturo. Pračakujejo, da bo obisk v kinu večji. Na račun pa bodo prišli tudi otroci, za katere bodo ob nedeljah ob 18. uri na ogled najnovejše risanke in mladinski filmi. Vzgojno-varstvena organizacija, osnovne šole in srednja šola pa bodo lahko v prihodnje z bogatejšim filmskim programom izpolnile učni načrt filmske vzgoje.

ŽELJA ADLEŠIČANOV URESNIČLJIVA?

ČRNOMELJ — Delegati občinske skupščine so na zadnji seji v preteklem letu sprejeli predloge odločbo o ustanovitvi javnih vzgojno-izobraževalnih zavodov v občini. Čeprav v teh primerih gre za spremembo statusa šol, pa so nekateri delegati predlagali tudi določene spremembe pri organiziranju šolstva. Tako si v Adlešičah želijo samostojno osemletko, vendar bi se jim želja lahko izpolnila šele, če bi zadostili pogojem, kot sta dovolj velik vpis učencev in ustrezen prostor. Iz Demosa pa so predlagali, naj bi se šole v prihodnje imenovale le po krajih sedežev.

POTUJOČI KINO V ČRNOMALJSKI OBČINI

ČRNOMELJ — Tukajšnji Zavod za izobraževanje in kulturo bo pričel ta mesec s potujočimi kino predstavami. Prva bo 18. januarja v Predgradu v Poljanski dolini, načrtujejo pa, da bosta vsak mesec po dve gostovanji potujočega kina, in sicer v vseh večjih krajevnih središčih v črnomaljski občini.

• Etika in politika sta netočkivi. (Aristotel)

• Ne verujete ne svojim ne tujim besedam, temveč svojim in tujim dejanjem. (Tolstoj)

• Resnica je vedno revolucionarna. (Gramsci)

Konec zapletov s preloško cesto

Naravovarstveniki se niso strinjali z južno cesto, nekateri krajani pa s severno — Pogodba že podpisana — Gradnja naj bi bila zaključena aprila

ČRNOMELJ — Ko je že vse kazalo, da bo Preloka letos končno tudi z žuniškega konca dobila moderno cesto, se je lani proti koncu leta znova zapletlo. Do zapletljivega najbrž ne bi prišlo, če bi priprave na gradnjo potekale pravilno. Tako pa so odgovorni izpustili Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Novega mesta, ki bi moral dati mnenje k takemu posegu v prostor. A so delavci Zavoda zgolj slučajno opazili količke na južnem pobočju med Preloko in Kolpo.

Zvedeli so, da gre za novo traso ceste Žuniči-Vinica, in ko so na Zavodu zahtevali v presojo lokacijske osnove, so dali negativno mnenje. Nikakor se niso mogli strinjati, da bi speljali cesto po sredini južnega pobočja preloškega hriba, tik pod vasjo in cerkvijo sv. Trojice, saj je ta predel opredeljen kot varovano območje naravne in kulturne dediščine doline Kolpe, sam hrib pa tudi kot varovano območje cerkve. V pogovoru s strokovnjaki in predstavniki črnomaljske občine so se odločili, da bodo zato pripravili lokacijsko dokumentacijo za cesto, ki bi potekala po severni strani

vasi. Predlog za takšno cesto je bil sicer dan že pred dobrim desetletjem, a je takrat zmagala južna inačica. Novomeški zavod je k severni cesti dal soglasje, na javni obravnavi pa se je izkazalo, da je nekaj ljudi proti. Svoje odločitve so argumentirali s tem, da bi obkoljska magistrala že zaradi imena morala potekati ob Kolpi, da je na južnem delu slaba zemlja, da se bo tja širilo tudi naselje, ter ne nazadnje, da so se v zadnjih letih tudi že sprizgnili s tem, da bodo zaradi ceste na južnih pobočjih izgubili zemljo. Vendar s tem niso mogli prepričati Zavoda, da bi pristal na prevelik poseg v

pobočje, ki ima naravoslovne in krajinske privlačnosti, zaradi katerih odstopa od okolice. Še toliko manj, ker je bila po njihovem mnenju severna inačica povsem sprejemljiva, cesta bi skoraj v celoti potekala po stari trasi ter bila za povrh še za pol kilometra krajša od južne ceste.

Po besedah podpredsednika črnomaljskega izvršnega sveta Jožeta Strca je z izvajalcem del, Cestnim podjetjem iz Novega mesta, že podpisana pogodba za gradnjo ceste. Po predvidevanjih naj bi bila zgrajena do konca letošnjega aprila. Denar za naložbo bo zagotovila črnomaljska občina, republiška uprava za ceste pa bo v letošnjem letu poravnala svoj dolg, saj je omenjena cesta regionalna in torej v republiški pristojnosti. Ob tem je še pristavil, da traja lastniki zemljišč, ki traja letizijo ob bodoči cesti, ki so nasprotovali severni inačici, po zagotovilih strokovnjakov ne bodo bistveno prizadeti. Nasprotno, njihova zemljišča bodo zaradi tega le še pridobila vrednost. Prednost severne ceste pa je po Strčevem mnenju tudi v tem, da bo tako Preloka povezana z asfaltom z dveh strani, sicer pa bi bila le z ene.

M. BEZEK-JAKŠE

Za bogatejši besedni zaklad

Nagrada za šolsko inovacijo Anici Zidar

TREBNJE — »Ves čas me je bolelo, da so imeli otroci iz materinščine slabe, celo nezadostne ocene. V vsakem otroku je nekaj, na kar moramo biti pozorni, je neka stvar, ki jo moramo najti, da zazvenim!« je ob podelitvi trebanjskih nagrad za raziskovalno-inovativno dejavnost za leto 1991 upokojena učiteljica Anica Zidar pojasnila, zakaj se je lotila izdelave učnih lističev za slovenski jezik.

Zidarjeva je izdelala vrsto didaktičnega materiala, ki ga je predstavila na razstavi učil v Celju in Ljubljani. Je soavtorica Berila za slovenski jezik za 2. razred. Sedaj izdeluje komplet 450 iz omenjenih učnih lističev za slovenski jezik od 1. do 4. razreda. Pripomoček omogoča razvijanje otrokovega besednega zaklada in ustvarjalnosti. Učne lističe so si ogledali že tudi na Zavodu za šolstvo Slovenije v Ljubljani. Da bi jih bolje proučili in ovrgli očitke, da se je avtorica preveč naslanjala na vaško okolje, učne lističe za slovensko preizkušajo tudi med ljubljanskimi učenci. Zidarjeva je dobila trebanjsko občinsko nagrado 20.000 tolarjev za ustvar-

jalnost na predlog mokronoške osnovne šole.

Kako res je tisto, kar smo zapisali že zadnjič, da je razdelitev denarja za raziskovalno-inovativno dejavnost v trebanjski občini v letu 1991 bolj simbolično dejanje in nagrada, se je pokazalo v primeru TEM Čatež, ki je za projekt »Inoviranje proizvodnje okov za svetila« predvidevala okrog 2 milijona tolarjev stroškov, tehnični direktor Tema, Martin Železnik, pa je domov na Čatež odnesel le 30 tisočakov. Prav tolikšen znesek je na predlog sekretariata za občino upravo in družbene dejavnosti namenila trebanjska vlada Tesnilom z Velike Loke za uporabo preračuna z metodo končnih elementov pri razvoju tesnila. Namen programa je analiza celotnega tesnilnega sklopa in v končni fazi pocenitev.

Zavod za urbanistično načrtovanje občine Trebnje je na razpis prijavil štiri raziskovalne naloge za financiranje, in sicer analizo obstoječih in novih lokacij za obrt, podjetništvo in industrijo v občini Trebnje, evidenco peskokopov in predlog za njihovo sanacijo, nadalje statično kompostiranje na deponiji Globoko in pa organizacijo javnih del za potrebe urejanja prostora. Za vse štiri naloge bi potrebovali 455.000 tolarjev, zavod pa je prejel 40 tisočakov.

Naj omenimo še to, da se je sekretar sekretariata za občino upravo in družbene dejavnosti Milan Rman zahvalil za plemenito gesto podjetju Barlog, Darku Bartolju in Cirilu Logarju, ker sta nagrado 30.000 tolarjev za inovacijo snežne verige Praktis (nagrajene z zlato medaljo na 40. razstavi inovacij Eureka 1991 v Bruslju) podarila v humanitarne namene.

P. P.

Anica Zidar

SOCIALDEMOKRATSKI VEČER V TREBNJEM

TREBNJE — Socialdemokratska stranka Slovenije vabi v ponedeljek, 22. januarja, ob 18. uri v dvorano kulturnega doma Trebnje na socialdemokratski večer. Tema večera bo »Slovenska država - ideja in stvarnost«, kot gošta bosta sodelovala zgodovinar dr. Janko Prunk in predsednik komisije za mednarodne odnose pri slovenski skupščini mag. Matjaž Sinkovec.

Upravnik ne more biti kdorkoli

Trebanjski izvršni svet odloča o upravniku stanovanj med Terco Šentrupert in Komunalno Trebnje — Neprodanih 160 družbenih stanovanj

TREBNJE — Pred lastninjenjem je bilo v lasti trebanjske občine 288 stanovanjskih enot v 55 stanovanjskih hišah. Do 19. decembra, to je do predpisanega roka, po katerem morajo lastniki pričeti sklepati pisne pogodbe o upravljanju, je bilo prodanih 128 stanovanj.

Z uveljavitvijo stanovanjskega zakona je postala občina Trebnje lastnica družbenih stanovanj, pridobljenih s solidarnostnimi in vzajemnostnimi sredstvi stanovanjskega gospodarstva, lastnica stanovanj osnovnih šol, zdravstvenega doma in Komunalne v Trebnju. Do zgoraj omenjenega roka pa je ostalo neprodanih 160 stanovanj v 52 hišah. V vseh hišah z več kot dvema lastnikoma in več kot desetimi stanovanji je obvezno imenovanje upravnika. Njegove naloge so obsežne in zahtevne, saj gre praktično za uresničevanje vseh odločitev lastnikov ter izvajanje dogovorjenih na-

Zategadelj so se v trebanjski občini še skrbneje lotili izbora upravnika.

Občinska vlada se bo morala odločiti med dvema ponudnikoma. Eden je Terca, vzdrževanje stanovanj in poslovnih prostorov ter promet z nepremičninami, d.o.o. Šentrupert, drugi pa trebanjska Komunalna. Ustanovitelj Terce je Stanovanjska zadruga Šentrupert, obeta pa kakovost in ščitenje kapitala oz. premoženja svojih partnerjev. Komunalna pa ponuja tudi prevzem delavca, ki se je doslej ukvarjal z vzdrževanjem stanovanjskega sklada, in delavce iz računovodstva za obračun stanovanjskih storitev.

P. P.

Črnomaljski drobir

DOLGOST RAZPRAVLJANJA JE BILA KRATKA — Zadnja seja črnomaljske skupščine tik pred prazniki je bila ena najkrajših, če ne celo najkrajša v zadnjem mandatnem obdobju. Res, da so bili delegati že precej praznično razpoloženi, vendar je imel največ zasluga za kratkost podpredsednik skupščine Boris Mužar, ki je zgodovinsko sejo vodil. Zgodovinsko zato, ker se je prav na tej seji rodila nova časovna enota, imenovana mužek. To je čas, krajši od časa, ko delegat uspe dvigniti roko, s katero nakaže, da bi rad razpravljal. V enem mužeku je Boris Mužar namreč že zaključil razpravo.

BLIŽNICA — Skrivnost kratkosti zadnje seje skupščine pa ni bila le v kratkih razpravah, ampak je predsedujoči podpredsednik izumil še eno bližnjico. Stavke je krajšal tako, da je iz dveh besed ustvaril eno. Tako je na primer splošna bolnica postala splošnica, delegat Janko Bukovec pa Jankovec. Slednji tega očitno ni opazil, sicer bi gotovo uprizoril protestni pohod na govorniški oder.

KAŽIPOTI — Starotržani opozarjajo, da v njihovi krajevni skupnosti že dlje časa ni potrebnih kažipotov. Da ne bi predolge čakali nanje, so jih ljudje postavili sami in po svojem okusu. Po tem pa so zvedeli, da je za postavitev teh zadev določeno Cestno podjetje, in ker nikakor niso hoteli nikomur hoditi v zelje, so se takoj sprizgnili s tem, da to podjetje opravi svojo nalogo. Toda dobra volja popustljivih Starotržanov še ne bo dovolj, da bi znaki zares stali.

Trebanjske iveri

CESTA — Šentrupertčani pravijo, da že dobro vedo, katero cesto bodo pomenovali Peterletova, po svojem rojaku in slovenskem ministrskem predsedniku. Pravijo, da je vsak politik nekaj naredil za svoje kraje, ta pa nič. Ljudje se bolj malo zanimajo, kdo je najbolj negativna in kdo najbolj pozitivna osebnost preteklega leta, ampak hočejo boljše življenje tudi na podeželju. Morda pričakujejo preveč, a naj jim bo dovoljeno vsaj sanjati, da so prav razumeli demokracijo in predvolilne objube!

PRITISK — Direktor mirenske Dane se jezi na tolar, carino in še kaj, kar naj bi pripomoglo, da vse bolj rahlajo poslovne vezi z ostankom nekdanje Jugoslavije. Po uvedbi slovenske valute je promet Dane drastično padel, izgubljanje časa na carini pa še dodatno zapleta poslovanje. Direktor Pernarčič si s pritiskanjem na gumbe telefonov ne more kaj dosti pomagati, čeprav pravi, da zna prav pritisniti.

VEŽBALIŠČE — Kinološko društvo na Mirni ima precej članov iz drugih krajev, tudi iz Novega mesta. Po novem je na čelu mirenskega društva ženska in upravičeno lahko pričakujemo, da bo predstavnica nekega spola imela tudi »nežnejši«, tenkočutnejši odnos do javne rabe slovensčine. Korak v tej smeri bi bil narejen že, če bi tablo, ki na Rakovniku opozarja na »vežbališče« mirenskega kinološkega društva, nadomestili s knjižno pravilnejšim napisom — vadišče. Tak napis bi gotovo z veseljem izdelal kak zapornik iz KPD Dob, ustanove, ki gre ljubiteljem psov že zdaj zelo na roke.

Odgovor županov Ob pismu Marice Mihič

KOČEVJE, RIBNICA — Na javno zastavljena vprašanja oblasti, vladi in javnosti, ki so bila objavljena v prejšnji številki Dolenjskega lista in jih je zastavila Marica Mihič, žena pred časom gladovno stavkajočega v kočevski Opremi Franca Mihiča, kočevski in ribniški župan ne nameravata pisno odgovoriti, povedala pa sta nam svoje mnenje.

Kočevski župan dr. Mihael Petrovič pravi, da se mu zdi skrajno neprimeren način, kako ga je g. Mihičeva obvestila, da želi njegov odgovor. Na mizo mu je bila dostavljena fotokopija pisma, ki je bil posredovan javnim medijem. Ker pismo ni bilo nanj naslovljeno in ker meni, da je takšen način »iskanja odgovorov« ne sme postati navada, se je odločil, da na vprašanja ne bo odgovoril. Povedal pa je, da želi in upa, da se bo spor v kočevski Opremi kmalu razrešil, rešuje pa naj ga izključno sodišče.

Takšnega mnenja je bil tudi ribniški župan Franc Mihelič, ki je še pripomnil, naj jih (o.p. politike) vendar pustijo pri miru, prav tako pa tudi podjetje. Pri vsej zadevi namreč pogrša lojalnost podjetju in uvidenost do njegovega položaja, ki mu preveliko publiciranje spora, ki bi se moral reševati na sodišču, le škoduje.

Ribniški župan pa je tudi odgovoril na vsa tri vprašanja g. Mihičeve. Ob tem je poudaril, da gre le za njegovo osebno mnenje, ki pravno ni podkovan. Uradnega mnenja tudi ne bi mogel dati, saj funkcija, ki jo ima Franc Mihič v ribniški občini, ni v nobeni povezavi z njegovim delom v podjetju Oprema, poleg tega pa gre še za drugo občino.

Na vprašanje g. Mihičeve, ali direktor družbenega podjetja lahko prepove delovanje 100-članskega sindikata, župan odgovarja, da ni pomembno, ali je podjetje družbeno ali ne, saj direktor sindikata ne more prepovedati. Lahko pa prepove način njegovega delovanja, in kolikor se sindikat s tem ne strinja, se lahko obrne na sodišče.

Kar se tiče prepovedi vstopa v podjetje delavcem, sindikalnim zaupnikom v času njihove bolniške in izdaje ukaza za njihovo fizično odstranitev, pa župan meni, da če je bolniška pravica, ki je človeku dana zato, da ozdravi, ima tudi podjetje, ki bolniško plačuje, pravico zahtevati, da človek to pravico izkoristi samo za to, za kar mu je bila dana. Sindikalni zaupniki pri tem niso nobene izjeme. Glede fizične odstranitve pa je menil, da je sicer groba, verjetno pa učinkovita metoda. Ni pa dobra metoda.

Na tretje vprašanje, ali sme direktor družbenega podjetja brez disciplinsko-sodnega postopka izdati odločbo o prekinitvi delovnega razmerja sindikalnemu zaupniku, drugega zaupnika pa otožiti za verbalni delikt, župan odgovarja, da preprosto ne ve, ali se sme ali ne postaviti sindikalnega zaupnika na cesto. Kolikor pa je poudarek v vprašanju na tem, ali sme to storiti direktor sam, pa meni, da teoretično takšno odločbo lahko izda, praktično pa vendarle ne more delovati izven zakona.

M. L.-S.

Posojila podjetnežem razdeljena

Koliko brezobrestnega denarja je kdo dobil

KOČEVJE — Lanskoletna posojila za pospeševanje drobnega gospodarstva so razdeljena. Na razpis za navedena posojila je vložilo vlog 39 prosilcev. Iz njihovih predlogov je razvidno, da bi potrebovali znatno več denarja, kot pa je bilo na voljo v občinskem proračunu. Na podlagi meril, ki so opredeljena v omenjenem predpisu so ob koncu decembra dobili posojila v višini 800.000 tolarjev: podjetje Protornix d.o.o., lastnik Silvo Gerdešič iz Črnomlja, za grandjo proizvodnega obrata v obrtni coni v Predgradu, ki zagotavlja zaposlitev 22 delavcev; Majerle, d.o.o., lastnik Tomaž Majerle, Črnomelj, za gradnjo proizvodnega prostora v bodoči obrtni coni v Predgradu, ki zagotavlja zaposlitev 12 delavcev; LIP Pirče, d.o.o., ki z novim programom zagotavlja zaposlitev 30 delavcev; Feniks — Marketing, d.o.o., lastnica Ana Dejanovič, Stara Cerkev, ki zagotavlja program zaposlitve 73 delavcev. Posojilo v znesku 600.000 tolarjev so dobili Zbarar, d.o.o., Sela pri Osilnici, lastnika Janez in Jožica Grabar, ki že sedaj zaposljuje 11 delavcev, ter Rufac, d.o.o., Kočevje, lastnik Franc Rudl, Kočevje, ki zagotavlja zaposlitev 9 delavcev. Posojilo v višini 500.000 tolarjev so dobili: Bemoz, d.o.o., Mozelj, lastnik Alojz Gregorič, Kočevje, ki zagotavlja zaposlitev 10 novih delavcev. Posojila v znesku 300.000 tolarjev so dodelili samostojnim obrtnikom Matevžu Igljiču iz Mahovnika in Juliju Gregoriču iz Pričerkve, KS Struge. Po 200.000 tolarjev pa so dodelili samostojnim obrtnikom: Ilcu & Lindiču, Kočevje, Janezu Koširju iz Kočevja, Romanu Zupančiču iz Kočevja in Ribogojstvu Knava iz Ribjeka pri Osilnici. Vsi tisti, ki niso uspeli na tem natečaju, upajo, da bodo dobili potreben denar z razpisi v letošnjem letu. Vsa ta posojila so brezobrestna in so vezana z vračanjem glavnice na srednji tečaj DEM.

V. D.

DRUGAČNO NOVOLETNO PRAZNOVANJE

Tudi letos smo se zbrali na šolskem prednovoletnem rajanju. Program smo popestrili z novimi domislicami, ki jih je občinstvo lepo sprejelo. Največ aplavza je požela oddaja »Pokaži, kaj znaš«. V njej so se predstavili naši šolski umetniki: pevci imitatorji, pesniki pantomimiki, pesalci, igralci. Tekmovanje je ocenjevala petčlanska komisija, ki sta jo sestavljala dva učena, dva učitelja in eden izmed staršev. Najboljši so dobili nagrade. Tudi letos nas dedek Mraz ni pustil nacerediti in nas je obdaril s prikupnimi darili. Praznovanje se je vsem vtisnilo v spomin, še posebej osmošolcem, ker je zanje bilo zadnje.

Članice lit. krožka
OŠ Globoko

Vseh težav v Vezenini še ni konec

Zapleti ob podpisu kupoprodajne pogodbe — Novi lastnik Matjaž Fužir

KOČEVJE — Kočevski obrat Vezenine je bil na javni licitaciji prodan podjetju Silk, d.o.o., iz Ljubljane. Zasluga za to gre kočevskemu izvršnemu svetu, ki je s tem tudi opravil svojo nalogo, ki si jo je zadal v razreševanju problematike kočevske Vezenine. Do podpisa kupoprodajne pogodbe med Vezenino Bled in novim, zasebnim lastnikom kočevskega obrata pa še ni prišlo.

Delavci podjetja Silk, ki je registrirano za uvoz in izvoz, so družinski člani Fužir, ki že vrsto let delajo na področju tekstilne industrije, specializirani pa so se za delo na področju izvoza tekstilnih izdelkov, predvsem konfekcije. Kot novi lastnik podjetja v Kočevju je lastnik podjetja Silk, Matjaž Fužir, prevzel tudi vse delavce nekdanjega obrata Vezenine. To pa je bil tudi pogoj, ki si ga je zastavil kočevski izvršni svet v iskanju najboljših rešitev za kočevski obrat.

Da bi čimprej rešili agonijo delavk Vezenine, ki so več mesecev prejemale le zamajene osebnih dohodke, pa še teh ne redno, je bila morda storjena manjša napaka. Od razpisa do same izvedbe licitacije je bil menda kratek rok, vendar pa je malo verjetno, da je to vzrok, da do podpisa kupoprodajne pogodbe še ni prišlo.

Po sicer še neuradnih podatkih razdvojljkega izvršnega sveta ima Ljub-

ljanska banka Kranj kot največji upnik Vezenin določene pomisleke v zvezi s prodajo obrata v Kočevju. Nad poslovnimi prostori tega obrata je bila namreč knjižena hipoteka za najete kredite in morda ravno od tod izvirajo problemi. Kljub temu pa delo v novem zasebnem podjetju v Kočevju že teče po programu, ki ga je predložil novi, sicer še ne čisto uradno potrjeni lastnik.

M. LESKOVŠEK-SVETE

PONOVA LICITACIJA STANOVANJ

RIBNICA — Na javni licitaciji, ki je bila v ponedeljek, 6. januarja, je bilo poleg stavbe na Kolodvorski 1, ponujenih v prodajo tudi šest stanovanj. Čeprav so pričakovali, da bodo za hišo dobili vsaj štiri milijone tolarjev, je bila ta sicer prodana, vendar za izključno ceno, okoli dva milijona in pol. Prodana je bila edinemu interesentu, ki je pristopil in se tudi pojavil na licitaciji, medtem ko interesentov za odkup stanovanj, s prodajo katerih občina želi poravnati najete stanovanjske kredite, sploh ni bilo. Zato bo ponovna licitacija treh stanovanj na Trgu Veljka Vlahoviča in treh v Oničevi hiši v torek, 21. januarja, ob 12. uri v sejni sobi ribniškega izvršnega sveta.

PRODATI ALI ODDATI V NAJEM?

RIBNICA — Ker je v Ribnici veliko povpraševanje po poslovnih prostorih, zlasti v samem centru mesta, se bo ribniški izvršni svet že v kratkem odločil, kaj bo storil s stavbo, v kateri so bili, še nedolgo tega, poslovni prostori Službe družbenega knjigovodstva. Ali bo hišo prodal, ali le oddal v najem, pa je odvisno tudi od interesentov, ki se na občini že oglašajo.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 27. decembra lani do 10. januarja letos so v brežiški porodnišnici rodile: Snežana Bežjak iz Hrastine — Marijo, Natalija Žnidarič iz Sevnice — Tomaža, Katarina Ribič iz Gor. Leskova — Luro, Antonija Ozimc iz Sobenja vasi — Natalijo, Tatjana Omerzu iz Brezine — Asjo, Marija Hlebec iz Krajnih brd — Benjaminja, Sonja Šuster iz Krškega — Sebastjana, Marija Kraljič iz Loč — Saro, Lidija Cerjak iz Gor. Lenarta — Marka, Marija Rumenočič s Pokleka — Tamaro, Vilma Omerzel iz Semeča — deklico, Jožica Lipej iz Brežic — Mateja in Tomaža, Roža Papič iz Jelovca — Silvo, Marjana Špiler iz Cundrovca — Barbaro, Irena Rutar iz Krškega — Davida, Ester Ogrvik iz Arnovega sela — Jana, Sečira Štauber iz Brežic — Gregorja, Valerija Marcen iz Krškega — Frenka, Janja Davidovič iz Sevnice — Davida, Vesna Kmetič iz Bizeljskega — Denisa, Desanka Mitijevski iz Grede — Vedra, Sabina Jelarič Glas s Sremiča — Uršo, Anica Supančič iz Loč — Simona, Mojca Pacek iz Brežic — Ano in Niko, Silva Pangrič iz Žabjeka — Alenko, Jasna Lašič iz Trnja — Barbaro in Urško. Cestitamo!

NOVI DRŽAVLJANI SLOVENIJE

KOČEVJE — V začetku decembra je kazalo, da so tisti, ki so nameravali zaprositi za slovensko državljanstvo, to v glavnem že storili. Na oddelku za notranje zadeve v Kočevju so le še tu in tam prejeli kakšno prošnjo. V zadnjih dneh pred iztekom zakonsko določenega roka za oddajo prošnje pa se je njihovo število zopet povečalo. Dnevno so prejeli okoli 15 novih prošenj, zadnjega dne podaljšane roka, 27. decembra, pa celo 30. Skupno je bilo oddanih 1650 prošenj, s katerimi je 2780 oseb zaprosilo za pridobitev slovenskega državljanstva. Število novih državljanov Slovenije se je na ta način v preteklem letu povečalo samo v Kočevju za okoli 260 oseb.

OPTIMIZEM ŠE OBSTAJA

RIBNICA — V preteklem in tem tednu so predsednik ribniškega izvršnega sveta Janez Henigman, predsednik skupščine občine Ribnica Franc Mihelič in načelnik občinskega oddelka za gospodarstvo Peter Levstek obiskali vsa podjetja in obrtno zbornico občine Ribnica. Vljudnostni obisk občinskih mož je bil informativno-posvetovalne narave. Zanimalo jih je predvsem, ali bodo podjetja ukinjala delovna mesta ali ne, saj bi se problem brezposelnih v občini z ukinitvijo delovnih mest še povečal. Kljub očitnim težavam, ki jih ima celotno ribniško gospodarstvo tudi zaradi specifičnih težav določenih gospodarskih panog, pa so skoraj v vseh podjetjih mnenja, da so težave le začasne narave.

Kam je šel samoprispevek?

Največ za nakup učil za šole — Denar se še zbira

STARA CERKEV PRI KOČEVJU — Krajani KS Stara Cerkev so se z referendumom odločili, da bodo od 1. oktobra 1989 do 30. septembra letos plačevali samoprispevek. Tajnika sveta KS Antona Vovka smo zaprosili, naj nam pove, koliko denarja je bilo s samoprispevkom zbranega doslej in za kaj je bil porabljen ter za katere namene bodo porabili denar, ki se bo še zbral. Odgovoril je:

»Na referendumu so se krajani odločili, da bodo dobri dve tretjini zbranega denarja namenili kot svoj delež pri nabavi učil in učnih pripomočkov za šolo Stara Cerkev, preostalo pa bo porabljeno za popravilo doma družbenih organizacij v Stari Cerkvi.

Do 7. novembra lani je bilo s samoprispevkom zbranih skupaj 2.019.616 din oz. tolarjev. Za nabavo učil za šolo je bilo v istem obdobju porabljenih 1.018.144 din oz. tolarjev. S tem denarjem je bil kupljen videorekorder, 8 televizorjev z omaričami, komplet za računalniško učilnico, 8 grafoskopov, glasbeni stolp, fotokopirni stroj, pianino, diaprojektor z diapozitivi in še oprema za kemijski in fizikalni laboratorij ter učilnic za tehnični pouk in pouk gospodinjstva, strokovna literatura, leposlovne knjige in druge drobne potrebščine. Razlika 938.471 SLT je bila razpore-

jena tako: 87.196 SLT je ostanek predplačila za učila pri Državni založbi Slovenije, 847.101 SLT je vezanih pri Hranilnici in posojilnici (HIP) KG, na žiro računu pa je ostanek, nekaj preko 4.000 SLT. Kasneje, v novembru in decembru lani, je bilo še nekaj nabav za šolo, vendar le manjše vrednosti. Nabavo učil je na predlog šole odobravala posebna komisija KS.

Na vprašanje, kaj bo z denarjem, ki se bo še nabral letos, pa je tajnik KS Lovko odgovoril:

»Občani in vodstvo KS ugotavljamo, da popravilo kulturnega doma ne bi bilo smiselno. Zato je v pripravi nov predlog, da bi preostanek denarja, ki se bo zbral do konca septembra, porabili za nekatere bolj nujne zadeve, in sicer za ureditev pokritih avtobusnih postajališč, za javno razsvetljavo po vaseh, za ureditev peš poti od Brega do Stare Cerkve in morda še kakšne druge zadeve. Ta sprememba pa bo lahko uveljavljena le, če se bodo zanjo odločili občani, zato bodo o tem v kratkem razprave na zborih krajanov. Če občani ne bodo za te spremembe, pa bo denar porabljen tako, kot je bilo prvotno sklenjeno, se pravi za popravilo kulturnega doma.«

J. PRIMC

Upravno poslovni servis

Vse na enem mestu

KOČEVJE — V privatnem upravno-poslovnem servisu na Ljubljanski 7 v Kočevju nudi Ana Kostan različne usluge s področja upravnih del. Občanom nudi kompletne ali pa tudi samo delne usluge, odvisno pač od želje naročnikov. Pomaga jim tudi s svetovanjem, česar pa pogosto niti ne zaračunava.

Pri nejasnostih v zvezi z odkupi stanovanj, dokupom delovne dobe za redno upokojitvev in ob upokojitvi nasploh daje pojasnila in nasvete, lahko pa tudi neposredno pomaga pri zbiranju potrebnih listin, sklepanju kupoprodajnih pogodb, urejanju zadev v zvezi z upokojitvijo, pisanju raznih prošenj, dopisov, izpolnjevanju obrazcev in podobno.

Kompletno uslugo nudi pri registriranju podjetij, vodi poslovno korespondenco za zasebna podjetja, izdeluje poslovne načrte in investicijske programe za najete kredite,

občanom pa lahko pridobi tudi vsa potrebna soglasja in dovoljenja za gradnjo ali adaptacijo hiš. Sprejema tudi tipkanje diplomatskih in seminarskih nalog, občanom pa bo v veliko pomoč tudi pri izpolnjevanju davčnih napovedi pri odmeri davka na osebne dohodke.

M. L.-S.

Ana Kostan

Jugotantin v najtrši preizkušnji

Bo družba pomagala premostiti edini taninki pri nas in eni redkih v svetu hudo krizo? — Kostonja je samo še za 3 mesece — Še posledice poplave

SEVNICA — Zaradi pomanjkanja kostonjevega lesa, ki je osnovna surovina sevniškega Jugotantina, 106-članskega kolektiva, se utegne kmalu zgoditi, da bo morala večina delavcev te edine tovarne tanina pri nas (na svetu ima le še dve po proizvodnem programu podobni »sestri«) na prisilni dopust oz. t.i. čakanje.

O tem je direktor Jugotantina Ivan Mirt seznanil tudi sevniško vlado. 35 delavcev je že na čakanju na boljše čase. Jugotantin tepe moratorij za sečnjo lesa, ki so ga sprejeli v slovenskem parlamentu, lesa pa seveda zaradi vojne ni več niti iz hrvaških krajev; presekane transportne poti ovirajo tudi dobavo iz Bosne in Makedonije. Za nameček je delavce Jugotantina novembra 1990 prizadela katastrofalna poplava, od katere se navkljub družbeni pomoči še niso dobro opobrli.

Ob polni zmogljivosti so letno v Jugotantinu porabili več kot 100.000 kubikov kostonja. Iz tega so izdelali 5300 ton tanina za usnjarsko ter furfurala za kemično in naftno industri-

jo. Tri četrt svoje proizvodnje so izvozili, po osamosvojitvi Slovenije pa že skoraj vse svoje izdelke prodajo na tujem. V lanskih desetih mesecih jim je uspelo nabaviti le 25.000 kubikov lesa in so v prvem polletju lahko obratovali vsaj s 75-odstotnimi zmogljivostmi, ker so imeli nekaj večje zaloge kostonja. Zadnje mesece lahko zaradi pomanjkanja lesa obratujejo le vsakega pol meseca. Da ne bi v teh zimskih mesecih, ko tovarna stoji, prišlo do večjih poškodb, občutljivo opremo ogrevajo. Letos v Jugotantinu ne pričakujejo izboljšanja oskrbe s kostonjem, saj računajo le na okrog 25.000 prostorninskih metrov lesa iz Slovenije in še nekaj malega iz Makedonije. Zato bo imelo v tovarni de-

• Ob tako močno okrnjeni proizvodnji v Jugotantinu ne bodo finančni bremenom. In ker bi se radi izognili grozečemu stečaju, saj bi ta pomenil tako rekoč slovo od sodobne opreme in dobrih strokovnjakov, bo kolektiv zaprosil za pomoč širšo družbeno skupnost, da bi mu pomagala premostiti to kritično leto. Računajo, da se bo oskrba s kostonjem letos normalizirala. Da kljub vsemu niso vrgli puške v koruzo, potrjuje to, da so že razvili nekatere nove programe, pripravljajo pa še druge za uporabo tanina v veterini, livarstvu, vinarstvu ter živilski in keramični industriji.

lo največ tri mesece kvečjemu 76 delavcev, preostanek leta, ko bo tovarna stala, pa bo za vzdrževanje strojev skrbelo samo 19 delavcev.

P. PERC

GRDO IN DOBRO — Nekdo je dejal, da telefaksi v današnji Sloveniji prav dobro delujejo, čeprav teče tovrsen promet marsikje še po kablilih iz časa Tretjega rajha. Spominjati to dobo je seveda grdo, a kaj ko je v govorinah menda kar nekaj resnice. Tudi pri Koprivnici je v zemlji še telefonski kabel, ki je že med vojno povezoval Berlin z Atenami. Tako vsaj so prepričani domačini. Jasnje je, da si Tretjega rajha ne želi nihče, ampak kak medkrajevni telefonski kabel več pa že ne bi škodil, niti ljudem na Krškem polju ne.

ZAŠČITA — Če bodo v občinskih pisarnah v Krškem kdaj sedeli ljudje, oblečeni v usnjene bunde, kakršne imajo zidarji, ne bo nič čudnega. Vlada se pogovarja o pravilniku o delovnem varstvu zaposlenih v državnih organih in lahko da bo predpisala kožuhe za tajnice, terenske čevlje za občinskega ministrskega predsednika, neprebojni jopiči za župana ipd. Če tega ti ljudje ne bi marali, bi z veseljem vzeli vsaj volnene dolge spodnje hlače tisti občinski možje, ki so v nedavni javni razpravi o širitvi nuklearnega skladišča zmrzali v mučnih pogovornih in nezakurjenih gasilskih domovih po vaseh.

PREHRANJEVANJE — Če je kdo dolgo časa ugibal, kako so živeli delovni ljudje in občani v prazgodovinskem Nevidunumu, mu bodo veliko o tedanjem življenjskem slogu povedale najnovije najdbe na kraju samem. Med kamnitimi spomeniki sta dva ljubiteljska arheologa pred kratkim nepričakovano odkrila kup, ki mogoče predstavlja ostanke tedanje kuhinje. Če je tako, je jasno, da so takratni naseljenci radi uživali jogurt in najverjetneje napolitkane.

Novo v Brežicah

STEKLO IN DRUGO — V brežiški občini imajo ljudje na voljo 24 posod za odpadno steklo. Pridno jih polnijo, vendar vanje mečejo ne samo steklenice, razbite poročne vaze, kozarce od kumar in podobne stvari. Ko Dinos take požiralce steklovine na vsake toliko časa pobere in odpre, najde v njih vse mogoče reči, verjetno bi tudi nedonošne tele, če bi se ga dalo strpati skozi ozko režo v zabojnik.

ENA PODGANA IN VEČ — Dva lovca iz Dobove sta okrog Silvestrova stavila, da bo prvi pojedel vse, kar bo drugi ujel na novega leta dan. Smola. Uplenil je trofejno podgano. Možakar se ni posebej trudil, da bi ujel ravno podgano, tako je pač naneslo. Navsezadnje to ni čudno, saj se najde v Dobovi kar nekaj podgan, posebej dosti je teh živalic okrog smetišča. Ampak zdaj se tamkajšnjim podganam slabo piše. Na njihovo grozo bodo ljudje začeli z zemljo pokrivati smeti.

ELEKTRIKA PA TAKA — Če se bo v brežiških trgovinah povečalo povpraševanje po petrolejkah, se bo to zgodilo zato, ker jih bodo hoteli imeti prebivalci Poštene vasi. Ne gre za to, da bi bili Poštenci toliko za časom, da bi se odločili za elektriko in si svetili z brljivko. Električna, ki jo dobivajo v vas, je zelo slaba in nezanesljiva, to je. Pravijo, da je tako slaba, da ne more »poganjati« niti radijskega sprejemnika, če se sosed brije z električnim brivnikom.

V imenu poštenje, na cesti blato

Poštena vas na robu — Zelji se reče tudi kombi

Jože Kožar

POŠTENNA VAS — Poštena vas pri Cerkljah je v deževnih in meglenih dneh tudi precej blatna vas. Da je tako, so vzrok že prvi metri ceste, ki se odcepi v Bušči vasi proti Poštenu vasi. Cesta ni nič boljše, kot je bila pred kakimi tremi meseci, ali pa je za spoznanje bolj jamasta, bolj razrita in bolj blatna.

M. L.

IZ NAŠIH OBČIN

IZ NAŠIH OBČIN

Red v lastni hiši in kapital

V Vidmovem profitnem centru Celuloza zagon proizvodnje — Stroji mirovali, ker ni denarja in ne lesa — Konjunktura po treh nevzdržnih letih?

KRŠKO — Potem ko se je v krškem Vidmu proizvodnja celuloze v drugi polovici lanskega leta precej zmanjšala, je bilo podjetje prisiljeno pred časom popolnoma ustaviti stroje v tej delovni enoti. V teh dneh, prvotno predvideni rok je bil 15. januar, naj bi proizvodne linije znova oživele.

Ker ni bilo denarja, Videm ni mogel nabaviti lesa, potrebnega v izdelavi celuloze. Da bi si zagotovilo surovino, je podjetje organiziralo z lastnimi delavci sečnjo v gozdovih. Poleg tega Vidmu dobavljajo les tudi kupci njegovih izdelkov. Papirnica Radeče in firma Videm d'Arcy, na primer, mu data lesno surovino, od njega pa dobita v zameno celulozo. Nekaj lesa so v Krško začeli dobivati iz Bosne, vendar ga težko pripeljejo po cestah, zato se preusmerjajo na novo jadransko pot Splošne plošbe. Doslej si je celuloza priskrbela lesa komaj za 8 dni. »Ne plača se zagnati proizvodnje pri tako majhnih zalogah lesne surovine,« ocenjuje Stane Bajc, direktor enote Celuloza.

Celuloza, ki je z novim letom začela poslovati kot profitni center, trpi zaradi kroničnega pomanjkanja denarja. Po besedah Staneta Bajca fir-

ma prav zdaj vlaga največje napore v iskanju obratnega kapitala. Po izdelanem poslovnem načrtu bi potreboval profitni center Celuloza letos skupaj 22 milijonov mark obratnega kapitala. Od tega bi morala tovarna že ta mesec dobiti 9,5 milijona mark, preostalo pa pričakuje v sredini in na koncu leta, vsakič po okrog 6 milijonov mark.

• Trenutno je iz profitne enote Celuloza na čakanju 220 delavcev.

Če bi šlo vse po omenjenem finančnem načrtu, ki ga je Celuloza naredila skupaj z nekaterimi spremljevalnimi plani, bi stroji lahko tekli nemoteno. V primeru, da bo ob tovrstni dokapitalizaciji in neprekinjeni proizvodnji Celuloza zmanjšala še različne nepotrebne stroške v lastni hiši, je na dobri poti do profita, kot meni direktor Bajc.

Po Bajcevih besedah se obetajo na tržišču celuloze višje cene. Zdjaj so v tem pogledu razmere na trgu nevzdržne, menijo v Celulozi. Blago, ki ga prodaja Celuloza, dosega na svetovnem trgu samo polovico tiste cene, ki je veljala leta 1989.

L. M.

KRALJA SMETIŠČ — Zmago Brajdič (na sliki levo) in Roman Brajdič na dobovskem smetišču sedaj sortirata pripeljani material. Tako in s pobiranjem navlake »po terenu« se je nagrmadil pri romskem domovanju ob smetišču tudi velik kup izdelkov bele tehnike. Za emajlirano železje, ki so ga Romi, na primer včasih Dušan Hudrovac, zbirali leta, verjetno ne bodo dobili veliko, kajti hladilnik ali štedilnik kot surovina nimata sedajle nikakršne vrednosti. Toda ali smeti in gozdski ne bi bili bolj polni štedilnikov, če le-teh ne bi vztrajno pobirali Romi?! (Foto: L. M.)

M. LUZAR

PREPOVEDANO — V okolici Cerkelj ob Krki je še nekaj takih znakov. Nepoklicanim prepovedujejo stopiti na »posvečeno« območje nekdanje JLA. Federalne armade je konec, a kaj bo z znaki, ki omejujejo gibanje. Jih bo svobodna Slovenija odstranila ali pa jim bo podaljšala veljavnost? (Foto: L. M.)

Na začetku mriška vežica

Ureditveni načrt brestaniškega pokopališča

BRESTANICA — Brestaničani so bližje novemu krajevnemu pokopališču, potem ko je krški izvršni svet nedavno sprejel odlok o ureditvenem načrtu za ta objekt. Na zemljišču bo prostora za 659 dvojnih, 92 enojnih in 142 žarnih grobov. Upoštevajoč rast števila prebivalcev in krajevni razvoj napovedujejo načrtovalci, da bo pokopališče zadostovalo za 30 let.

Pokopališče bodo gradili etapno, najprej bo prišel na vrsto osrednji prostor z mriško vežico, nato bodo uredili zahodni in nazadnje vzhodni pokopališki del. Za objekt, ki so ga pripravljali od 1988. leta, so zdaj pridobili vsa soglasja, vključno z Agrokombinatovim. Slednje je bilo potrebno, ker je na lokaciji predvidenega parkovno urejenega pokopališča zdaj Agrokombinatov sadovnjak.

Jožefa Solca

Pustiti ne moreš, dobička pa ni

Zakaj živeti na Planini pri Raki vsaksebi

PLANINA PRI RAKI — Kraj s tem imenom sicer res leži pri Raki, vendar je Raka oddaljena kar 5 kilometrov, le nekaj bližje je Veliki Trn. »Od vsepovsod je do nas daleč,« pravi Jožefa Solca, ena od domačink na Planini, ki živi tu že dolga leta. Če bi ji kdo prebral tisto pesem: »Sloven č tvoja zemlja je zdrava in pridnim nje lega najprava,« bi mu najbrž zabrusila, naj pride raje pogledat na Planino, potem bo pa kaj rekel o legi. Na Planini, tako tudi na Jožefini osebenjski štirihektarski kmetiji, večinoma orjejo v hribu, kajti taka lega prevladuje. Prisposoba o branah, katere morajo zavirati, da ne zdrsnejo v dolino, tu velja, če le kje.

Svet je nekako daleč, z njim so Planinci slabo povezani še pošto; pismoša vas obišče samo ob torkih in četrkih. Če je vse to prijetno ali hudo, tega se Jožefa ne sprašuje. Je, kot je. »Dokler bomo delali, bomo preživeli,« pravi Jožefa. Pepca, ki je nekoč kot izgnanka morala delati nemškim kmetom, pa sploh ni vedela, če bo tudi preživela. Ljuboma doma, kdor ga ima — s tem se najbrž tolažijo ljudje po grapah, podobnih Planini pri Raki.

Mladi mislijo malce drugače. »To je kazen, če se rodiš tu. Dela je dosti, a od tega nimaš ničesar. Pustiti ne moreš, dobička pa od vsega tega životarjenja tudi nimaš,« je pred dnevi rekla ena od mlajših domačink. Ljudje takih misli bodo morda kdaj zaklenili in odšli za stalno v dolino. Jožefa tega ne bi rada storila. »Ne bi šla živeti v mesto. Staro drevo je težko presaditi,« se Pepca pokončno upira težavam in času.

M. LUZAR

Tako smetišče jezi celo Rome

Brežiško občinsko deponijo komunalnih odpadkov v Dobovi urejajo — Dogovor z dobovsko krajevno skupnostjo — Dinos nad belo tehniko — Dodatni odvozi smeti

DOBOVA — Če bi sestavljali spisek kolikor toliko urejenih komunalnih smetišč v Sloveniji, nanj nikakor ne bi mogli vpisati prostora pri Dobovi, kamor strajajo odpadke iz približno 19 krajevnih skupnosti v občini. Te dni je to smetišče še pravcata razvalina, res pa je, da se obeta izboljšanje.

Brežiško Komunalno in obrtno podjetje je smetišče že začelo urejati. Postavilo je približno 500 metrov žične ograje. Od nje bo dvojna korist. Zadržala bo odpadke, ki jih je veter zdaj raznašal daleč s smetišču, tako da je nastalna okolica jezila celo Rome, ki živijo ob deponiji. Poleg tega bo ograja otežila Romom dostop na smetišče, kar se zdi nekaterim prebivalcem pomembna pridobitev. Brežiško komunalno podjetje v tem času spravlja na noge tudi čuvajsko službo. Na smetišču je že postavilo čuvajsko ložo, ve pa menda že tudi, katerega delavca iz t.i. notranjih rezerv v podjetju bo postavilo za dežurnega varnostnika na dobovsko smetišče. Komunalci, ki jim je naložena skrb za

smetišču je kup zavrženih štedilnikov, hladilnikov in podobnega materiala, ki ga bo pospravil brežiški Dinos, takoj ko bodo v Brežicah dosegli dogovor o tem.

• Vprašanje je, koliko smeti, ki jih tako ali drugače ustvari več kot 20 tisoč ljudi, kolikor jih živi v občini, konča na dobovskem smetišču. Komunalna redno odvažajo odpadke iz Brežic in KS Čatež, po sprejetem pravilniku bo to dejavnost razširila na naselja Dobova, Artiče, Brezino in Cerklje. Po krajevnih skupnostih so postavljene tudi skupni smetnjaki. Toda okrog 2.900 črnih smetišč, kolikor jih je ostalo po lanskim čistilnim akcijam, pomeni, da je s podtalnico bogato območje do dobra posejano z najrazličnejšo nesnago.

Ob dveh poldrugi hektar velikem

L. M.

O porodnišnici, policijskih psih in popravilu cerkva

To, da bo slovensko ministrstvo za notranje zadeve odkupilo staro novomeško žensko bolnico oz. porodnišnico, je gotova stvar. To znano novomeško stavbo bodo preuredili za potrebe novomeške uprave za notranje zadeve. Denar, ki ga bo bolnica dobila od prodaje, bo šel za gradnjo nove porodnišnice. Ne glede na to, da so vse to »požegnali« tudi delegati novomeške občinske skupščine (z dvema glasovoma proti in nekaj vzdržanimi - ravno prav za demokratični okrasek), se med ljudmi post festum pojavljajo precej tehtni zadržki oz. predlogi drugačnih rešitev.

Piscu teh vrstic je eden od novomeških profesorjev ogorčen navrgel, da bi bilo veliko primernejše, če bi v staro porodnišnico preselili novomeško gimnazijo, saj bo po razširitvi Ceste herojev tik pod okni gimnazije tekel najgostejši in seveda tudi najhrupnejši promet. Ko bo zgrajena nova avtocesta, bo Cesta herojev postala glavna mestna vpadnica. Mirno okolje pod Kapuljem, kjer stoji stara porodnišnica, je gotovo bolj primerno za šolo kot za policijo. Poleg tega so tik pod porodnišnico športna igrišča na Loki, blizu so železniška in avtobusna postaja, športna zvežana in še kakšna prednost bi se našla. Ampak odločila je kupnina. Notranje ministrstvo očitno ima denar, ki ga Novo mesto za gradnjo nove porodnišnice krvavo potrebuje. Čeprav bi, če gledamo malo »zviška«, denar za gimnazijo šel iz iste vreče — iz republiškega proračuna, ki pa je v bistvu denar davkoplačevalcev. No, kakorkoli že, ministrstvo bo za staro novomeško porodnišnico odštelo nekaj manj kot 112,6 milijona tolarjev, tehnična dokumentacija za adaptacijo in odkup pa jih bo stala še dodatnih 4,7 milijona tolarjev, kar zneso skupaj več kot 117 milijonov tolarjev. To je brez adaptacije in dograditve.

Ob tej vsoti se vsiljuje nekaj primerjav iz osnutka slovenskega proračuna za letošnje V tem osnutku je predvidenih 115 milijonov tolarjev za vse spomeniškovarstvene ukrepe v Sloveniji. Toliko naj bi torej znašala vsa družbena pomoč pri obnovi kulturnih in naravnih spomenikov v naši domovini — cerkva, gradov, mestne in kmečke arhitekture. Teh 115 milijonov tolarjev, da se ne bomo obregali samo ob novomeško porodnišnico, približno toliko, kot stane 40 terenskih vozil znamke Puch. Pa se spustimo še za več kot stokrat nižje: po osnutku naj bi iz proračuna šlo za bokse za službene pse ministrstva za notranje zadeve milijon tolarjev, to je toliko kot za vse materialne stroške republiškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine, kjer je zaposlenih 23 delavcev.

Seveda bi bilo zelo poceni zviška obregati se ob ministrstvo za notranje zadeve, češ da si je v osnutku republiškega proračuna uspelo »nagrabiti« denar celo za bokse za službene pse. Gotovo je dejanskih potreb tega ministrstva še veliko več, da o željah niti ne govorimo. Drugo vprašanje je, kako si je ministrstvu za kulturo uspelo »nagrabiti« glede na vrednost nemške marke šestkrat manj denarja kot leta 1990. Pa še na en paradoks naj ob tem opozorimo: v desetletju 1980—1990, se pravi v času kumunistične vladavine, so za vzdrževanje cerkva dajali med 58 in 65 odst. vseh sredstev, namenjenih za spomeniškovarstveno dejavnost, letos pa naj bi od že tako borih 115 milijonov tolarjev šlo za pomoč pri vzdrževanju cerkva le še 40 odst.

Sedem slovenskih zavodov za varstvo naravne in kulturne dediščine je naredilo za letošnji program, za uresničitev katerega bi potrebovali petkrat več denarja, kot si ga je uspelo izboriti ministrstvo za kulturo v osnutku

ku proračuna. Seveda so zavodi zahtevali od ministrstva, naj sedaj, ko je oz. bo denarja toliko manj, pove, katere objekte iz programov naj obnavljajo in katerih zaradi pomanjkanja denarja ne. Ministrstvo si kajpada s temi »banalnostmi« noče mazati rok, marveč jih prepušča zavodom. In vse, kar sodi zraven, od prepiranja in groženj do vplivanja in zmerjanja.

A. BARTELJ

Valovi politične plime in oseke

Mnogi, ki smo se zavzemali za svobodno, demokratično in uspešno Slovenijo, in če smo odkriti, potem bomo v to družbo prišli kar veliko večino slovenskega prebivalstva, zadnje čase ne moremo skriti razočaranja nad dejstvom, da slovenski politiki prav v trenutku, ko je dosežen zelo pomemben korak na poti k mednarodnemu uveljavljanju naše države — mednarodno priznanje, nekako pojenjuje sapa. Notranja nasprotja se poglabljajo in to nas skrbi.

Vendar je to le na videz čudno. Ob temeljitem premisleku postane pravzaprav zelo logično, kajti pred nami je obdobje, ko bodo politiki in gospodarstveniki z zakonsko podprto politiko poželi tisto, kar so posejali, ali drugače povedano, politične odločitve bodo dajale tudi jasno merljive rezultate. V dosežanih nekajletni mešanici zvezne in republiške zakonodaje, delne suverenosti, metanju polen pod noge s strani drugih republik, zveznih organov in celo mednarodnih ustanov to ni bilo mogoče. To je bilo obdobje improvizacij in naključij. Nekdo je moral z golo roko v žerjavico po kostanj. Toda politika ne pozna hvaležnosti. Ista roka jih bo dobila po prstih takoj, ko se bo stegnila v krožnik po večji zrezek, kot ji pripada.

• To razmišljanje je precej splošno in neobvezno, pa vendarle je nekje ukoreninjeno. Izhaja iz izjave nekoga lokalnega politika, da najbolj razširjenega lokalnega časopisa sploh ne bere. Bojda zato, ker mu ni všeč, ker po njegovem prepričanju ni čisto prave barve in ker za to nima časa. To so za politika, če to res hoče biti, tri velike napake. Kajti, prvič, o lokalnih

zadevah bi moral biti poučen, zato si mora vzeti čas za branje lokalnega časopisa, drugič, če sodi, da je časopis drugačne barve, bi ga moral še posebej natančno brati, da bi ugotovil, kako razmišlja politični tekmeč, in tretjič, kateri pravi politik bi si lahko privoščil sodbo o barvi časopisa, ob hkratni izjavi, da ga ne bere, saj si tako hkrati spodkopava svojo lastno verodostojnost.

Obračajmo kakorkoli, politični zrezki so vendarle na vidiku in v tekmi zanje se postavljajo politiki v nove vrste. Stare zasluge so na novi progi sicer prijetno poživilo, ne bodo pa odločilne. Nehvaležna naloga krmiljenja po prvih razburkanih postkomunističnih vodah je opravljena. Sedaj imamo ustavo in večino potrebnih zakonov. Po tridivah političnih poznavalcev je padec prvega pokomunističnega režima prej ali slej nujen. To se je pri nas že zgodilo, kajti Demos je razpadel. Nekateri za državo, ki so se osvobodile komunizma, zlasti za Rusko federacijo, Romunijo in še nekatere, napovedujejo celo možnost vrnitve novega totalitarizma. S tem, upajmo, bo nam prizaneseno, saj so bila izhodišča vendarle zelo različna.

Ne bo pa se moč v novi, recimo drugi selekciji izogniti ostrejšemu vrednotenju tistih, ki bodo v politični tekmi nastopali. Če je bilo v prvem valu dovolj, da si lahko postal politik že, ako si nasprotoval vsemu staremu, bo v drugem valu veljalo predvsem, kakšno je tisto novo, za kar se zavzemaš. To pa bo treba jasno in utemeljeno predstaviti. Kajti govor bo o čisto konkretnih zadevah. O davkih, ugodnostih, socialni politiki. Odgovoriti bo treba natančno, kje boš vzel, če boš hotel nekemu kaj dati. Tako se bo morala nova predvolilna tekma, ki se nam v kratkem obeta, povzpeti na višji, kakovostnejši razred, ki bo zahteval tudi kakovostnejše, strokovno bolj podkovane politike.

T. JAKŠE

V Črnomlju pričakujejo »uvožene« učence

Čeprav se šele zaključuje prvo polletje letošnjega šolskega leta, pa v črnomljski srednji šoli seveda že načrtujejo vpis za pri-

hodnje leto. Ko so zbrali namere belokranjskih osmošolcev, so - tako kot že vrsto let do slej - ugotovili, da vpis v gimnazijo ne bo vprašljiv. Vse drugače pa se je pokazalo pri namerah učencev za IV. in II. stopnjo poklicne šole, kakor naj bi se po novem imenovala nekdanja kovinarska šola. Čeprav tudi pretekla leta v začetku za nobeno od omenjenih stopenj ni bilo več kot okrog 10 namer, pa so na koncu oddelke le nekako napolnili. Tudi letos pričakujejo, da bo tako, vendar pa jih v Črnomlju moti, da je še vedno nerešena vrsta vprašanj, marsikaj zamuja, tako da šolski namesto da bi pljunili v roke, čakajo, kaj bo prišlo »od zgoraj«. To se seveda ne dogaja le v Črnomlju, ampak v slovenskem šolstvu nasploh. Črnomlji pa so zaradi bližine nove državne meje nekoliko bolj nestrpni kot morda ponekod drugod v Sloveniji.

Vedeti je namreč potrebno, da jih je od 164 učencev na kovinarski šoli kar 62 iz Hrvaške. Prav ti učenci so navadno odločilni, da lahko v razpisnem oddelku zares steče pouk, ki ga zaradi premajhnega števila slovenskih učencev ne bi bilo moč organizirati. V Črnomlju pa so lani opazili, da je bil vpis iz Hrvaške manjši kot pretekla leta, kar je pri njih že povzročilo skrb, kako bo v prihodnje. Zato se zdi samo po sebi umevno vprašanje, ali se bodo v prihodnje učenci iz Hrvaške sploh še vozili v njihovo šolo. Prav bi bilo, da bi republiško ministrstvo za šolstvo sporočilo, kakšno je njihovo stališče do šolanja učencev iz tujine, kar bo Hrvaška za Slovenijo gotovo postala po priznanju naše republike. Seveda pa se odpirajo tudi vprašanja, kako bo v prihodnje s priznavanjem spričeval slovenske šole na Hrvaškem, ko se bodo učenci črnomljske šole hoteli tam zaposliti. Čeprav bodo na šolanje v Črnomelj še naprej vabili otroke iz sosednje republike ali v prihodnje morda še bolj kot doslej, ker je Hrvaška precej razrušena, pa bi na takšno in podobna vprašanja morebitnim interesentom morali znati odgovoriti. A si odgovorov ne morejo izmišljati sami, ampak bi odločitev, kakršna koli bi pač bila, morali sprejeti odgovorni iz obeh republik.

In zakaj so hrvaški učenci tako odločilni za črnomljsko poklicno šolo? Predvsem zato, ker bo učencev iz Bele krajine sicer več, kot je bilo sedaj nakazanih namer, a najbrž še vedno ne dovolj za poln oddelk. To je moč sklepati že po tem, da so iz srednje šole vsem v Beli krajini, ki se ukvarjajo s kovinarstvom, bodisi da imajo redno ali popoldansko obrt, poslali vprašalnike, ali so pripravljeni podpisati učno pogodbo z učenci. A po treh tednih niso dobili niti enega odgovora. V šoli tudi nimajo podatkov, koliko njihovih učencev bi potrebovali v industriji, čeprav si hkrati velika podjetja v Beli krajini ne morejo predstavljati, da tovrstne šole v Črnomlju ne bi bilo

več. Denarja za štipendije pa nimajo. In ker se tudi starši in otroci po svoje odzivajo na krizo v industriji in potrebe v obrtništvu, šolnike v črnomljski šoli prav nič ne čudi, da želijo številni fantje postati avtomehaniki, za kar so se pripravljali šolati celo v Mariboru. Tudi zato v Črnomlju upajo na »uvoz« učencev, od republike pa pričakujejo, da jim bo priznala vsaj obmejnost in demografsko ogroženost ter razumela težave, ki jih imajo zaradi tega.

M. BEZEK-JAKŠE

Je bojkot res delovni prekršek?

Okoli 350 učiteljev slovenščine, matematike in tujih jezikov, temeljnih predmetov na naših šolah, še vedno bojkotira popravljavanje šolskih nalog, češ da nečesa, kar se jim po novih normativih ne šteje v delovni čas in kar ni plačano, ne bodo delali. V bojkotu jim ves čas trdno stoji ob strani republiški sindikat vzgoje, izobraževanja in znanosti, ki sicer tudi vodi boj učiteljev za vrtnice pravice, da je vsakdo za pošteno opravljeno delo pošteno plačan. Sindikat z vsemi možnimi dokazi v rokah pritiska na oblast, še posebej na ministrstvo za šolstvo in šport, z zahtevo, naj spremeni oz. diferencira normative tako, da le-ti učiteljev ne bodo prisiljevali v zastojno delo, ter obenem javno izjavlja, da bo preklcal bojkot v trenutku, ko mu bo omenjeno ministrstvo odgovorilo, da je ukrepalo v korist prizadetih učiteljev.

Do konca minulega tedna iz kabineta ministra dr. Petra Vencelja še ni bilo takega odgovora in sploh kaže, da je vladnim možem tudi vseeno, kaj bo z učenci: ali bodo učenci iz šol, kjer učitelji bojkotirajo, nesti ob polletju domov spričevala z ocenami ali brez njih, in kaj bo potem, če se kaj takega res zgodi. Namesto pričakovanega jasnega in nedvoumnega odgovora, ki bi napovedal odpravo krivic in povrnil zaupanje ne tako majhnega števila učiteljev v oblast, predvsem pa rešil kdove koliko nič krivih učencev silno neugodnega položaja, prihajajo od ministra zelo čudne izjave. Dr. Vencelj namreč še vedno vztraja v prepričanju, da so normativi, kakršni so začeli veljati v tem šolskem letu, popolnoma pravilni in pravični ter da popravljavanje šolskih nalog pač ni takšna stvar, da bi bilo treba zaradi tega učiteljem temeljnih predmetov zmanjšati tedensko učno obveznost oz. jim omenjeno opravilo všteti v delovni čas in ga zato plačati. Še več, minister je celo prepričan, da pomeni bojkot hudo kršitev delovnih obveznosti, zato po njegovem nekdo, ki ne izpolnjuje predpisanih nalog, ne more biti nagrajen, kvečjemu je lahko poklican na odgovornost. Sam bojkot pa šteje bolj za nekulturen, nediscipliniran in kdove kakšen izpad, nedostojen učiteljev in sindikata, kot pa za pravi način urejanja spornih zadev. Iz ministrovih besed tudi ni moč zaključiti, da bi dal kaj veliko na sindikat, oz. da bi sindikatu zaupal. Po njegovem je problem v resnici mnogo manjši in ga je do teh razsežnosti, v kakršnih je navzoč v javnosti, po nepotrebnem napihnil sindikat oz. profesor Zoltan Jan kot njegov glavni bojovnik.

Minister dr. Vencelj se pač ob pritisku sindikata vzgoje, izobraževanja in znanosti ter ob zahtevah učiteljev, da jim oblast vrne pravice, ki so jih že imeli, brani po svoje, a ne prav prepričljivo. Očitno je prepričan, da je za vse večne čase storil nekaj pravičnega in pravičnega in da tako mora biti. Že zato, ker je to storil on, minister. Če pa ni tako, najjavnove, zakaj vztraja tudi pri rečeh, s katerimi je na svojem bregu — sam. In vztrajanje pri normativih, za katere tudi stroka trdi, da so krivični za del učiteljev, je nedvomno takšna reč.

I. ZORAN

Podjetje Kolpa se ni hotelo poceni prodati

Anonimni klic na naše uredništvo pretekli teden je bil signal, da se v metliškem podjetju Kolpa dogaja nekaj, česar delavci, zaposleni v proizvodnji, ne razumejo povsem. Žakaj iz proizvodnje odvažajo stroje nizozemskega industrialca, za katerega naj bi v Kolpi delali tuš kabine, in nam s tem odvezemajo delo, je spraševal neznan glas. Direktor Kolpe Peter Henčič pa je bil presenečen, da delavci, ki so jih po njegovih besedah o vsem obvestili, niso razumeli, za kaj gre. Zadržil je, da v njihovem podjetju nimajo česa skrivati in da so zato tudi novinarjem odprta vrata na sejo razširjenega kolegija podjetja, na katerem so še en-

krat pretresli, kaj se je v zadnjih mesecih dogajalo v »Kolpi«, ki je želela skupaj z nizozemskim partnerjem Rudijem Wildschutom, lastnikom firme Wilux, ustanoviti mešano podjetje Kolpa & Wilux.

Kolpa je podedovala sodelovanje z Wiluxom od Novoleza, katerega toz je bila nekaj, ter mu dala ekskluzivno pravico trženja njenih izdelkov v Evropi. Takrat je bilo tudi dogovorjeno, da bo nizozemski partner sovlagal v Kolpo, če se bodo odločili za naložbo. Tako so se lani dogovorili, naj bi skupno vlagali v proizvodnjo banj in tuš kabin ter ustanovili mešano podjetje, v katerem bi zaposlili 65 ljudi. Ker pa je bil objekt Kolpe predrag, se je Nizozemec odločil, da bo sovlagal le v denarju, novembra lani pa, da bo v skupnem podjetju 15 delavcev delalo le tuš kabine. Tako je bila s slovenske strani napisana pogodba o sodelovanju, ki pa je obsegala 40 strani. Na ugovorjanje Wildschuta, češ da je pogodba predolga, so jo skrajšali na 14 strani, vendar je bila še vedno v skladu z našo zakonodajo, v njej pa so bili omenjeni tudi vsi elementi medsebojnega sodelovanja. Kot je na kolegiju dejal direktor Henčič, nizozemski partner pogodbi ni nasprotoval, pripomnil je le, da je še vedno preobsežna.

Sredi decembra pa so v Kolpi dobili protipogodbo Wiluxa, ob kateri jih je odvetnik opozoril, da gre v štirih točkah za škodljive

predloge, s katerimi se gotovo ne bo strinjala tudi Agencija za stike s tujino. Wilux si je v svoji inačici pogodbe vzel pravico trženja izdelkov Kolpe v svetu, Kolpa pa bi imela pravico le na tleh nekdanje Jugoslavije in ne bi imela pravice tržiti svojih izdelkov v svetu, niti če bi prišlo do stečaja mešanega podjetja. S tem se v Kolpi niso strinjali, saj bi jih tako onemogočili kot konkurenco. Prav tako se v Kolpi niso mogli strinjati, da bi partner jemal kadre iz obstoječega podjetja po lastni izbiri in brez pristanka ostanke podjetja ter da je skrčil odločanje, v katerem bi lahko dosegli soglasje le na dve točki, medtem ko bi o vsem ostalem odločal sam. Peter Henčič zaradi škodljivih členov pogodbe ni mogel podpisati, medtem pa so v Kolpi v Metliki že uredili 1.000 kv. metrov proizvodnih prostorov na lastne stroške in brez udeležbe Wiluxa, čeprav je obljubil, da bo vnaprej nakazal 50.000 DEM. Wilux pa je že pripeljal stroje in material za 2.300 tuš kabin. Kot je Henčič povedal na kolegiju, je nizozemskemu partnerju predlagal, naj bi se o spornih določilih še dogovarjali pri odvetniku, medtem pa bodo v Metliki naredili omenjene tuš kabine, da ne bo Wilux oškodovan. Toda prav na staro leto so v Kolpo dobili pismo Wildschuta, v katerem pravi, da obžaluje, da ni uspelo podpisati pogodbe, ker niso dosegli sporazuma v določenih točkah. Zato so se odločili, da odpeljejo

stroje in surovine in začnejo s proizvodnjo druge, vendar še vedno verjamejo v prihodnje partnerstvo.

5. januarja pa je Wilux predsednika upravnega odbora Kolpe obvestil, da namerava v Sloveniji registrirati družbo z omejeno odgovornostjo z imenom Wilux Slovenija, v kateri bodo izdelovali tuš kabine in montirali masažne sisteme. Wilux bo poskrbel za vse potrebno, torej za stroje, opremo, tehnologijo, surovine, modele tuš kabin ter trženje po celitem svetu. Wilux namerava biti ob ustanovitvi 100-odst. lastnik, je bilo še zapisano v pismu, takoj po registraciji podjetja pa je pripravljen odprodati največ 49-odst. deleža ter pri tem dati prednostno pravico Kolpi. Pri tem pa je Wilux pripravljen najeti proizvodne prostore Kolpe in zaposliti njene delavce. Odgovor so v Wiluxu pričakovali do naslednjega dne do 18. ure, a jim ga upravni odbor zaradi preobsežne problematike in kratkega roka ni mogel dati. Pač pa je predlagal, naj jim Wilux v nekaj dneh pošlje celoten predlog o nadaljnjem sodelovanju. Dobil je odgovor, da so ta predlog že prejeli ter da bo Wilux proizvodnjo tuš kabin organiziral drugje, če odgovora do ponedeljka pretekli teden ne dobi.

Kot je rečeno, se je takoj naslednji dan, 7. januarja, sestel razširjeni kolegij z vodji posameznih oddelkov proizvodnje, vodilnimi v upravnih odborih in vodstvu podjetja. Ugoto-

vili so, da je bilo mešano podjetje dobro zamisljeno z obeh strani, da pa se je vse, kar so gradili nekaj mesecev, pravzaprav porušilo v zadnjem tednu prejšnjega leta, torej potem, ko niso mogli najti skupnega predloga in ko predstavnik Kolpe sploh niso bili v stiku z Wiluxom. Zato v Kolpi sumijo, da je Wildschut tako hitro spremenil mnenje tudi na priogovarjanje dveh bivših vodilnih delavcev komercialne v Kolpi. Kolpa je imela le dve možnosti: ali sprejme grdo igro in škodljivo pogodbo ali pa se sooči s konkurenco in si s ceno in kvaliteto izdelkov išče kupce doma in v tujini. Direktor Henčič se je odločil za drugo možnost, saj Kolpa že ima ime v svetu, dela z dobrih materialih, ne sme pa si dovoliti izsiljevanja ali poceni prodaje svojega podjetja. Tudi upravni odbor podjetja se je strinjal, da se je Peter Henčič pravilno odločil, sklenil pa še, da glede na to, da Wilux ni izpolnil ekskluzivne pogodbe, Kolpa pospešeno išče nove tržne poti v Evropi. V Kolpi priznavajo, da je bila to zanje dobra šola, da pa so dovolj močni, da bodo lahko preboleli ta izpad. Sprašujejo pa se, ali so oni tisti črnci, ki naj bi se prodali za vsak gulden. Tudi zato, ker jim je odvetnik zadržil, da je bila pogodba Kolpe o sodelovanju pošten predlog, partnerstva, medtem ko je bila nizozemska pogodba predlog diktatorstva.

M. BEZEK-JAKŠE

dežurni poročajo

VLOM V MARKET — V noči na 8. januar je neznanec vlomil v Dolenjski market na Cesti herojev v Novem mestu in odnesel več prehrabnih artiklov, brezalkoholne pijače in cigarete. Trgovci so oškodovani za prek 9.000 tolarjev.

OSUMLJENA TATVINE — 20-letna Milena H. iz Coklovca je utemeljeno osumljena, da je 6. januarja izkristala odsotnost uslužbenke in iz skladišča občinskega odbora RK v Črnomlju zmaknila dve vreči testenin, vredni poldruhi tisočak.

ODNESEL ČEKE — 9. januarja med 19. in 21. uro je bilo vlomljeno v osebnih avto Z 101, ki ga je Jožica Rogina iz Novega mesta parkirala pred gostiščem Loka. Nepridiprav ji je odnesel torbico z dokumenti, nekaj gotovine in čeki. Škode je za 10.000 tolarjev.

LASTNIK PRESENETIL VLOMILCA — 7. januarja dopoldne je neznanec vlomil v hišo Jožeta Kaferleta v Trebnjem in pridno stikal po prostorih. Odšel je praznih rok, kajti pregledal ga je lastnik.

KJE JE BAROMETER? — V noči na 10. januar je nekdo razbil izlozbeno okno urarske delavnice Stanislava Kosa na Cesti komandanta Staneta v Novem mestu in odnesel medeninat barometer. Kos je oškodovan za 10 tisočakov.

OB HRANO IN PLJACO — Franc Slapničar iz Straže je bil prve dni letošnjega leta ob nekaj hrane in pijače, katero mu je iz vikenda v Straški gori odnesel neznan vlomilec. Škode je za 20.000 tolarjev.

Sodba, vredna le deset tolarjev

Trgovci in peku po deset tolarjev kazni — Neuporabna živila in »začinjeni« mlinci — Novi zakon prinaša vsaj tristo krat višje kazni

NOVO MESTO — Da zakoni in predpisi pri nas zamujajo veliko bolj kot vlakci in avtobusi v najhujših snežnih zametih, je že nič kolikorkrat potrjeno spoznanje. V Sloveniji, denimo, še danes sodimo po zakonu, ki pravi, da je zdravje potrošnika vredno nič več in nič manj kot deset tolarjev. Na srečo so veljavi tega zakona naposled že šteti zadnji dnevi.

Sanitari in tržni inšpektorji UIS Novo mesto so lanskega maja obiskali prodajalno metliškega Mercatorja na Radovici. Pregled je prinesel nekaj zanimivih ugotovitev, med drugim so imeli tega dne — bil je 29. maj — v prodaji petnajst 250-gramskih zavitkov margarine »Jutro«, kateri je rok uporabnosti potekel nekaj dni poprej, prav tako je bilo na policah 17 litrskih steklenic »pilo-cole«, ki bi morale biti iz prodaje izločene že avgusta predlani; tudi jupiju je rok uporabe potekel že lanskega aprila, enako tridesetim vrečkam mletega cimeta. Mateja Dragovan, takrat poslovodkinja v prodajalni, je sodnikom skesano priznala svojo napako, pojasnila pa skupaj s predstavniki podjetja, da gre pač za klasično prodajalno z mešanim blagom, kjer je predelavnost slabša, za nameček pa je Dragovanova edina zaposlena v tej trgovini

in torej tudi prekomerno obremenjena z vsakodnevnimi opravki. Vse to je senat pri izreku kazni štel za olajševalno okoliščino, enako tudi dosedanje nekaznovanost, seveda pa na drugi strani ni mogel mimo dejstva, da je bilo ogroženo zdravje potrošnikov. Izrečena kazen je bila takšna, kot jo pač dopušča zakon, ki je za prekrške, storjene do lanskega julija, še veljal: metliški Mercator bo moral odšteti 500 tolarjev kazni, poslovodkinja Dragovanova po 10 (deset).

Na las enaka je bila kazna za peko Dolenjskih pekarn, katerim so inšpektorji očitali druge vrste nepravilnosti. V črnomaljski enoti so namreč spekli in nato 16. marca 1991 dobavili Dolenjski prodajalni kruha v Novem mestu 6 kilogramov mlincev, ki so bili onesnaženi z insektnimi zapredki in skupki zoglenele moke. Tako je nesporno pokazala analiza, ki jo je opravil novomeški Zavod za socialno medicino in higieno, čeprav so peki trdili, da je kaj takega nemogoče, češ da je postopek v proizvodnji tako dodelan, da do tega enostavno ne more priti. No, sodišče je imelo v rokah druge dokaze, v prvi vrsti nesporne rezultate analize — superanalize v pekarni začuda niso zahtevali — tako da so pekarni prisodili 500 tolarjev kazni, pek Zdenko Fric, ki je v tistem času nadomeščal izmenovodjo in bil torej odgovoren za kršitev, pa se bo moral zavoljo kazni desetih tolarjev odreči jutranji kavi.

Tovrstnih sodnih nesmislov bo na srečo kmalu konec. Za vse take in podobne kršitve, storjene od lanskega julija naprej, velja nov zakon, katerega številke poznajo nekaj več niče. Tako je nova kazna za pravno osebo, ki bo dala

v promet oporečna živila ali takšna s pretečenim rokom trajanja, med 45 in 450 tisočaki, enaka kazen velja, če bo kdo v proizvodnji ali predelavi uporabljal oporečna živila. S 30.000 do 300.000 tolarji pa bo kaznovano podjetje, ki bi dalo v promet živila, ki ne vsebujejo toliko hranljivih snovi, kot jih predpisuje zakon. Enako visoki so zneski kazni za tiste, ki bodo v nasprotju z zakonom reklamirali alkoholne pijače in tobakne izdelke. Kazni za odgovorne osebe, največkrat torej prodajalce in poslovodje, so praviloma desetkrat nižje, ali z drugimi besedami: za poprečni trgovec žep kar spoštljivo visoke in vredne premisleka.

Se bomo potrošniki tako naposled znebili strahu pred nevarnostmi, ki prežijo s trgovskih polic, kot se bodo sodniki rdečice, ki jih je oblačila ob prebiranju nepomembnih in že kar sramotno nizkih kazni?

B. BUDJA

GORAZD SKARLOVNIK

V ponedeljek, 6. januarja, je velika množica Korošcev, med njimi pa tudi nekaj novih dolenjskih prijateljev, pospremila na zadnji poti Gorazda Skar-

lovnika, miličnika kontrolorja na mejnem prehodu Vinica pri Črnomlju. Gorazdovo življenje je bilo kratko, rodil se je 12. decembra 1971 v Slovenj Gradcu, po končani osnovni šoli v Mežici pa je predlani končal še šolanje v ljubljanski kadetski šoli.

Modro miličniško uniformo je privrkat oblekel kot uslužbenec postaje mejne milice Ljubelj, 8. oktobra lani pa je bil začasnoma premeščen na postajo mejne milice Metlika, točneje na mejni prehod Vinica. Hitro je spoznal navade in utrip Bele krajine, o tem pričča številni prijateljev, ki jih je imel, njegova priljubljenost. Gorazdovo bivanje onkraj Gorjancev se je iztekalo, bližal se je dan slovesa, vrnitve na Ljubelj. Toda Gorenjske ne bo nikoli več videl, vsega dva dni pred odhodom je mlado življenje utrnulo v kupu zveržene avtomobilske pločevine.

Vsem, ki smo ga poznali, bo ostal v spominu kot vesel, prijazen, korekten, pošten in delaven Korošec. Pred dnevi se je za zmeraj vrnil v svojo Mežico.

J. STEGNE

PO DOLENJSKI DEŽELI

● V noči na 9. januar je moralo topel dom zapustiti šest prebivalcev korošnjačka Jožeta Krena iz Potoka. Kdo je kokodajske zmotil med spanjem, ni znano, pač pa le to, da je njihova življenja policijsko poročilo ovrednotilo s tremi tisočaki.

● Prejšnji teden je nekdo vlomil v vikend Novomeščana Jožeta Srovinca v Rogovili pri Mirni Peči. Jože bo moral nekaj naslednjih planiranih obiskov zidanice zagotovo odpovedati, vsaj dotlej, dokler ne bo obnovil ukradenih zalog. Zidanico je namreč zapustilo vsaj 20 klobas, da konzerv in kave ne omenjamo.

● Janez Galič iz Malenske vasi je 6. januarja zjutraj zaman iskal kruh, klobase in meso. Ostal je brez zajtrka, kajti prek noči je neznan kam izpuhtelo kar 50 kilogramov mesnine, nekaj klobas in še dva kilograma kruha povrhu. Za razliko od nekaterih, ki jih nočna lakota kar v snu vodi iz postelje do hladilnika, Galič nima takšnih navad. Jedca gre torej iskati izven hiše.

● Da so na Dobu doma vlomilci, je znano. Čudi torej presenečenje ob odkritju, da je bilo 6. januarja popoldne vlomljeno v garderobno omarico v KPD Dob pri Mirni, od koder je izginilo 8.500 tolarjev. Nekdo je pač opravljal le svoj poklic, pri tem pa izkoristil tudi sveže nabrane izkušnje.

Odlok je bil nezakonit

Tako je odločilo ustavno sodišče in odlok o prenehanju lastninske pravice na prostoru za šentjernejkim hipodromom razveljavilo

NOVO MESTO, ŠENTJERNEJ — Da so postopki pred ustavnim sodiščem Slovenije v resnici dolgi, toda temeljiti, se je na svoji koži lahko prepričala tudi Jožeta Barič iz Šentjerneja. Že meseca maja 1988 je ustavno sodišče na njeno pobudo pričelo postopek za oceno ustavnosti in zakonitosti dolgoročnega družbenega plana občine Novo mesto za obdobje 1986—2000, prostorskega dela srednjeročnega družbenega plana Novega mesta za enako obdobje in občinskega odloka o prenehanju lastninske pravice na območju, namenjenem kompleksni gradnji individualnih in vrstnih hiš ter objektov drobnega gospodarstva na prostoru za šentjernejkim hipodromom. Končni epilog postopka je bil znan šele te dni. Baričevi v tolažbo je spoznanje, da ji je ustavno sodišče v celoti pritegnilo.

Resda je skupščina občine Novo mesto najprej predlanskega februarja sprejetjem sprememb in dopolnitev dolgoročnega družbenega občinskega plana za obdobje 1986—2000 uskladila ta akt z republiškim zakonom o urejanju prostora in obveznimi prostorskimi izhodišči dolgoročnega plana Republike Slovenije in nato republiški zakonodajni ter izhodiščem zadnje dni predlanskega decembra podredila še srednjeročni družbeni plan, vendarle so na nekaj pozabili. Nezakonitosti dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana so bile tako odpravljene — to je navsezadnje lanskega maja potrdil tudi Izvršni svet skupščine Republike Slovenije — toda ostal je še sporni odlok o prenehanju lastninske pravice na območju za kompleksno gradnjo individualnih in vrstnih hiš ter objektov drobnega gospodarstva na prostoru za šentjernejkim hipodromom. Zanj je ustavno sodišče Slovenije minule dni zapisalo, kako je še zmeraj nezakonit, saj je bil sprejet na podlagi neusklajenih in torej nezakonitih dolgoročnih in srednjeročnih občinskih družbenih planov. Ustavno sodišče je zategadelj sporni 3. člen odloka razveljavilo.

B. B.

Poštar osumljen poneverb

28-letni Vlado O. naj bi civilne invalidnine spravil v svoj žep — Ana Kodrič ob 70.000, Ana Žibert pa ob 54.000 tolarjev

KRŠKO — Policisti krške UNZ imajo te dni veliko dela z nedavnim odkritjem poneverb, ki si jih je privoščil 28-letni pismonoša Vlado O. Slednji je zaenkrat osumljen dveh kaznivih dejanj, kaj lahko pa, da bo ta seznam kmalu še daljši.

Po doslej znanih rezultatih preiskave naj bi pismonoša Vlado, ki »pokriva« Leskovec pri Krškem, oškodoval vsaj dve vaščanki, ki sta ostali brez civilne invalidnine. Tako naj bi si Vlado O. od nakazil za Ano Kodrič iz Velike vasi v času med lanskim marcem in novembrom prisvojil nič več in nič manj kot 70.000 tolarjev, medtem ko naj bi Ano Žibert iz Mallega Podloga v mesecih med marcem in novembrom 1991 prikrajšal za 54.000 SLT.

Krški policisti ob tem naprošajo morebitne druge »žrtve« nepridiprava, ki za lani ugotavljajo podobne primanjkljaje, da se s primernimi potrdili ali drugimi papirji oglasijo na Upravi za notranje zadeve v Krškem. Možje postave namreč sumijo, da

ima Vlado O. na vesti še kak podobnih greh.

S poneverbo pa se je lanskega novembra poskušal tudi 29-letni Darko C., komisar v celjskem Merxu. Krški policisti ga dolžijo, da je lanskega novembra izročil Janezu C. dva kartona viskijev različnih znamk, v dobavnico pa napisal, kako je oddal vsega dve steklenici. S tem dejanjem naj bi svojo firmo oškodoval za 6.000 tolarjev. Zoper Darka C. bo podana kazenska ovadba temeljnemu javnemu tožilcu, čaka pa ga tudi disciplinski postopek v Merxu.

Zakon in »dvojna« invalidnost

Ustavno sodišče ni pritegnilo Danetu Mižigoju iz Krškega

KRŠKO — Ali so člani pravilne Sklada za vzajemno pomoč samostojnih obrtnikov Slovenije, sprejetih na občnem zboru leta 1989, še v skladu z ustavo in veljavnimi zakoni? Takšno vprašanje je na ustavno sodišče Slovenije pred meseci naslovil Dane Mižigoj iz Krškega, ki je trdil, da ni tako.

Mižigoj meni, da tisti člen pravil, ki pravi, kako lahko član sklada, ki je bil spoznan za invalida I. kategorije zavoljo bolezn ali nesreče izven dela, pridobi pravico do invalidske pokojnine sklada le, če je dopolnil čakalno dobo petih let nasprotuje ustavnemu načelu enakosti občanov. Pravi namreč, da razlikovanje invalidnosti glede na to, ali je ta nastala zavoljo nesreče izven dela ali zavoljo nesreče na delu, ni dopustno.

Drugačnega mnenja je bilo ustavno sodišče. Na podlagi mednarodnih konvencij in priporočil ureja področje varstva pri delu več zakonov, med njimi tudi Zakon o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. In ker zakonodajca loči invalidnost, nastalo zavoljo nesreče na delu ali po klicne bolezni od invalidnosti, katere vzrok je bolezen ali nesreča izven dela, je sodišče Mižigojevo pobudo zavrnilo. Ustavno načelo enakosti občanov po spoznanjih sodnikov ni skregano s pravili sklada za vzajemno pomoč obrtnikov.

VLOM V HIŠO

KRŠKO — Neznan storilec je 6. januarja med 7. in 14. uro vlomil v stanovanjsko hišo Milana Tataloviča iz Pletnerji pri Zdobah. Nepridiprav je lastniku odnesel videoplayer znamke Tactis, vreden vsaj 15 tisočakov.

NEPREVIDNO JE PREHITEVAL TOVORNJAK — V četrtek, 9. januarja, 40 minut čez polnoč se je 31-letni Peter Tadič iz Samotovec peljal z osebnim avtomobilom jugo 45 po magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom od Dobruške vasi proti Otočcu. Pri Ruhi je dohitel tovornjak in ga jel prehitevali, takrat pa mu je nasproti z osebnim avtom prišel 37-letni italijanski državjan Renato Malisani iz Udina. Slednji nesreče ni mogel preprečiti in vozili sta silovito čelno trčili, pri

VLOM V HIŠO

KRŠKO — Neznan storilec je 6. januarja med 7. in 14. uro vlomil v stanovanjsko hišo Milana Tataloviča iz Pletnerji pri Zdobah. Nepridiprav je lastniku odnesel videoplayer znamke Tactis, vreden vsaj 15 tisočakov.

Nasilni gardist izgnan iz države

Za incident na metliškem mejnem prehodu si je Karlovčan Peter Ljubenko prislužil pogojni zapor in dveletni izgon iz Slovenije

METLIKA — Debelijo se sodniške mape s takšnimi ali drugačnimi podvigih hrvaških gardistov, ki so dokaj česti obiskovalci slovenskih omejenih krajev, pri tem pa pozabljajo onkraj meje pustiti orožje, objestnost in vročekrvnost. Enemu takih primerov smo bili 15. decembra lani priče v Metliki, dogodek je pred dnevi dobil še sodni epilog.

36-letni Peter Ljubenko je doma iz Karlovca, vojna mu je oblekla uniformo hrvaških oboroženih enot. Ko je 15. decembra končal svoje vsakodnevne vojaške obveznosti, se je odločil slabo voljo in nerazpoloženo utopiti v alkoholu. Pridno je popaval do večera, narkar se je skupaj z znancom sklenil odpraviti v Metliko. Usleda sta se v avtomobil in, ne da bi ustavila, zapeljala čez mejno prehod. Na zavore sta pritisnila šele pred metliškim lokalom »Royal«. Nekaj minut zatem je na metliški postaji milice zazvonil telefon, možje postave so bili obveščeni, kako se v omenjenem lokaluh nahaja več oboroženih hrvaških

gardistov. Poziv je bil razlog, da se je do »Royala« nemudoma odpravila policijska patrulja. Policisti so gardiste srečali, ko so se odpravljali domov, dogovorili so se, da gredo skupaj na postajo milice, kjer se bodo o vsem dogovorili. Vsi štr-

ZAŽGAL TRAVO, GOREL VINOGRAD

RAZBORE — V času med 7. in 11. januarjem je nekdo zažgal travo v Razborah pri Trebnjem, ogenj pa se je nato razširil v vinograd in sadovnjak Jožeta Matjaža iz Biča. Povzročena škoda na ožganem drevu in trtju je ocenjena na 30.000 tolarjev.

ZGORELO POL MILIJONA TOLARJEV

SEVNICA — 6. januarja je prišlo do požara na stanovanjski hiši Antona Doberška v Krajnih Brdih pri Sevnici. Ogenj je uničil podstrešje in ves inventar, tako da je škoda kar za 500.000 tolarjev. Doslej znani rezultati opravljene preiskave govore o tem, da je ogenj zanetila dimna napeljava. Iz dimnika je namreč vodil kovinski odcep, ki se je pregrel in zanetil požar na lesenih delih podstrešja.

GORELA LOKOMOTIVA

SEVNICA — 8. januarja je zagorelo na lokomotivi, ki jo je na železniško postajo v Sevnico pripeljal vlakovodja Franc D. Slednji je odšel na malico, v tem času pa je prišlo do požara, ki se je razširil iz izpušne cevi. Strojovodja je ogenj sicer skušal pogasiti, toda požar se je tačas že razširil po lokomotivo. Pogasili so ga šele gasilci, povzročeno škodo pa so ocenili kar na 3 milijone tolarjev.

KJE JE MERCEDES?

CIRJE PRI RAKI — V noči na 9. november je iz nedograjene garaže v Cirju pri Raki izginil osebni avtomobil znamke Mercedes 200. Vozilo je svetlo sive metalne barve z registrsko oznako NM 165—335, vse do minulega četrka pa je bilo last Draga Krošlja iz Cirja. Možakar je oškodovan vsaj za 2 milijona tolarjev.

Samostojna SLOVENIJA 1991

je gardisti so se vsaj navidezno s tem strinjali in se z jugom in fičkom odpeljali proti postaji, le da je Ljubenko nenadoma zavil proti meji in jo hotel popihati. Za njim je krenil tudi metliški policist Branko Derganc in Karlovčana prijel ter privedel na postajo. Tam je bil sklenjen dogovor, da se skupaj vrnejo na mejo. Vozili karlovske registracije sta se na mejni prehod napotili v spremstvu dveh policijskih avtomobilov. Gardisti izjemno Ljubenko so potem vstopili v prostore mejne milice, kjer je bil sprejet sklep, da se jim zaseže orožje, s katerim so prestopili mejo. Trije so se s tem strinjali, za Petra Ljubenko je bila ta zahteva očitno preveč. Pograbil je za bajonet in z njim dvakrat resno zamahnil nad Branka Derganca. Slednji je nenadni napad odbil in Petra razorožil, pri tem pa bil z bajonetom tudi laže ranjen. Ljubenko je moral zavoljo tega dogodka v pripor, kjer je ostal do 7. januarja letos, ko je bilo sojenje.

Sodni senat novomeškega sodišča je Petra Ljubenko, ki se je izgovarjal na vinjenost, pri tem pa incident obžaloval, obsodil na 4 mesece zapore, pogojno za dobo dveh let, hkrati pa zanj izrekel še vzgojni ukrep izгона iz države Slovenije za dve leti. Sodba še ni pravno močna.

B. B.

KOZOLEC POGOREL DO TAL

TOMAŽJA VAS — 9. januarja ob 17.30 je prišlo do požara na kozolcu v Tomažji vasi. Zakaj je nastal ogenj, še ni znano, zato pa je znana škoda: ocenili so jo kar na 600.000 tolarjev. Požar je namreč kozolec, velik 10 krat 15 metrov, za katerega skrbi Kranjska Antonija Hvasti, povsem upepelil.

OTROK ZANETIL POŽAR

SELA PRI DRAGATUŠU — 12. januarja okoli 13.30 je prišlo do požara na gospodarskem posloju 86-letnega Mihe Kocjana s Sel pri Dragatušu. Ogenj je zanetil 9-letni otrok, ko je z vžigalnikom zažgal slamo pod poslopjem, požar pa se je bliskovito razširil na celo poslopje. Domačinom je uspelo rešiti žvino in stroje, tako da je zgorelo le ostrešje, dvajset nakladalck seno in traktorske grablje. Škode je za 100.000 SLT, s požarom pa so opravili prostovoljni gasilci iz Dragatuša.

Škof gori, pravica molči

Pred 40 leti so zagoreli plameni, ki so Novo mesto osvetlili z umazano svetlobo in ga očrnili v očeh vsega sveta. Na bršljinjski železniški postaji je prišlo do poskusa linča škofa Antona Vovka. Ljudska domišljija je o tem dogodku spletla marsikaj, med drugim tudi, da je višja sila kaznovala udeležence, ker roka pravice tega ni storila. Pečati molka so zdaj razlomljeni, očividci so spregovorili, a dogajanje še vedno ni v celoti in v vsem pojasnjeno.

Nekaj pred koncem lanskega leta se je razvedelo, da je bila pred vrati stanovanja mlajšega slovenskega politika v Ljubljani vržena steklenica z vnetljivo tekočino. Požar, ki je ob tem nastal, je povzročil nekaj materialne škode, pa tudi burne debate o porajajočem se političnem terorizmu pri nas. Zgroženost nad tako možnostjo so še stopnjevale ugotovitve, da so bile šikaniranju in anonimnim grožnjam izpostavljene tudi mnoge druge javne osebnosti. Se plazi v to, vsega drugega hudega vajeno deželo sedaj še nova zlovesča senca?

Če se že plazi, nova ni, kajti sedem let po vojni, ob belem dnevu in na očeh organov javne varnosti, je bil na novomeški železniški postaji Bršljin najprej šikaniran in fizično napaden, nato zažgan, potem pa zopet zmerjan, pretepen in še drugače poniževan ljubljanski škof Anton Vovk. On sicer ni bil politična, pač pa visoka javna in cerkvena osebnost, in vest o dogodku je temu primerno bliskovito obšla svet. O motivih tega dejanja lahko samo ugibamo, podobno kot o sestrelitvi helikopterja evropskih opazovalcev nad Hrvaško te dni, kajti ozadje ni bilo nikoli raziskovano in pojasnjeno. Celo o tem, kaj se je zares dogajalo, je več različnih interpretacij, pač odvisno od tega, s katerega zornega kota je bila stvar gledana. Uradnih virov je malo in še ti so ubrani le na eno plat: prikazati vse skupaj kot spontano reakcijo tedaj na postaji slučajno zbranih oseb v trenutku, ko je izstopila z vlaka visoka cerkvena osebnost. Ta jih je spomnila na držo slovenske duhovščine med zadnjo vojno in ljudje so pobesneli, česar jim glede na prestano gorje s strani okupatorja in domačih izdajalcev ne gre zameriti. Domnevamo lahko, da bi tako uradno razlago dogodek dobil tudi, če bi se za napadnega škofa končal veliko bolj tragično, kakor pa se je.

»Ubij ga! Crkne naj!«

Neizpodbitno ugotovljena dejstva govore, da se je ljubljanski škof Anton Vovk v nedeljo, 20. januarja 1952, ob šestih zjutraj z vlakom odpravil v Novo mesto, da bi se v Stopičah udeležil blagoslova novih cerkvenih orgel. Na poti sta ga spremljala še stolni dekan dr. Franc Kimavec in župnik iz Mengša Franc Čampa. Ko so nekaj pred deveto zjutraj izstopili na novomeški železniški postaji in se čez peron odpravili proti izhodu, jih je pričakala večja skupina razburjenih ljudi, jih ustavila in prisilila k povratku v vagon. Ob vračanju in potem še v vagonu je bil škof polit z bencinom in zažgan. Zagorel je plašč, ki ga je

škof s pomočjo prisotnih še kar hitro ssel in pogasil ogenj, pri čemer pa je dobil opeklino po glavi in zlasti po vratu, kjer se je vnel celuloidni ovrtnik, kar bi bilo lahko še posebej nevarno. Množica je tudi po tem dejanju ostala na peronu. Enkrat je zvelkla škofa s spremljevalci v čakalnico, potem spet v vagon, kjer je dobil prvič zdravniško pomoč. Od tam ga je spet spremljala do rešilnega avtomobila, kateremu je preprečila, da bi poškodovanca odpeljal v bolnišnico, nato pa do vagona vlaka, ki je nekaj po trinajsti uri škofa končno le odpeljal nazaj v Ljubljano.

V letošnjem Mohorjevem koledarju so objavljeni nekateri spisi iz nadškofijskega arhiva, ki s svoje plati osvetljujejo dogodek. Tam piše, da se je napad pričel pravzaprav že v tunelu pred Mirno Pečjo, ko je neznanec v temi, ki je nastala, pljusnil po cerkvenih dostojanstvenikih v kupeju tekočino neprijetnega vonja. Ob izstopu na novomeški postaji jih je grobo ustavila skupina kakih 40 do 50 mladih ljudi.

»...Nato so na škofa navalili in ga potiskali nazaj proti vlaku; nekdo ga je tako sunil, da se je neka ženska zaradi tega sunka močno zaletela v železni steber, ki na pločniku podpira streho. Na škofovo zahtevo: »Če sem kaj storil, me izročite oblasti!« je podivjana množica med divjim kričanjem in zmerjanjem in najbolj ogabnimi psovskami začela v škofa brizgati črnilo in ga obmetavati s snežnimi kepami. Ko se je škof vrnil v vagon, je množica vdrila za njim. Med kriki »Ubij ga! Crkne naj!« ga je nekdo iz steklenice polil z bencinom in zažgal. Nenadoma je škof stal v močnem, plapolajočem ognju, dvigajočem se čez glavo. Bil je na srečo toliko prisoten, da je sam svojo gorečo suktnjo vrgel s sebe na tla, kjer je gorela naprej...«

Ta dramatični zapis je odlomek iz prijave, ki jo je državnemu in republišnemu javnemu tožilstvu poslal škofijski ordinariat štiri dni po dogodku. Prijava je skupaj z nekaterimi dopisi, ki so kot odmevi na dogodek prihajali v ljubljansko škofijsko, objavljena v Mohorjevem koledarju pod naslovom Zažig in poskus umora škofa Vovka. Naslov pove točno tisto, kar je v »spontanih demonstracijah« — tako, bomo videli pozneje, je bilo dogajanje uradno sodno definirano — videla tujina in tako je nanje tudi reagirala. Pravijo, da je postala zadeva neprijetna celo za predsednika Tita.

»Vžig iz neznanih vzrokov«

Že zaradi pritiskov svetovne javnosti in temu sledečih direktiv s političnega vrha, je bilo treba dati dogodku tudi

sodni epilog. Krivec, kot ga je našlo sodišče, je bil le eden. To je bil devetindesetletni Avgust Mežnaršič, cestni nadzornik, ki je »...ob priliki spontanih demonstracij pred vagonom poškropil z bencinom po hrbtu plašča oškodovanega Vovka Antona, nato pa, ko se je neposredno za tem Vovk Anton umaknil v vagon, odšel skupno z drugimi ljudmi za njim, kjer ga je ponovno poškropil z bencinom, vsled česar se je iz neugotovljenih vzrokov vnel oškodovančev plašč ter ovrtnik iz celuloida, pri tem pa so ga organi LM takoj slekli in v trenutku pogasili ogenj, poškodovanemu Vovku Antonu pa so bile prizadejane opeklino po vratu in na obrazu...«

Tako se glasi odlomek iz sodbe proti Avgustu Mežnaršiču, ki je bil s tem obsojen na deset dni zapora, pogojno za dobo enega leta. Sodba je bila izrečena 14. februarja, v njej pa je upoštevano kot olajševalna okoliščina tudi, da je »...obtoženec zanikal, da bi zažgal bencin, ker ni imel pri sebi nikakih žveplenk. Nadalje je obtoženec zanikal, da je polil oškodovanca z namenom, da bi ga kdo zažgal, marveč le zato, ker je imel pri sebi le to sredstvo, s katerim je hotel pokazati svojo jezo in sovraštvo do oškodovanca...«

Še istega dne, 20. januarja, zvečer so o dogajanju na novomeški postaji zvedeli v številnih slovenskih domovih, saj je o tem poročal radio Glas Amerike. O ognju je poročal tudi Dolenjski list, ki je izšel 25. januarja. Pisal je o plamenih, ki so zajeli seno kmeta Jožeta Stupice iz Žužemberka. Nepredvidni kmet je kar na štedilniku sušil semensko deteljo. O škofu v plamenih niti besede. Je pa zato izšel 22. februarja, dober teden po izrečeni sodbi, skoraj celostranski žolčen napad na duhovščino in njeno vlogo med drugo svetovno vojno in ugotovitev, da si je pač zato sama kriva, če pride do napadov nanjo, kaj pa se poskuša neopaženo prevažati naokoli, celo v kupejih drugega razreda, da bi preslepila ljudske množice. Teh pač ni moč preslepiti in zato je bilo, kot je bilo.

Udeleženci »spontanih demonstracij« na novomeški postaji so bili v Novem mestu in okolici povečini poznani. Za njihovimi hrbti se je marsikaj šušljalo, a ker so uživali zaslobo oblasti, jim ni bilo nikoli treba pojasnjevati okoliščin, ki so jih pripeljale do tega, da so se znašli takrat na železniški postaji in da so ravnali tako, kot so. Marsikaj je dalo slutiti, da sta bila organizacijska centra v tekstilni tovarni Novoteks in med železničarji, kako visoko so vodile niti, pa lahko le slutimo. Ljudska domišljija je z leti marsikaj dodala, pa tudi pozorno spremljala življenjsko pot sodelujočih, ki se je mnogim že končala. In dostikrat je sledila skoraj neizbežna sodba: »Vidite, zato je tako končal, ker je bil zraven!«

Zgodba o prstanu

Nekaj očitvecev, ki znajo s svoje plati opisati dogajanje, pa še živi. Upokojenec Jože Strajnar, ki je bil takrat, devetnajstletnik, v službi kot premikač na postaji, pripoveduje: »Že zjutraj sem mi je v restavraciji zdelo čudno. Nedejla, pa toliko ljudi za šankom! Pili so, na da bi plačevali. Jaz naj bi ljubljancu odklopil lokomotivo, ko sem zaslišal klice. Po-

gledal sem in videl škofa. Takoj sem ga spoznal, ker je bil tako visok. Ustavili so ga, nekdo mu je strgal križ, ki mu je visel okoli vratu, da je padel med rešetke za čiščenje čevljev. Hkrati ga je obrnil nazaj in ga nekajkrat brnil. Potem so ga gnali nazaj. Vanj so metali kepe snega, eden celo jajca, eden pa ga je polival. Nisem si mogel misliti, da bi bil tisto bencin, mislil sem, da se norčuje z blagoslavljanjem. Jaz sem tačas zračil vagon. Ravno ko sem prišel do tistega, v katerem je bil škof, je v njem zagorelo. Videl sem plamene na škofu in dva, ki sta udarjala po njem, da bi pogasila. Potem si je škof slekel suktnjo in jo vrgel na tla. Policaja ni bilo takrat v vagonu. Če pravijo, da so oni pogasili ogenj, je to laž. Še tista dva, ki sta bila tam, si nista upala ali nista hotela storiti ničesar. Porivali so ju, eden ju je celo brcal...«

Ožganega škofa so potem odpeljali v čakalnico, kjer so se na različne načine znašli nad njim, tačas pa je Jože obrnil vlak. Ko je prišel zopet k čakalnici, je škof prosil, če bi mu prinesli plašč, češ da je v njem posebej dragocen prstan. Jože je skupaj z miličnikom odšel ponj v vagon. Tam je miličnik plašč preiskal, toda prstana v njem ni bilo.

Zgodbo o škofovskem prstanu nadaljuje Alojz Saje, sedaj kmet s Hudega, takrat fantič z Boršta pri Prečni. Vračal se je od devete maše, ko je v bližini postaje zaslišal vpitje in se prikredel zraven. Slišal je, kako so ljudje vpili, da ne pustijo škofa odpeljati z rešilcem. »Peš naj gre, tako kot smo mi v partizanih hodili peš!« so vpili. Pozneje, ko so škofa spet odpeljali v vagon, se je iz množice nanj in na miličnika, ki sta ga spremljala, usul cel plaz snežnih kep. Alojz je sledil množici, katere pozornost pa se je čez nekaj časa usmerila k mlademu Novomeščanu Petru Plaperju, ki je očitno prišel iz mesta s sporočilom za škofa. Zapodila se je za njim, in medtem ko je Alojz tekel skozi železniške tire, se je nekaj med njimi zasvetilo. Sklonil se je, hitro pobral svetlikajoči se predmet in ga spustil v žep. Šele doma ga je vzel iz žepa in pogledal, kaj je. Videl je, da je pravi zaklad — starodavni škofovski zlati prstan z dragim kamnom. Zgodbo je drugi dan zaupal bratu Antonu, ki je v Bršljino delal kot krojač. Ta je prstan odnesel takratnemu kapiteljskemu proštu Štruklju, ki ga je poslal naprej v Ljubljano.

Vstopili so že v Stični

Ana Kastelic, sedaj žena Antona Saje, se je tedaj peljala iz Ljubljane z istim

vlakom kot škof. Med postankom v Stični, kjer je bilo takrat križanje dolenskih vlakov, je opazila, da je vstopilo več oseb iz Novega mesta. Takrat še ni vedela, da se v sosednjem vagonu pelje škof. Šele v Mirni Peči je prišla v njen vagon neka znanka in povedala, da so nekaj vrgli na škofa. Na postaji v Novem mestu je videla prerivanje in možakarja, ki je polival škofa iz pivske steklenice. Ni pa videla tistega, ki je bil pozneje obsojen. Tudi Anton, ki jo je na postaji čakal, je vse videl. Ana je takrat stanovala nad železniško restavracijo. Pozneje so ji natakarice povedale, da so jih že pred četrto uro budili možje, ki so se s četrtrim vlakom odpravili proti Ljubljani, zato da so jim dale pijačo. Bili so to tisti, ki so v Stični prestopili nazaj za Novo mesto.

Dogodkov se spominja tudi Slava Tomljanovič iz Bršljina. Tedaj je šla od devete maše, ko je v bližini restavracije zagledala kombi, h kateremu so peljali visokega, zelo izčrpanega možakarja. Dva sta ga podpirala, za njimi pa je drla množica, vpila, zmerjala im metala sneg. Ni se upala ustaviti in vprašati, za kaj gre, ko pa je prišla drugi dan v Novoteks v službo, je slišala dva sodelavca, ki sta se v pisarni takole pogovarjala: »Ti, tega pa ni niste lepo naredili. Radio je že zvečer poročal, da ste zažgali škofa.« Drugi pa se je zasmejal rekoč: »Eh, ti tako praviš zato, ker si pobožen...«

Tudi Vera, žena Jožeta Strajnarja, ki je tedaj delala v Lipu, takratni gozdni upravi, se spominja, kako je šef že drugi dan po dogodku sklical vse uslužbenke in jim zabičal, da ne bodo kje govorili, češ kako je bilo karkoli v zvezi s škofom organizirano. Pa je ena od uslužbenk, ki je imela bolj oster jezik, rekla: »Če bi ne bilo, ne bi tako izpadlo.« To svojo jezikavost je kmalu plačala z izgubo službe.

Toliko na kratko o izpovedih nekaterih očitvecev. Lahko bi navedli tudi imena neposredno udeleženih, mrtvih in še živih. Lahko bi morda celo dobili pričevanje katerega od njih. Pa pustimo to. Zaradi njih samih, zlasti pa zaradi njihovih najbližjih. Izbrskali smo to zgodbo, sramotno za Novo mesto in Dolenjsko, zato, ker na straneh tega časopisa tako še ni bila opisana. Kot nekakšen dolg do preteklosti. Kdo so bili pravi načrtovalci in kakšen je bil pravi motiv dogodka, pa verjetno tako ali tako ne bomo nikoli izvedeli, čeprav izpovedi nedvomno potrjujejo, da je bila celotna akcija dobro organizirana.

STONE JAKŠE

Jože Strajnar

Slava Tomljanovič

Alojz Saje

Ana Saje

FOTO: T. JAKŠE

Skrite solze nemočnih

Kaj se dogaja med štirimi stenami nekaterih domov, da je žalost v otroških očeh in so solze na licu? Najbolj nemočne žrtve nasilja so otroci. Žalostna zgodba o uničenem otroštvu

Vsako otroštvo je nekaj edinstvenega, neponovljivega, nekaj, kar se nam globoko vtisne v spomin. Vse naše nadaljnje življenje gradimo na doživetjih iz otroštva, tudi na neprijetnih. Starši so tisti, ki lahko dajo otroku najboljšo popotnico za v širni svet življenja. Otroci, ki za štirimi stenami preživljajo le peklo, nimajo prave popotnice in teh je veliko, preveč. Mnogi med njimi tega nikoli nikomur ne zaupajo, težko breme nosijo v sebi.

Živimo v času udobja in blagostanja in skorajda ni stvari, ki si je ne bi mogli privoščiti, še vedno pa imamo na stotine tako ali drugače trpinčenih otrok. Gmotnemu vidiku življenja se posvečamo

bolj kot lastnim potomcem. Celu na poklic, ki ga bomo v življenju opravljali, se pripravljamo po 20 let, niti malo pa ne na življenje v dvoje in na prihod otrok.

Trpinčenje otrok pozna celotna zgodovina človeštva, šele v zadnjem času pa temu namenjamo večjo pozornost. Dejstvo je, da so dosedanja vzgojni sistemi dovoljevali določeno nasilje pri vzgoji otrok. Vsaka kultura je imela svojo definicijo otroka, iz katere so izhajale njegove pravice in dolžnosti. V krščansko-judovski civilizaciji je podarjeno, da otrok ni osebnost in da ga je potrebno

oklesati in izbrusiti v strogih postopkih vzgoje. Le tako lahko postane osebnost. Razsvetljenje je bilo prvo, ki je trdilo, da je otrok nežen in občutljiv, družba pa pokvarjena in ga frustrira. V 18. stoletju so v razvitejših delih Evrope začeli razmišljati o novem konceptu otroštva. Končno so priznali, da je otrok bitje z nekaterimi posebnimi lastnostmi. Tako, kot se je počasi razvijal drugačen odnos do otroka nasploh, je tudi fizično trpinčenje otrok, kot najbolj opazna oblika trpinčenja, pri raziskovalcih začelo vzbujati zanimanje. Ob koncu 19. stoletja so se začela pojavljati prva obsojanja nasilja nad otrokom, dejansko pa smo temu pojavu začeli posvečati večjo pozornost šele v zadnjih dvajsetih letih, pri nas šele v zadnjih nekaj letih. Najpomembnejšo vlogo pri odkrivanju tega pojava so imeli zdravniki, kasneje tudi šole in vrtci.

Prvi javni proces zaradi zlorabe otroka je bil v ZDA leta 1874. Krušni starši so otroka stradalni in ga pretepali, sodišču pa jih je prijavilo društvo proti mučenju živali, češ saj tudi otrok spada po biološki plati v živalski svet.

Leta 1981 je Mednarodni stalni komite za trpinčenje otrok, ki dela v okviru mednarodne zveze za dobrobit otroka, predlagal, naj bi v trpinčenje otrok spadale naslednje oblike: fizično nasilje zoper otroka znotraj družine, zanemarjanje otroka znotraj družine, spolne zlorabe znotraj družine, psihološko oz. emocionalno zlorabljanje otroka znotraj družine, institucionalno trpinčenje (šole, vrtci,...), zlorabljanje otrok izven družine, zloraba s prostitucijo, zloraba otroškega dela. Sedaj, ko pred nami divja vojna vidimo, da so nedolžne žrtve teh norij tudi otroci. Tudi to je trpinčenje in zlorabljanje otrok, v mnogih pogledih še bolj kruto.

Najmlajši so najbolj ogroženi

V Sloveniji nimamo poglobljenih raziskav o trpinčenju otrok. Do celotnega pregleda ne moremo priti niti z najboljšo raziskavo, kajti ugotovljeni podatki so le delni, pravzaprav jih sestavljajo sodne statistike in statistike organov družbenega nadzorstva. Zve se le za najhujše primere trpinčenja.

Nekatere študije so pokazale, da so imele družine s trpinčenimi otroki večje število otrok kot povprečne, prav tako so ugotovili, da do trpinčenja otrok prihaja v družinah, kjer je že tako visoka stopnja nasilnosti ali sovražnosti. Pokazalo se je tudi, da trpinčenju prenogokrat botruje alkoholizem ali uživanje mamil. V številnih primerih pride do trpinčenja, ker otrok ni izpolnil pričakovanih staršev ali ni mogel zadovoljiti njihovih potreb.

cam, Martini, Alenki in Juditi. Vsega skupaj je iz Aninega in Mihovega zakona dvanajst otrok, devetnajst vnukov in enajst pravnukov.

Otroci z Vrskovega Vrha so se razkropili blizu in daleč po svetu. Daleč so se podali Miha, ki je kot upokojen oficir ostal v Beogradu, Jože, Janez in Pavel, ki si služijo kruh v Nemčiji, najdlje pa je zaneslo Petra, ki je leta 1955 pobegnil čez mejo in odšel naprej v Kanado, nato pa skrivnostno utihnil. Najbližje je ostal deseti otrok Silvester, ki je na domačiji nasledil očeta. Ljudska pripovedka o desetem bratu torej tokrat ne velja, zato pri Vrskovih še vedno upajo, da se bo tudi Peter, tisti zares izgubljeni, iz Kanade še oglasil.

Miha Vrsk pri sedemdesetih letih sam seveda ne vprega več konj. Svetuje pa, kako jih je treba negovati in podkovati, saj kovačev tudi v širši okolici ni več. Sam se loti tudi popravila komatov, kar je bilo včasih zahtevno obrtniško opravilo. Tudi sicer je Miha kmečki gospodar starega kova, tak, ki zna prijeti v roke vse in mu marsikaj tudi uspe. Izdeluje razne vrste toporišč, omela, plete košare, koše, največ za domačo rabo pa tudi za dobre znanke. Sam izdeluje tudi lesene grablje, za katere še posebej skrbno izbira primeren les: čeljusti morajo biti iz bukovine ali orehovine, ročaj leskov, zobje drenovi, locni pa iz »svibune«. Ob delu posluša radio. Kraji, kjer divja vojna Hrvaškem, so mu živo pred očmi, saj jih je v mladosti vse dobro poznal. »Nisem se jokal za prvo Jugoslavijo, še manj se bom za to,« pravi Miha, čeprav so nove razmere postavile nove pregrade, za katerimi je ostal tudi eden od sinov. Ko odloži delo, se Miha rad posveti branju. Brez očal mu gre to opravilo, da bi mu tudi veliko mlajši lahko zavidali.

Na furmanskem delu je Miha doživel marsikaj. Tudi ponizanja takoj po vojni, ko so ga pošiljali na obvezna dela sem in tja. »Le malo sem bil doma, zato je nad domom in nad otroki imela komando žena. Dobro jih je vzgojila,« je zadovoljen. Ko se Miha vsako nedeljo, tako kot že od rane mladosti, podaja k farni cerkvi, postoji tudi ob grobu svoje žene Ane. Na nagrobnik so otroci dali vklesati besede z jasnim sporočilom: »Kakor si nas ljubila ti, tako se bomo med sabo ljubili mi.«

T. JAKŠE

Največ kaznivih dejanj trpinčenja so zabeležili v družinah, kjer je imel osumljenec samo osnovnošolsko izobrazbo, vendar pa to ni pravilo. Pogosto prihaja do zlorabe otrok tudi v družinah intelektualcev, vendar gre v teh primerih pretežno za psihično trpinčenje, ki ga znajo starši dobro prikriti.

Najbolj ogroženi so otroci, stari od tri mesece do tri leta, ker zaradi svoje neobglednosti starše najbolj obremenjujejo. Med trpinčenimi je največ dečkov, mogoče je tega kriv naš vrednostni sistem, ki bolj podpira kaznovanje otrok moškega spola. Med žrtvami spolnega nasilja, med 14. in 17. letom, pa prevladujejo dekleta. Še posebej so izpostavljeni fizičnemu nasilju deformirani dojenčki, nedonošenčki, dvojčki, nezakonski otroci ipd.

Zelo malo primerov trpinčenja prodre na dan. Še manj jih pride v obliki ovadbe na sodišče, med temi pa jih še med sodno obravnavo 10 do 15 odst. tožilec izloči, ker osumljencem v teh primerih po zakonu ni mogoče dokazati krivde. Kazni za ta dejanja niso velike, saj se običajno najde cel kup olajševalnih okoliščin za storilca. Šole, zdravstveni delavci, vzgojno-varstvene ustanove in centri za socialno delo prijavijo le 6 odst. vseh prijavljenih kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in mladino, 55 odst. jih odkrije kriminalistična služba in policija.

Vračajo se nazaj v svoj dom

Vsakdo, ki otroka trpinči, je bolnik. Trpinčenje otrok izhaja iz frustracij, pritiskov in nakopičenih težav, ki nastajajo iz najrazličnejših prikrasjanj, ki jih povzročata revščina in spremljajoči pojavi, kot so velika naseljenost, slaba stanovanja, veliko število otrok, nezaposlenost ali prezaposlenost. Vendar revščina sama po sebi še ni vzrok trpinčenja otrok. Danes je najpogostejša oblika trpinčenja otrok osamljenost. Otroci so prepuščeni sami sebi, starši jim v zameno za svojo odsotnost nudijo obutev, obleko in igrače. Problemi pa se kopičijo in nekega dne izbruhnejo.

Potrjeno je npr., da nasilje poraja nasilje. Skoraj pravilo je, da se trpinčenja otrok pojavljajo iz generacije v generacijo. Ta gordijski voz je treba nekje presekat. Še pred leti so uporabljali za to nasilne metode. Staršem, ki so trpinčili svoje otroke, so jih na silo odvzeli in dali v rejništvo. A otroci so se kasneje vračali v svoj dom. Še tako slab, je edini pravi dom. Danes tega ni več. Otroka začasno odvezamejo le v soglasju s starši, ga dajo v rejništvo, tačas pa poskušajo družino pozdraviti. Tudi bolj poglobljeno in tenkočutno obravnavajo otrokove pravice, kot tudi pravice staršev. Vsako potezo dobro premislijo. Zavedajo se, da z napačno odločitvijo lahko naredijo nepopravljivo škodo otroku ali staršem. Najhujše trpljenje otrok pride na dan takrat, ko se skorajda ne da več pomagati. Pri odkrivanju trpinčenja otrok bi morale biti aktivnejše šole in vrtci, vendar tudi to še ne bi bilo dovolj. Mi vsi kot družba bi morali imeti drugačen odnos do trpinčenja, ne pa da zvrčamo te probleme le na nekatero, ki se s tem ukvarjajo poklicno. Grozodejstva se dogajajo med nami vsak dan in vsi se delamo, kot da jih ne vidimo. Tudi Marjetkina zgodba je ena od njih, ki jih poznamo, pa...

JOŽICA DORNIZ

Marjetkina zgodba

Marjetka bo stara sedemnajst let, že dobro leto hodi v službo. Zaposlena je v eni izmed dolenjskih tovarn. Vsak popoldan jo doma čakata brat in sestra. Oba še hodita v osnovno šolo. Živijo v vasi, odmaknjeni od mesta.

Pri Marjetki doma je bilo pogosto kaj narobe. Mama in zame se oče sta naredila samomor in Marjetka je morala prevzeti odgovornost za mlajšega brata in sestru. Socialno skrbstvo ji je to le s težavo dovolilo, a Marjetka zatrjuje, da je najhujši peklo že za njimi. Grenki spomini pa so ostali.

»Ko sem bila še zelo majhna, je oče hodil v službo. Ker jo je čez čas pustil, se je zaposlila mama. Oče ji je pobiral denar in se zapil. Mamo je vse to zelo jezilo, začeli so se prepri in pretepi. Tudi mama je začela segati po pijaci. Z nami je živela tudi stara mama, in ker je bila že slabotna, doma pa imamo nekaj zemlje in živino, za katero sama ni mogla več skrbeti, je mama ostala doma. Kadar sta bila oba trezna smo se imeli lepo, bilo pa je premmogo dni, ko je oče pretepal mamico, otroci pa smo se skrivali okoli hišnih vogalov.

Minili sta že dve leti od tega, kar je umrla mamica. Takrat sem hodila v osmi razred. Vse breme gospodinjenja je padlo name. Sicer to zame ni bilo nič novega, saj sem vse to delala že prej, ker je bila mama pogosto pijana in ni postorila niti najnujnejšega. Leto po njeni smrti je bil oče z nami še kar prijazen, nato pa nas je začel vse pogosteje pretepati, predvsem mene. Po osemletki sem si želela vpisati se v srednjo šolo, vendar me je oče prisilil, da sem se zaposlila. Toda plače nisem smela obdržati zase, vsak mesec sem mu jo morala izročiti in ga potem prositi za denar. Če sem se mu kaj upirala, me je pretepel.

To so bili za nas najtežji časi. Večkrat nam je govoril, da bo odšel za mamico, v žepu je nosil strup, z bratom sva mu ga dvakrat vzela, vendar ga je zahteval nazaj. Pretil nama je s pretepom. Nekega dne je strup popil.

Umrl je spomladi. Od takrat naprej živimo sami, ker pa še nisem polnoletna, mi je socialno skrbstvo dodelilo skrbnico, bližnj sosedo. Zgodi se, da včasih pride kaj težkega, toda to še zdaleč ni tako hudo, kot je bilo takrat, ko smo se vsak dan bali pretepanja.

Vso denarno pomoč, ki sem jo dobila ob očetovi smrti, sem poskušala pametno naložiti, kupila sem topli pod, štedilnik, oblačila za brata in sestru, nekaj pa sem dala na vezano vlogo, ker bi rada popravila hišo in dogradila še nekaj prostorov.

Nekaj pa zagotovo vem: nikoli ne bom ravnala z otroki tako, kot so moji starši z nami, preveč sem pretrpela, da bi lahko kdaj pozabila.«

naše korenine

Vrhoški Miha, mojster za vse

Malo je še kmečkih domačij na Slovenskem, kjer bi se ob vratih na steni pred hlevom ponosno bleščala dva uporabna komata. Ponavadi je tako, da je konjska oprava že našla pot v razkošne vikende kot posebne vrste okrasek in spomin na stare čase. Toda pri Vrskovih v Ravnah pri Zdolah ali pri »Vrski na Vrhi« ali pri Vrhoških, kakor tudi pravijo tej ponosni kmetiji, ki kraljuje visoko sredi slikovitih vinogradov in sadovnjakov nekje med Zdolami in Pečicami, sta komata čisto uporabljena in dobro vzdrževana in tako bo zagotovo še naprej najmanj toliko časa, kolikor bo tukaj živel stari Miha Vrsk, kmečka korenina pri sedemdesetih. V njegovem srcu je ljubezen do konj prav tako živa, kot sta živa kobila Liska in žrebec, ki ji dela družbo v hlevu.

»Vse konje, kolikor sem jih imel do sedaj, sem imel zares rad. Če ni pri meni peljal, ni pri nikomer. Konja je treba z besedo in prigovarjanjem

prištimati k delu, ne pa s palico. Konj pozna človeka in hitro razume, kaj hoče, le govoriti ne zna,« pravi Miha Vrsk. To so besede starega furmana, ki jih je treba vzeti na znanje. Konje so imeli že na Mihovem domu v Ledini vasi pri Sevnici. Od tod, kjer je Miha sedaj doma, so včasih kupovali vino. Tako je Miha tudi spoznal svojo poznejšo ženo Ano in se priženil v ta vinorodni kraj. Takrat sta bila pri hiši še dva junčka, ki ju je Miha ugodno zamenjal za par konj, voz in še dva komata povrhu. To je bil kapital, s katerim je potem rešil kmetijo, kajti med prvo svetovno vojno in po njej je zabredla v hude dolgove. Gospodarja Franceta, Aninega očeta, je cesar poslal na rusko fronto, tam je bil ujet in ni ga bilo domov celih šest let in pol. Tistemu, ki ve, kaj se pravi obdelovati en hektar vinograda, ki je edini držal kmetijo pokonci, je tudi jasno, kako je Francetova žena, ki ves čas ni vedela, če je mož še živ, zabredla v dolgove. K sreči je domačija ostala kolikor toliko skupaj. Ko je Miha prišel sem gor, mu je bilo takoj jasno, da bo le s furanjem lahko kaj zaslužil. To je delal tako zavzeto, da je bila kmetija kmalu prosta dolgov. Pa ne samo to, na njej je bilo kmalu toliko drobiža, da je bilo pridnih rok vsepovsodi dovolj. Ani in Mihi se je namreč rodilo kar dvanajst otrok.

»Deset vojakov in dve deklini je dal bog,« pravi Miha v šali. Dvanajst je lepo ljudsko število. V družini, iz katere izhaja Miha, je bilo sedem otrok. Tudi to je lepo ljudsko število. Naslednje lepo ljudsko število se je v Vrskovem sorodstvu pojavilo pred kratkim, saj je Miha postal pradedek trojči-

glasba

TRDOROCKERSKI GOTSCHEE - Skupina Gottschee iz Kočevja deluje od leta 1986 in je zaenkrat edini bend s tega konca Slovenije, ki se je znašel v tako imenovanih alternativnih oziroma undergroundovskih vodah. Na začetku so igrali soliden punkovski rock, s katerim pa verjetno zaradi zastarelosti kljub številnim koncertom širom po Sloveniji niso naleteli na večji odmev. Po nekaj kadrovskih spremembah jim je leta 1990 končno uspelo izdati ploščo **Malo kadrovnice pri mariborskem Front rocku**. Lahko rečem, da je to zelo dober izdelek. Po izidu plošče so imeli veliko koncertov po vsej Sloveniji, udeležili so se tudi **YURM-a**, zagrebške prireditve, ki je podobna ljubljanskemu Novemu rocku v **Križankah**. Fantje pravijo, da so in da bodo še naprej usmerjeni v trdorockerski slog, saj jim je ta smer v velik užitek.

BOJAN NAGELJ

**POSLEJ DENARNA
IN KNJIŽNA NAGRADA**

Da boste se boste s še večjim veseljem spopadali s trdimi orehi naše vsakotredenske nagradne križanke, bomo poslej izmed reševalcev izžrebali dva dobitnika nagrad, ena nagrada bo denarna, in sicer 1.000 tolarjev, ena pa kot doslej knjižna.

Rešitev današnje križanke pošljite najkasneje do 27. januarja na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 2.

prgišče misli

Vse, kar pride, pride od sanj in hrepenenja.

JOŽE ŠMIT

Država mnogih narodov še nikoli ni nikomur ni prinesla složnega in srečnega življenja.

BORISLAV M. MIHIZ

Partijsko enounje je pokopalo samega sebe.

VID PEČJAK

Učenje zahteva napor, zbranost, vztrajnost, kritičnega duha, razglabljanje, ne pa zabavo.

NEIL POSTMAN

Narodi, pri katerih so plenumi in kongresi zgodovinske prelomnice, pravzaprav nimajo zgodovine.

BOŽIDAR JAKŠE

Obstajajo dejstva, ki jih sicer ne poznamo, pa vplivajo na naše življenje, in to tem bolj, čim bolj so nezavedna.

CARL G. JUNG

V idejo verjameš samo, če verjameš človeku, ki jo predstavlja.

CVETKO ZAGORSKI

Vselej govorimo največ o tistem, česar najmanj imamo.

ANTON TRSTENJAK

nagradna križanka

2

DL	LADJA NA TRI VRSTE VESEL	NEKDANJI RAZBOJNIK NA SLOVENSKEM	SL. PLE. SALECOOTRIN	TOP	AVTOR UDRI	EDVARD KOCBEK	ROJSTNI ALI GODOVNI DAN	SLOVENSKI PESNIK	PIANIST BERTONCELI
ZVLUČA					ZNANA MAKEDONSKA PEVKA				
ČLOVEKOVA OKONČINA					KUCANJE FILM REŽISER HITCHCOCK				
SVETNSKA PODOBA					AMER. KUKAVICA IRSKA REPUBLIKANSKA ARMADA				
EUGENE O'NEILL				PLOD OLJKE SL. FILM IGRALKA RINA					PRAPOR
EVR. SKUPNOST ZA SVOBODNO TRGOVINO									
DL	KEM. SIMBOL ZA FOSFOR LISTNATO DREVO								
ZVRST GLASBE					DOLG PREČEN DROG NAPETJE				
AM. FILM IGRALKA FONDA VŠITJE									ZA POLTON ZVŠANI A J. AM. POGORJE
NAJVIŠJI DRŽAVNI ZAKON					MESTO V BAČKI MEĐN. TISK. AGENCIJA				IVAN TAVČAR DOBA
SODOBNA SL. PESMICA					VRSTA LESA PRI VINSKI TRTI (OBREZI) KRILOV IVAN				
ALIKOHOLNA PIJANČA					OBLIKA IZKAZOVANJA ČASTI				
TVORNI GLAGOLSKI NAČIN					DRŽAVA V ZDA				

izletništvo

Bohor šumi in vabi

Na 925 m visoki sončni planjavi med vrhovoma Možnica in Javornik stoji planinska koč Bohor. Njeno predhodnico iz l. 1939 so med vojno, ki je hudo zaznamovala ta kraj, požgali. Na tisti čas spominja tudi partizanska bolnišnica zemljanka. Danes tu ob vsakem letnem času najdemo obilu miru, prelesti narave in neutrudno prijaznost oskrbniškega para Janeza in Katicice Marc. Od planinskega društva Bohor-Senovo sta koč dobila v najem pred tremi leti in pol. Lanski pretresljivi dogodki so tudi tu oklestili obisk. Poletje je minilo brez običajnega počitniškega vrveža, stalni gostje iz Hrvaške skoraj ne pridejo več na to priljubljeno izletniško točko. A kljub vsemu ne mine dan brez obiskovalcev, saj je znano, da Katica nikogar ne pusti pred vrati, čeprav se je delavnik že končal. Tudi ko se Bohor ogre z debelo snežno odejo, si gaz do gostoljubne koč utrejo vsaj domačini iz bližnje vasi.

»Nekateri pravijo, da so Bohorci trdi ljudje, pa to sploh ne drži,« zatrjujeja Marčeva. »Ko se enkrat z njimi spoprijateljijo, so vedno pripravljeni priskočiti na pomoč.«

»Že dolgo sem si želela imeti svoj kmečki turizem,« je povedala energična Katica, ki je do upokojitve sukala kuhalnico in razveseljevala jedce od Sevnice do Poreča. Ob odobritvi za oskrbnico je prijeto presenečena podpisala desetletno pogodbo. Mož Janez, kovač nič kaj železnega zdravja, se tu počuti kakor v zdravilišču: »Dobro v Sevnico grem le enkrat na teden, ali pa še to ne. Po nekaj urah kar zbežim nazaj na svež zrak.«

Kar potrebuje, nabljata v ponedeljkih v dolini, z zelenjavo pa ju radodarno zalaga kar vrtniček za koč. Treba je pač biti gospodaren, saj mastnega zasluzka, kot ga imajo bolj pristopne gostilne v dolini, tu ni. A dobrot kljub temu nikoli ne manjka. Ob pestri ponudbi domače hrane (n.pr.: gobja juha z ajdovimi žganci) so na izbiro tudi poslastice, kot so žabji kraki, bikovi prašniki in klobase iz divjačine. Posebnost hiše so bele kozje dobrote: mleko, skuta, sir. Katica namolze mleko pri šestih domačih kozah sanske in srnaste pasme. V polni mlečnosti daje koza do štiri litre mleka na dan. Za kilogram skute ga je treba sesirati 3 litre in pol, za kilogram sira pa še enkrat več. Kozja čredica ima poleti paše v izobilju pa tudi pozimi se rada sprehodi do zelenega robidovja.

Janez in Katica sta človeka s pravim posluhom za živali in zlati medalji za mlečnost in bronasti za lepoto bosta spomladi, ko bo pri kozah naraščaj, dodala še kakšno. Ob toplini njunih rok pa predejo

še trije zadovoljni mačkoni, ki žive v lepem sožitju s prisrčnim psičkom.

Prvo nedeljo v maju je na Bohorju znana »Jezikova nedelja«, ko postavijo na ogled okusne jezike in nagradijo najboljše, najtežje in najbolj domiselno aranžirane jezike. Tretja nedelja v oktobru je kostanjeva in je namenjena vsem, ki jim diši pečen kostanj. Ljubitelji neokrnjene narave lahko tu preživijo čudovite zimske počitnice z vijuganjem po blagih strminah, ki so še posebej primerne za otroke in začetnike. Prostora je dovolj; v novem prizidku in prejšnjem prostoru lahko raja do 100 ljudi, za nočni počitek pa so namenjene dve in troposteljne sobe ter skupna ležišča, vse po zelo nizki ceni.

Priporočljivo je, da jo proti koči mahnejo peš. Avto pustimo na koncu asfalta pri vasi Srobotno, od koder je do koč za debelo uro hoje. Kdor želi na Javornik, pa bo od koč še kakih 40 minut meril korake.

SJOVAN

zanimivosti iz sveta

Romunske neveste na Zahod

»Stare so od 18 do 40 let, so lepe, izobražene in resne. Ne želijo uničiti svoje mladosti v deželi, ki jim ne omogoča, da bi se razvetele.« Tako se začne oglas v enem od visokonakladnih francoskih tednikov. Ponudbe za stike z lepimi Romunkami, ki iščejo nove možnosti in nov dom na bogatem Zahodu, posreduje ženitovnanjska agencija Est-Quest, katere ustanovitelj je Iuri Mihalcea. Možakar je leta 1980 pobegnil iz Romunije v Jugoslavijo in nato naprej v Francijo. Tu je najprej delal kot nočni čuvaj, kmalu pa je zavohal dober posel pri navezavi stikov med svojimi nekdanjimi državljanjkami in francoskimi moškimi.

Da bo zadeva lepo stekla, se je prepričal na obisku v stari domovini po političnem prevratu. V romunske časopise je dal oglas, da bi Francozi radi spoznali romunske prijateljice, odziv pa je bil presenetljiv. Dobil je na stotine pisem. Po vrnitvi v Francijo je ustanovil ženitovnanjsko posredovalnico in posel je stekel. Od več kot štiri tisoč Romunk, ki so se prijavile na njegov razpis, je izbral 700 žensk, ki tvorijo njegovo poročno datoteko s slikami in vsemi potrebnimi podatki. Kandidat, ki si želi izbrati žensko svojega srca iz agencijskih dosjejev, mora plačati približno 90 tisoč tolarjev. Ko se odloči, mu agencija organizira srečanje, nakar je stvar kandidatov, da naredijo svoje.

Zanimanje za romunske neveste je, posebej med tistimi ženini, ki si žele tradicionalno ženo in se jim zdijo francoska dekleta preveč karieristično usmerjena. Podjetni ženitni mešetar je odprl nove podružnice svoje agencije, v načrtu pa ima tudi gradnjo hotela v Bukarešti, kjer naj bi se njegovi kandidati za poroko srečevali.

Prekletstvo »kitajskega belega«

V zadnjem času azijska narkomanska mafija pošilja v svet vse več novega mamila, ki mu pravijo »kitajski beli«. Gre za čist in poceni heroin, ki je primeren za kajenje. Z novo drogo nameravajo spodrinuti kokain in klasični heroin ter si od umazane, a bogate svetovne narkomanske pogaje odrezati levji delež.

Strokovnjaki pravijo, da je kitajski beli najčistjši heroin, ki se je kdajkoli pojavil na trgu droge. Uživalci so mu že nadeli imena, kot so dinamit, ferrari, bela smrt. Ker je droga izredno čista, zadoščajo že majhne količine za popolno ommamo, poleg tega pa je sama uporaba droge bolj

preprosta in varnejša v primerjavi z vbrzganjem heroina v žile, še posebej, ker uporaba rabljenih injekcijskih igel ena od poti, po kateri se prenaša zloglasni aids. Ostaja pa kitajski beli prav tako kot običajni heroin izredno nevarna droga, ker zelo hitro zasvoji uživalca.

Na ameriškem trgu, ki je največji trg za prodajo droge na svetu, je kitajski beli že prevzel 70-odstotni delež vse prodaje heroina, uspešno pa se nova droga prebija tudi na evropskem trgu, kjer je heroin že tako in tako mamilo številka ena.

Revščine je več, ne manj

Vsak dan umre na svetu 55.000 ljudi zaradi lakote. Večina umrlih so otroci. Revščina se ne zmanjšuje, svet pa je hkrati, ko postaja en njegov del vse bolj bogat, vse bolj beden. Leta 1980 je bilo 31 zelo revnih držav z bruto družbenim proizvodom pod 500 dolarjev na prebivalca, lani so jih statistiki našli že 42. Bogate države sicer pomagajo revnim, a očitno premalo ali pa je kaj drugega narobe, da kljub prizadevanjem revne države nikakor ne morejo splezati na zeleno vejo.

Leta 1960, ko so Združeni narodi in Svetovna organizacija za prehrano (FAO) pripravili načrt za odpravo revščine v svetu, so strokovnjaki računali, da bodo lakoto v tako imenovanem tretjem svetu premagali v petih letih. Štirinajst let kasneje so se v Rimu na svetovni konferenci o prehrani spopadali z enakimi, če ne še večjimi problemi. Sklenili so, da bodo s skupnimi napori dosegli, da v naslednjih desetih letih ne bo na svetu nobenega lačnega otroka več. Danes pa Svetovna banka ugotavlja, da je na svetu že milijarda nedohranjenih ljudi, FAO pa dodaja, da je polovica od te množice zaradi stalnega stradanja tako šibkih, da ne morejo več delati na poljih in si sami oskrbeti vsaj nekaj hrane.

Najbrž bi bogati morali ravnati v duhu tistega starega kitajskega pregovora, ki pravi, da lačnemu ne pomagaš kaj prida, ako mu podariš ribo, marveč ga raje nauči ribe lovit. Združeni narodi so sprejeli sklep, po katerem naj bi industrijsko razvite države dajale 0,7 odst. svojega bruto družbenega proizvoda za razvojno pomoč revnim. Samo štiri razvite države sveta dajejo toliko oziroma še več, to so Norveška, Švedska, Danska in Nizozemska, vse ostale pa manj. A tudi zbrana sredstva pogosto vlagajo v napačne projekte, ki dežele tretjega sveta dodatno izpostavljajo ekološkemu uničenju in odvisnosti od razvitega sveta.

praktični KRIŽANČE

Kostim

Ženski kostim je stvar, ki je v modi nekaj večnega. V kostimu čistih, preprostih linij deluje ženska športno, elegantno in zapeljivo. Jopice so daljše, bolj ali celo zelo oprijete, zapenjajo se enoredno ali dvoredno. Zavhki so različnih oblik, ramena pa ne pretirano poudarjena. Jopico največkrat v tej sezoni dopolnjuje ozko kratko krilo, ki pa — upoštevaje postavbo in leta — lahko seže tudi malo pod kolena. Zelo priljubljen je letos tudi kostim s hlačami, dolgimi, ali bermuda, blesti pa tudi spet znameniti kostim Chanel, uporaben za vsakršno priložnost. Kostimi so enobarvni in v karirastih vzorcih, letos pa so še posebej modni pepita vzorci, ki so ne le črno-beli, ampak pobarvani v rožnato, ciklamno, bordo pa peščeno barvo. Skratka, moda in izbira za vsa leta in okuse.

Presneti madeži!

Da pri odstranjevanju različnih madežev ne bi naredili več škode kot koristi, ne bo odveč nekaj nasvetov. Marsikdaj pa se madežem lahko celo izognemo. Tako na oblačilih ne bo madežev od dezodorantov, če se boste oblekli šele potem, ko se bo sredstvo posušilo na koži. Madežev s stropa nad plinskim štedilnikom se znebite tako, da jih namažete z gosto kašo iz škroba in vode, ki naj se dobro posuši, potem pa skrtajte z mehko krtačo. Na madeže od kemičnega svinčnika razpršite lak za lase, zdrgnite z rokami in madeži bodo izginili. Če pa imate na občutljivem blagu madeže od dežja, položite nanje mokro krpo in prelikajte z vročim likalnikom.

Jajčni kruhov narastek in jajčni hren

Z Nežo, ki bo 21. januarja praznovala god, bodo tudi kokoši postale bolj radodarne za jajci, pravijo starejši ljudje. Ko bo jajc več in bodo cenejša, bo tudi jajčnih jedi več na mizi.

Za jajčni kruhov narastek potrebujemo 3 jajca, hkrati pa lahko porabimo star kruh in sir. Potrebujemo še mleko, sol, poper, baziliko, peteršilj in česen. Kruh naložimo v pekač, ga polijemo z mlekom, posujemo s peteršiljem, drobno sesekljanim česnom in začimbami, potresemo z drobno naribanim sirom in polijemo z razvrkljanimi jajci. Spečemo v pečici. Če vam kruhov narastek ni všeč in si raje privoščite meso, lahko poleg ponudite jajčni hren. Zanj potrebujete 3 žlice naribanega hrena, 3 drobno sesekljana trdo kuhana jajca, 3 žlice majoneze ali kisle smetane, 3 žlice kisa ali limoninega soka. Vse sestavine zmešamo in ponudimo.

Žeja je pozimi manjša

Januarja moramo paziti, da sobnih rastlin ne bomo zalivali preveč. Zlasti je to pomembno za tiste rastline, ki stojijo v hladnih prostorih. Ob preobilici vode pride do poškodb in s tem do gnitja korenin. Voda, s katero zalivamo, naj ne bo premrzla. Ogreta naj bo na sobno temperaturo. Vsaj enkrat mesečno je priporočljivo zalivanje z 0,2-odstotno koncentracijo (20 ml v 10 l vode) orthocida ali previcurja. Seveda moramo tudi pozimi delati različne. Tistim rastlinam, ki v tem letnem času cvetijo, moramo privoščiti več vode. Tudi pozimi pa rastline potrebujejo zračno vlago.

Zimska oprema

Ko po radiu objavijo, da je za kakšen cestni odsek obvezna zimska oprema, se pod tem razumlje, da imate pri vožnji na tem območju zimske gume na pogonskih kolesih ali radialne gume z globino vzorca najmanj 4 mm na vseh štirih kolesih ter v prtljajniku snežne verige ali pa tudi novejšje pripomočke za vožnjo v zimskih razmerah, ki jih je že moč dobiti na našem trgu. Tako imenovane jezevke so prepovedane. Pri avtomobilih s pogonom na štiri kolesa zimska oprema ni potrebna, velja pa standard 4 mm za globino profila gum. Pri tovornjakih je obvezna oprema tudi lopata. Komandir prometne milice v Novem mestu Pavle Balabanič priporoča, da se ob podajanju na negotovo zimsko pot opremitve že z dodatno zimsko opremo, v katero sodijo: lopatica, vreča s peskom, termovka s čajem ali kavo, čokolada, zimska obutev in topla odeja.

preteklost v gosteh

FOTO: B. KRŽIČ

KARARSKI MARMOR V RODINAH — Rodine v Beli krajini postajajo vedno bolj znane zaradi kvalitetnih srednjeveških fresk v prezbiteriju podružnične cerkve. Pozornost pa zasluži tudi izredno lep primer klasicističnega nagrobnika na pokopališču. Izdelan je iz belega kararskega marmorja, okrašen z girlandami in na vrhu s kamnitim storžem. Table, ki so v spodnjem delu nosile napise z imeni pokojnikov, so uničene. Ljudsko izročilo pa ve povedati, da je bila tu pokopana neka kočevarska družina, katere potomci že desetletja živijo na Dunaju. (Pripravila: umetnostna zgodovinarica Marinka Dražumerič)

IX. Trdinovih zapiskov

Dolenjska malodušnost — Precej obupani, ob ognju in toči se jokali i moški. Letos o pomladanji slani vsi zavpili: »Vse je proč, nič ne bo!« In ravno tako pozneje o vetrovnem dežju, ki je vrzel nekoliko žito. Nobena skušnija jih ne nauči, da take ujme ne škoda vselej toliko. V vsakem novem slučaju tarnajo na novo, da je vse proč, da so zgubljeni. Mnogi še na polje niso hoteli iti, da bi se prepričali, če je res toliko kvara.

Ljubezen do slovenščine — Kakor temeljito nobena stvar ne zanima Dolenjcev, ne mogo ni slovenščine ne strastno ljubiti ne strastno sovražiti. Njih občut i v tem neka plaža, ki včasih diši po domačinstvu včasih smrdi po tujinstvu, kakor se kaže. Včasih odloča denar, često i čistilakomnost, prilozvanje in druge bedarije.

Ena največjih znamenitosti Pekinga je Prepovedano mesto, ki je največji zgodovinski kompleks zgradb na Kitajskem. Za njegovimi rdečimi zidovi so vasovali kitajski cesarji, tu so načrtovali velike vojne, sprejemali zgodovinske odločitve, načrtovali gradnjo kitajskega zidu in namakalnih naprav, tu se je neposredno in posredno odločalo o usodi milijonov ljudi. Med rumenimi strehami še danes stoji drevo, na katero se je obesil zadnji cesar dinastije Ming, ki pa je še prej lastnoročno podavil dvorne dame in hčer. V 9999 sobanah je preživljal mladost tudi zadnji kitajski cesar.

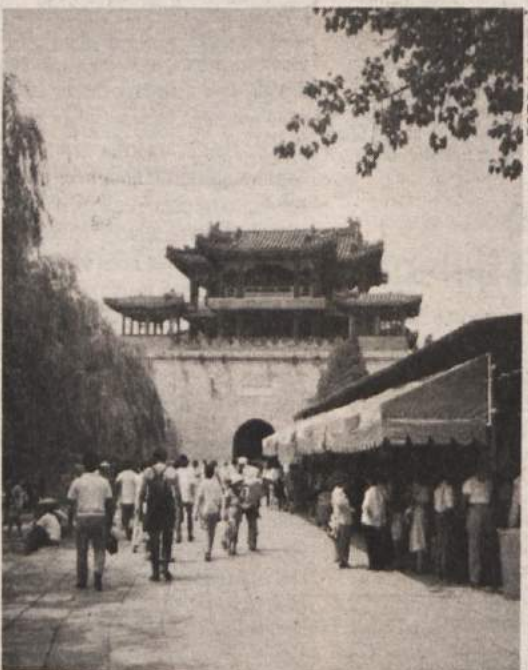
V neposredni bližini cesarske palače, ki je ime Prepovedano mesto dobila zato, ker so jo morali ob sončnem zahodu zapustiti vsi moški, se razteza park Beihai. Tu so si cesarji v svoji veliki želji po večni mladosti dali zgraditi kopijo vilinske dežele, v kateri naj bi po kitajski bajki rasla rastlina večne mladosti. Okras parka je bela Dagona na hribčku sredi vode, ki priča o zgodovinskem stiku med Kitajci in Tibetanci. Nebeški hram je še eden izmed biserov starodavne Kitajske. Glavna zgradba tega svetišča je dvorana molitve. To je okrogla stavba, pokrita z modro streho v obliki trojnega dežnika, ki se dviguje na okroglih terasah iz belega kamenja. V to svetišče so cesarji dinastije Ming in Quing prinašali žrtve bogu in molili za dobro žetev. Poseben čar in mik daje temu prostoru nenaravna akustika.

Drugi dan sva si ogledala Maov mavzolej in Trg nebeškega miru, nato sva uredila rezervacijo železniških vozovnic ter se odpeljala v cesarjevo poletno rezidenco.

Trg Nebeškega miru ali po kitajsko Tian an Men je s 40 hektari največji trg na svetu. Ta ogromni prostor, ki ga obroblija Prepovedano mesto, Narodna skupščina, Muzej revolucije ter še nekatere druge stavbe, sprejme ob praznikih tudi do milijon ljudi. V njegovem ožjem središču se dviguje spomenik herojem in ob njem Maov mavzolej. V kamnitem sarkofagu, ki je narejen iz kamenin vse Kitajske, spi za debelimi steklenimi stenami

Janez Jaklič: Z vlakom na Kitajsko

zadnje spanje veliki diktator. Mavzolej je s celotnim trgov veličasten spomenik, začutil pa sem v vsem tem krčevito željo umrljivega socialističnega vladarja po nesmrtnosti in zazdela se mi je podobna želji starih cesarjev po rastlini večne mladosti. Trg poudarja ničevost človeka s svojo razsežnostjo in hladnostjo.

Vhod v Prepovedano mesto

Seveda sva si ogledala tudi sloviti Kitajski zid. Pri ogledovanju te znamenitosti naju je vztrajno močil dež. Zid teče severno od Pekinga. To je edina zgradba človeških rok, ki je s prostim očesom vidna tudi z Lune. V povprečju je zid visok 16, spodaj širok 8 in zgoraj 5 metrov. Podatki o njegovi dolžini so precej različni, kot da bi imeli merilci enega izmed čudes sveta povsem različne metre. Zid naj bi bil dolg od 2450 pa vse do 6700 kilometrov. Zgodovina tega iz solza in krvi narejenega zidu je stara 2600 let. V nasprotju s splošno razširjenim mnenjem je sedanji zid veliko mlajši. V glavnem je bil zgrajen v 15. stol., ko je na Kitajskem vladala dinastija Ming. Najstarejša kitajska obzidja niso bila zgrajena za obrambo pred zunanjim sovražnikom, temveč zaradi razprtij med fevdalnimi državci. Mingški zid pa so postavili za obrambo dežele pred zunanjim sovražnikom. Pri gradnji so napravili široke temelje iz težkih kamnitih kvadrov, nanje pozidali zidova iz žgane opeke, vmesni prostor pa so zapolnili s kamenjem, peskom in opeko. Pri gradnji je sodeloval vsak tretji Kitajec. Na stotisoče delavcev je umrlo zaradi izčrpanosti, napora in lakote. »Če se ti rodi hči, jo utopi,« pravi kitajska žalostinka, »če se ti rodi sin, ga ne vzredi. Mar ne vidiš, kako gradijo Veliki zid na kupih mrličev?« Cesarji dinastije Ming so si s tem zidom in z drugimi stavbami postavili trajen spomenik.

Nastopil je zadnji dan najinega bivanja v Peking. Izkoristila sva ga za ogled Nebeškega templja, astronomskega observatorija in nakupovalnega centra za tujce. O slednjem sva imela kopico podatkov, saj si je večina najinih kolegov ogledala Peking v obratnem

ZGODBA vaša zgodba/vaša

VAŠA

J.G.: POSEBNEŽ JANEZ

Že preko tri desetletja ga poznam, še iz časov, ko je hodil v šolo. Mislim, da je ostal do konca svoje šolske obveznosti v prvem razredu. Bil je pravi velikan — tudi njegova starša sta bila po naravi zelo velika — zato je Janez še toliko bolj izstopal. Njegovi so imeli krpo zemlje v bregu, od koder je bil čudovit pogled na Jelovico, sotočje Sore, na Karavanke in ostale planine. Na mestu, kjer je stala lesena hiša staršev, je Janez naredil zidano. Starša sta umrla, fant je ostal sam. Šel je v službo, oženil pa se ni. Družbu mu delata pes Nero in radio. Na hiši je videti, da jo je delal precej po svoje. Janez je pač posebnež, a lep fant, še posebej, kadar si, velik in slok, nadene očetov klobuk, da je kot pastir iz Gregorčičeve pesmi Z zakrivljeno palico v roki. Le šopek cvetic za klobukom in palica mu manjkata.

Zdi se mi kot kralj na Betajnovi. Sam na samoti, stran od ljudi, pa vendar blizu nas. Samo streljaj stran ob progi živi v lepo grajeni in urejeni hiši njegova sestra z družino.

Žal mi je, da se ne zmeni kaj dosti za brata, da mu ne pomaga počistiti dom in njegova samega. Njen mož je zidar, a se tudi ne zgane. Janez se rad pogovarja z ljudmi, kadar pride v mesto. Nekje je aboniran na kosilo, pogosto pa gre proti večeru po stranskih poteh s samokolnico po odpadle gajbice v hotel. Uporablja jih za kurjavo. Navozil si jih je za celo goro ob hiši.

Z menoj se rad pogovarja. Jaz ga poslušam, skušam pa ga tudi česa naučiti, denimo, naj ne meče vse nesnage po bregu v dolino. Zelo sem bila vesela, ko sem ga nekoč videla ob nekem cerkvenem slavlju sredi cerkve v narodni noši. »No, vsaj tu je nekaj,« sem si mislila.

Tudi druge ljudi večkrat slišim: »Janez pridi, oglasi se!« Pomagati mu žele, kolikor pač morejo. Ampak vabija ga le revni. Njegovi nečaki, ki bodo po njem dedovali premoženje, pa se ne zmenijo zanj. Lepo bi bilo, ko bi mu že zdaj kdo od njih priskočil na pomoč.

P.C.: KJE SI, MAMA?

Ni te več. Kar naprej te imam pred očmi takšno, kot si bila nazadnje, in takšno, kot si domišljam, da si zdaj. Vidim te na travnikih, ko nabiraš cvetje, modro kot tvoje oči, in si lepa in spogledljiva in imaš v očeh tisti izraz navihanosti, ki sem ga imela tako rada. Obležena si v svilo in posuta z zlatom. Bom lahko živela z zavestjo, da ti jaz tega nisem nudila?

Vse smo ti vzeli, češ da ne potrebuješ, ker si stara. Pustili smo ti le nekaj puloverjev, natrgane majice in sprane rute. Ti pa si bila skromna in vesela vsake malenkosti. Tvoja merila so bila

drugačna od naših. Vsakič znova si se razveselila svoje sprane rute, kadar sem te ogledala vanjo.

Včasih smo se pred teboj začeli prepirati zaradi lastnine, misleč, da ne razumeš. Res nisi razumela, a preprirov nisi marala, zato smo hitro utihnil.

O mama, zdaj pa jokam! Ko si umrla, sem za trenutek umrla s tabo in se zbudila drugačna.

Vedno si nam, otrokom, hotela pomagati. Še umirajoča si mi kazala smrt, ki sem se je tako bala, v prijazni luči. Obenem, ko si mi približala smrt, si mi dala moči tudi za življenje.

NAPIŠITE SVOJO ZGODBO!

Vse, ki radi premejo za pisateljsko pero občasno ali pa ga radi sukajo pogostejše, vabimo, da nam pošljete svoje stvaritve, primerne za rubriko Vaša zgodba. Najprimernejša so besedila, ki ne presegajo 70 vrstic tipkopisa, lahko pa so seveda krajše. Naj vas ne moti, če vam ne gre izražanje najbolje od rok, lektor in redaktor bosta nepravilnosti v jeziku ali izražanju popravila, nezamenljivi pa so vaša domišljija, vaše izkustvo ali izkustvo, ki ste ga slišali od drugih in zapisali. V tem je čar Vaših zgodb. Sodelujte z nami, zapišite svojo zgodbo, mi vam jo bomo objavili in še nagradili vas bomo!

KNJIŽNA POLICA

Pivke

Lani je pesnik Franci Šali dopolnil petdeset let in ta osebni jubilej obeležil z natisom svojih novih pesmi. Zbirko Pivke, ki je njegova že tretja pesniška knjiga, mu je izdala novomeška založba Erro. Avtor je vanjo uvrstil enainpetdeset pesmi, te pa razdelil v šest ciklov. Na naslovnici in med cikli so portreti pesnika, delo fotografa Branka Babiča. Knjigo je grafično uredil in oblikoval Toni Vovko.

Svet, ubeseden v pričujoči zbirki, je poln nasprotij in ostrih robov, nenehna krhanja, a tudi neusmiljenega propadanja tistega, kar se je kot tujek vrinilo v življenje, kajpak z varljivo prijaznim obrazom. Vendar se kot takšen kaže pesniku predvsem tako imenovani veliki svet, ki je otopel za človečnost in toplino, v oltar vrednot pa postavil zahrbtnost, laž in poniglavost. Svet torej, kjer je v imenu neke ideologije dovoljeno in celo zakonito ponižati človeka, mu ubiti dušo in srce. Šali je bil v tem svetu dovolj daleč in dovolj visoko, da ga je spoznal in se mu tudi uprl. S pesmijo. Tako o svinčenih časih in svinčenih vetrovih ter o škrlatnih sobanah in škrlatni zmrzali, pa tudi o preoblačenju duš po meri vetrov govori kar precej pesmi. Pesmi pa tudi pravijo, da ta mrzli veliki svet pravzaprav ni bil nikoli resnični Šalijev svet, da je bil v njem le prisilno. Kajti pesnikov pravi svet je tisti, kjer so doma pivke, ptice podeželske reke, ki šumi in se vijuga skoz pokrajino njegovih v dno srca segajočih prijetnih doživetij. Kjer tej pokrajini lahko tenkočutno prisluškuje in se ji odziva kot lirik. Zlasti zaradi pesmi, iz katerih se oglašajo pivke s svojim komaj slišnim trepetavim glasom, pa velja to Šalijevo zbirko vzeti v roke.

I. ZORAN

2000 let krščanstva

Založba Mihelač se je lotila za zasebno založbo res zahtevnega projekta, ko je izdala slovensko izdajo avstrijske ilustrirane zgodovine Cerkev. Knjiga, ki šteje 988 strani in je opremljena z bogatim slikovnim gradivom (več kot 1300 barvnih podob), v svojem osrednjem delu predstavlja zgodovino krščanstva z izborom izvirnih besedil iz posameznih zgodovinskih obdobij, s čimer govori pristneje o določnem času in razmerah, kot bi govorili za pisi, napisani s sedanjega gledišča. Za

boljše razumevanje in orientacijo služita bralcu obsežen uvod v zgodovino krščanstva s komentarji poglavitnih vprašanj in leksikon cerkvene zgodovine.

Dokumenti so razdeljeni na osem zgodovinskih obdobij, ki jih poskušajo prikazati skozi cerkveno-politično, organizacijsko in teološko-zgodovinsko optiko razvoja krščanstva. Poseben poudarek je dan umetnosti, ki je pač svojevrstna podoba vseh dogajanj, vsako obdobju pa ima tudi posebno poglavje o razmerju med kristjani in Judi, ker je judovstvo pač korenina krščanstva. Do izraza so v knjigi prišli vsi pomembni kršanski tokovi od katolicizma do protentantizma, saj knjiga noče govoriti le z vidika ene same vere. Gre za knjigo, ki bi jo marsikdo rad imel na svoji knjižni polici, zaradi visoke cene pa bodo mnogi po nji listali najbrž le v knjižnicah.

M. MARKELJ

S sliko do znanja

V zbirki Korak, ki jo izdaja Mladinska knjiga, sta nedolgo tega izšli dve novi spogjenki Kras in Kraška jama, ki bosta verjetno zbudili enako pozornost med mladimi vedoželjnimi, kot so jo zbudile že tudi poprejšnje o morju, travniku, gorah, mlaki in primorskem svetu. Besedili Mete Planina je nazorno ilustriral Samo Jenčič. Slika je pri spogjenkah seveda najpomembnejša, saj je osnova, ki s pomočjo posebne legende otroka seznanja z imeni in nazivi za posamezne stvari, rastline, živali ali pojave, ter mu tako pomaga narediti prvi korak v svet naravoslovja.

Za šolsko mladino in odrasle pa je Mladinska knjiga začela izdajati zbirko Naravoslovni atlasi. Kot prvi je izšel zvezek Astronomija. Gre za poslovenjeno delo Maria Riguttija, ki je s sodelavci v zgoščinem in preglednem besedilu, opremljenem z bogatim likovnim gradivom, od shem, grafikonov do fotografij, predstavil podatke in znanstvena spoznanja o Zemlji, Soncu, planetih, zvezdah, galaksijah in drugih astronomskih pojavih.

vrstnem redu kot midva. Še zadnjič sva prekolovratila pekiške ulice. Opazovala sva blišč stavb v okolici Trga nebeškega miru, se kot ujetnika nepopisne množice drenjala mimo trgovin, razdrapanih lokalčkov in čajnic.

Takoj za glavno ulico se širi mesto običajnega Kitajca, mesto, kjer se skromni standard spogleduje z revščino, kjer se kanalizacija meša z vodovodom in kjer je največja želja ljudi imeti lastno kolo.

KITAJSKA ZGODOVINA NA KRATKO

Kitajska je ogromna dežela, tretja na svetu. Skupaj z Egiptom, Babilonom in Indijo je domovina najstarejših civilizacij sveta. Sporočila iz bogatih arheoloških najdbišč govornjo o močni neolitiki kulturi ob toku Rume-ne reke pred nekako 5000 oz. 6000 leti. Okrog 1.600 let pred našim štetjem se začenja obdobje plemenskih držav. Kitajska kot celota še ni bila definirana. Male plemenske države so se med seboj bojevale ter si podrejele druga drugo. Leta 212 pr.n.št. je vladarju Qin uspelo združiti države na prostoru današnje Kitajske. Centralizirana despotska država je obstajala le 16 let, dala pa je Kitajski ime. Sledilo je dolgo obdobje različnih dinastij, ki sicer niso vedno vladale celotni Kitajski. Z opijsko vojno leta 1840 se začenja obdobje tuje nadvlade, ki traja vse do leta 1949, ko je v zgodovino stopila Narodna republika Kitajska.

Zgodovina je kitajski roman pisala z zlahko pisavo kitajske keramike, bronastih kipov, izdelkov iz lakirane lesa. Različna poglavja so podčrtana s prelepimi palačami, rečnimi kanali, namakalnimi sistemi, z veličastnim kitajskim zidom. To so mogočna dela, ki so se porodila v glavah cesarjev in jih je omogočila močna mravljiščno urejena despotska država, v kateri je človek pomenil komaj kaj več kot delovno žival. V tej knjigi so še mnoga svetla poglavja: iznajdba samokolnice, smodnika, kompasa, tiska in še in še.

Nekaj pokalov tudi na Dolenjsko

V Zrečah so v petek proglasili najboljše v avto—moto športu za leto 1991 — Med prvaki tudi Hmeljak in Jeršin — Motokrosisti veliko obetajo

ZREČE — V prostorih hotela Terme v Zrečah so minuli petek podelili pokale in priznanja najboljšim v avto—moto športu za minulo leto, hkrati pa razdelili medalje za dosežke na prvenstvu Jugoslavije. Sliši se sicer čudno, toda v AMZ Slovenije so pač odločili, da navzlic za pol manjšemu številu dirk, vojni pri nas in na Hrvaškem ter temu primerno (ne)regularnemu državnemu prvenstvu, navzlic razdružitvi slovenske zveze z jugoslovansko podelijo tudi ta priznanja. Komu je bilo toliko do tega, je drugo vprašanje, odgovor nanj zagotovo presega športne okvire.

Že po tradiciji je nekaj pokalov in medalj odpotovalo tudi na Dolenjsko. Druga v Sloveniji je bila v rallyju v VI. razredu posadka AŠ IMV—Renault Kuezmič—Ramovž, ki si je privzela tudi drugo mesto v skupni razvrstitvi. Že po tradiciji je bila bera najbogatejša med cestnohitrostnimi motociklisti. V kategoriji do 125 kubikov je zamejski Slovenec Robert Hmeljak zasedel tretje mesto na republiškem prvenstvu, prav tako tretji je bil Lovro Mervar (oba AMD Novo mesto) v razredu do 250 ccm, medtem ko je Janez Jeršin (MK Mel) zmagal v II. razredu taiste kategorije. Med motokrosisti je v razredu do 80 ccm Borut Koščak (AMD Šentvid pri Stični) zasedel drugo mesto, v razredu do 125 ccm pa njegov klubski kolega Alojz Fortuna tretje. Šentvidčani so ekipno v tej kategoriji zmagali, Brežičani so bili tretji, prav tako tretje je bilo AMD Brežice v razredu do 250 kubikov. In še pogled med speedwayjste: republiški podprvak je bil Roman Spitaler, tretji pa Goran Lekše (oba AMD Krško), v ekipnem seštevku pa so bili Krčani drugi.

dalje za dosežke na jugoslovanskem prvenstvu. Topličan Matjaž Tomlje je bil tretji v gorskem hitrostnem avtomobilizmu v razredu prek 1600 kubikov, Kuezmič in Ramovž sta bila druga v skupni uvrstitvi rallyja, Robert Hmeljak (AMD Novo mesto) je osvojil naslov prvaka v cestnohitrostnem avtomobilizmu v kategoriji do 175 ccm, AMD Novo mesto pa si je privzelo celo drugo mesto v skupnem seštevku ekip, kar bi bil v drugačnih razmerah izjemen rezultat, vreden proslavljanja. V speedwayju je Lekše osvojil naslov podprvaka, enako kot njegov AMD Krško v ekipnem seštevku.

Vsi imenovani so se v petek iz Zreč vračali z medaljami ali pokali, toda Do-

lenji so se izkazali še z nekaj imenitnimi uvrstitvami, zlasti v motokrosu, kjer so najavili, da njihov čas šele prihaja. V lanski razvrstitvi motokrosistov v razredu do 80 ccm najdemo na 5. mestu Mežnarja (MK Mel), na 9. Pavkoviča (Brežice), na 12. Bakšiča, na 14. mestu Jordana (oba MK Mel), v ekipni uvrstitvi je bil MK Mel peti, Brežice pa sedme. V razredu do 125 kubikov so bili ekipno Brežičani celo tretji, člani kluba Mel peti, Novomeščani pa sedemnajsti. Med posamezniki se je izkazal Jure Murn (Mel) s 5. mestom, Tonjko je bil 8., Jurkas (oba Brežice) 9., da ne naštevamo naprej. Vsekar rezultati, ki dolenjskemu avto—moto športu obetajo lep jutri. Seveda pa je zgolj zagnanost za vrhunske dosežke daleč prevelika.

B. B.

ODPRTO PRVENSTVO NOVEGA MESTA

NOVO MESTO — Šahovski klub Novo mesto razpisuje odprto prvenstvo Novega mesta, ki bo potekalo v klubskih prostorih doma športov na Loki. Turnir se bo pričel v torek, 21. januarja, ob 18. uri, tedensko bosta po dva igralna dneva, igralo pa se bo deset kol po švicarskem sistemu ali 9 do 11 kol po Bergerjevem sistemu. Vabljeni vsi šahisti, ne oziraje se na kategorijo!

PIONIRJI NOVOTEHNE ZMAGOVALCI

ZALOG — Minulo nedeljo, 12. januarja, je bil v Zalogu pri Ljubljani kvalifikacijski turnir pionirskih ekip za prvo državno prvenstvo republike Slovenije. Ekipa novomeške Novotehne, za katero so igrali Kralj, Retelj, Miklič in Brumat, je prikazala izvrstno igro in prepričljivo osvojila prvo mesto, s tem pa se tudi uvrstila na zaključni turnir.

PRVI LOGATEC, NOVOTEHNA DESETA

LJUBLJANA — Pred dnevi se je končalo tekmovanje v pionirski namiznoteniški ligi, ki je prinesel uspeh mladim igralcem Logatca, medtem ko je neizkušena novomeška vrsta zasedla deseto mesto. V zadnjih kolih je Novotehna izgubila proti Mengšu s 4:12, proti Vesni s 5:11, Trboveljčani so jih ugnali s 13:3, ekipa Krašnje pa z 11:5. Končni vrstni red je tako naslednji: 1. Logatec 18 točk, 2. Ilirja 16, 3. Preserje 14... 10. Novotehna 0.

VIČKOVIČ TRETJI V MENGŠU

MENGŠ — Minulo soboto, 10. januarja, je bil v Mengšu squash turnir, ki se ga je udeležilo 16 igralcev. Že po tradiciji se zastopstvo novomeškega kluba s takšnih tekmovanj ne vrača praznih rok. Goran Vičkovič je v soboto zasedel tretje mesto, medtem ko je bil mladi Klemen Gutman, ta čas zagotovo najobetavnejši igralec squasha v Sloveniji, osmi.

Okrnjena udeležba na prvem »Top 12«

KOČEVJE — Tukajšnji kegljaški delavci so minulo soboto in nedeljo pod pokroviteljstvom Avtobuma ter sponzorja gostišče »Tri zvezde« pripravili na kegljišču Gaj prvi slovenski turnir, imenovan »Top 12«, na katerem naj bi pomerilo moči po dvanajst najboljših kegljačev in kegljavk. Žal je bila udeležba krepko okrnjena, tako v Kočevju med drugim ni bilo Urbanca in Steržaja; nič čudnega potem, če so rezultati zaostali za pričakovanji, tudi rekord kegljišča je ostal nespremenjen.

Med članicami je zmagala Kardinarjeva iz celjskega Ema, ki je podrla 464 kegljev, sledijo pa: Šeško 452, Petek 417, Gobec (vse Erno) 417 itd. V moški konkurenci je slavil Kirbiš iz mariborskega Konstruktora z 933 keglji, presenetljivo je bil drugi Kočevc Krže, ki je podrl 928 kegljev, sledijo pa: Benedik (Grmošič) 926, Bratina (Tekstilana) 917, Pajnič (Kočevje) 905 itd.

Kočevski turnir je bil hkrati prvi izbirni za sestavo slovenske reprezentance, ki jo v maju čaka nastop na svetovnem prvenstvu v Celju ali Bratislavi.

M. G.Č.

NAJBOLJŠI — Kočevski Top 12 ni prinesel novega rekorda kegljišča, zato pa boji niso bili nič manj zanimivi. Na posnetku so najboljši, levo je domačin Krže, ki bi z nekaj več sreče lahko celo zmagal. (Foto: M. Glavonjič)

TOČKE BOŠTANJU IN ISKRI

SEMIČ — V 7. kolu vzhodne skupine II. strelske republiške lige so strelci semičke Iskre doma ugnali ekipo Mroža iz Velenja s 1423:1413, uspešni pa so bili tudi Boštanjčani, ki so doma premagali Impol s 1426:1403. Po sedmih kolih je ne čelu lestvice SD heroja Maroka, ki je doslej zbrala 16 točk, sledijo pa: Unior 15, SOP Leskovec 14, Impol 12, Boštanj 11, Iskra Semič 9 itd.

NOVOMEŠČANOM PRIVOZIL NOV NASLOV — Takole se je Robert Hmeljak (desno) v petek zvečer rokaval na odru zreškega hotela Terme, kjer je bila svečanost ob proglasitvi najboljših v avto—moto športu za leto 1991. Robert je lani osvojil tretje mesto na republiškem prvenstvu v razredu do 125 kubikov, v kategoriji do 175 ccm pa mu je znova pripadel naslov državnega prvaka. S svojimi nastopi je tudi odločilno pripomogel, da je AMD Novo mesto v ekipnem seštevku pristalo na drugem mestu. (Foto: B. B.)

Odpovedali v drugem delu

Poraz košarkarjev Podbočja na Ježici s 54:69 — Včeraj doma s Cometom

V drugem kolu drugega kroga prvenstva rdeče skupine Slovenske košarkarske lige so igralci Podbočja sklonjenih glav zapuščali igrišče na Ježici. Domača ekipa jih je ugnala z 69:54 (30:30), čeprav gostje v soboto niso bili brez možnosti za presenečenje.

Resda so Ježičani tekmo pričeli odločno, da zmagajo za vsako ceno, že v prvih minutah so vodili z 9:2, vendar se gostje niso predali. V 15. minuti je bil rezultat na semaforju 21:21. Vse do konca prvega dela je bila igra izenačena, Ježičani so si sicer priurili 6 točk prednosti, vendar so jih igralci Podbočja do odmora znova ujeli. Tekmo so odločile prve minute nadaljevanja, ko so gostitelji zaigrali na vso moč, gostje pa premalo borbeno, da bi iztržili kaj več od poraza. Z eno zmago in sobotno izgubo točk so košarkarji Podbočja po drugem kolu na šestem mestu, na vrhu lestvice pa sta s po dvema uspehoma Ježica in Kronos Slovan. Tekmo tretjega kola s konjiškimi Cometom je Podbočje odigralo včeraj zvečer v dvorani osnovne šole.

Podbočje: Vego 8, Davidovič, Marčetič, Gajšak, F. Rozman 6, Plevnik 4, Krajcar 10, Krivokapič 2, Jurečič, Rostohar 2, Krošelj 14, Vavpotič 7.

Izredno pomembno tekmo pa so v soboto odigrala dekleta Novega mesta.

V 3.kolu drugega dela prvenstva v II.SKL so gostovale na Jesenicah in morale priznati premoč tamkajšnje ekipe, ki jih je premagala s 60:50 (24:29). Že rezultat pove, da so bile Novomeščanke v prvem polčasu boljše, v nadaljevanju pa so predvsem po krivdi številnih zgrešenih prostih metov Jeseničankam odprle pot k zmagi. Ekipa Novega mesta je s tekmo več sicer še

• KK Podbočje je tačas še vedno brez glavnega pokrovitelja; podboškimi košarkarskim delavcem v tolažbo je, da so minule dni dobili še dva večja sponzorja: prvi je trboveljski Rudis in drugi PI iz Ljubljane.

vedno na prvem mestu lestvice, bržkone pa ga bodo izgubile že ta vikend. Jeseničanke namreč igrajo v gosteh s Šentvidom, obe točki pa bi jim zavoljo boljše razlike v koših prinesli naslov prvakinj.

Novo mesto: Zupančič 10, D. Verstovšek 15, Zagar 7, Čavlovčič 3, Birska 4, J. Verstovšek 11.

JUTRI SKUPŠČINA NK ELAN STUDIO D

NOVO MESTO — Jutri, v petek, ob 18. uri bo v sejni sobi stavbe na stadionu v Portovaldu izredna skupščina nogometnega kluba Elan Studio D. Vodstva kluba prosi člane, da se skupščine zavoljo sprejetja nekaj pomembnih in neodložljivih sklepov zanesljivo udeležijo.

REPUBLIŠKI PRVAK — Član vse bolj uspešnega novomeškega Moto kluba Mel, Janez Jeršin, je na lanskem prvenstvu v klasi II. razreda do 250 ccm osvojil naslov republiškega prvaka v cestnohitrostnem motociklizmu.

Radijci na dobri poti

Novomeški nogometaši že pričeli s pripravami

NOVO MESTO — Resda se bo prvenstvo v obeh območnih nogometnih ligah nadaljevalo šele v drugi polovici marca, toda igralci novomeškega Elana Studio D so že pričeli s pripravami za spomladanski del. Nič čudnega, kajti ekipa ima pred seboj le en cilj: osvojiti prvo mesto in se uvrstiti v prvo državno ligo.

Trener Alojz Hlača ima tačas na voljo

SEDAJ GRE ZARES — Nogometaši Elana Studia D so med prvimi pričeli s pripravami za spomladanski del sezone, v kateri imajo visoke cilje. Trener Hlača ima ta čas na voljo kar 25 igralcev, med tistimi, ki se bodo potegovali za dres prve enajsterice, bo zagotovo tudi Kostrevec, ki si je povsem opomogel od lanske poškodbe.

kar petindvajset igralcev, ki se bodo potegovali za mesta v prvi ekipi, toda spisek še ni zaključen. Klubska uprava na čelu z Borutom Novakom si prizadeva v Novo mesto pripeljati še kakšnega kvalitetnega igralca, dokončen razplet pogovorov bo znan že te dni. Ne oziraje se na to, pa seveda ostaja, da se bo ekipa tudi v prihodnje oslanjala predvsem na domače moči.

Radijci se bodo januarja pripravljali v Novem mestu, 1. februarja pa bodo odpotovali na osemdnevne priprave v Strunjan, vmes opravili tudi potrebna testiranja in na podlagi teh sestavili program zaključnih priprav in prijateljskih srečanj. Že na podlagi tega skromnega raporta iz tabora novomeških nogometašev je jasno, da je v klubu zavel nov veter, da se dela resno, zavzeto in tudi načrtno, da je pokrovitelj Studio D svoje poslanstvo vzel dovolj resno in da so tudi ostale organizacije, ustanove in podjetja z nogometom vse bolj »na ti«. Pa najsi gre za Tovarno zdravil Krka, njena Zdravilišča, ali Novoline, Tilio, da ne naštevamo vseh. Lepšega darila, kot uvrstiti se v I. državno ligo, si novomeški nogomet ob svoji sedemdesetletnici, ki jo praznuje letos, ne bi mogel dati.

KRALJ IN RETELJ ZA TRETJE MESTO

LJUBLJANA — NTK Vesna je minule dni pripravila tradicionalni 13. memorial A.Jakha v namiznem tenisu, ki je zbral kar okoli 300 mladih igralcev iz Italije, Hrvaške in Slovenije. Novomeško zastopstvo se je v takšni konkurenci imenitno odrezalo, le malo je manjkalo, pa bi finale prinesel obračun dveh igralcev Novotehne. V pionirskem četrtfinalu je Kralj ugnal Petrovičiča (Preserje) z 2:1, Retelj pa z 2:0 Logatčana Kreuha. V polfinalnih obračunih sta oba Novomeščana tesno izgubila, Kralj z Radeljčanom Petarjem, Retelj pa proti Stropniku. Obema je tako ostal boj za tretje mesto, v katerem je bil Kralj z 2:1 boljši od Retlja.

Pionir se še ni odrekel Evropi

Kako so novomeški odbojkarji preboleli črno jesensko sezono? — Še so možnosti za igranje v evropskih pokalih — Vinko Dobrič novi trener?

NOVO MESTO — Poleg tega, da odbojkarji novomeškega Pionirja te dni tekajo, telovadjo in si nabirajo moči po Bohinju in okolici, je za dolenjske ljubitelje tega športa bržkone najzanimivejša novica, da ekipa vendarle dobiva novega in za nameček še nadvse ugledega trenerja. Po eni najbolj črni tekmovalnih sezon, ko se je ekipa znašla celo v nevarnih vodah, je ta vest nadvse spodbudna, kajti jesenska serija slabih iger in porazov je že krepko načela z muko pridobljen ugled novomeške odbojke.

Resda je z ekipo na priprave v Bohinj odpotoval dosedajni trener Peašinovič, toda po besedah člana klubske uprave Janka Goleša je bolj ali manj že na dlani, da bo v

ZAMENJAVA GENERACIJ — Le Bojan Brulec (na posnetku: v bloku) je z Jovičem ostal od lanske ekipe, ki je tako imenitno nastopala v A 2 zvezni ligi. Breme prevzemajo mladi, v vlogi podajalca se bo v drugem delu prvenstvu poskusil Goleš.

prihodnjih dneh vadbo Pionirja prevzel Vinko Dobrič, bivši trener zagrebške Mladosti in državne reprezentance. Prav Dobrič naj bi bil porok, da bo novomeška odbojka znova krenila po uhojenih poteh, mnogi celo pravijo, da je sedanja ekipa z njim v preostalih tekmah sposobna uvrstiti se celo v play off najboljših četverice. Navzlic tej spodbudni novici pa preveč v finišu prvenstva le ne gre pričakovati, ekipa bo doma odigrala le tekmo s Tovil Olimpijom, srečanja z Granitom, Kamnikom in Salonitom pa v gosteh. Pogoj za uvrstitev med prve štiri pa je serija samih zmag. Račun kaže, da bo kaj takega s pomlajeno in nespremenjeno ekipo težko doseči, od prve postave, ki si je lani spomladi priurila mesto v državni ligi A 1 sta tu le še Brulec in Jovič, odšli so Gavrilovič, Marič, Povšič, igrali je prenehal Petkovič, po zadnjih vesteh tudi nastopanje Smrketa ni zanesljivo. Edina okrepitev je bil Osiječan Družinec, prvi cilj tako spremenjene ekipe bo vsekakor zagotoviti si obstanek v superligi.

»Ta ekipa je tega gotovo sposobna,« pravi Janko Goleš, »saj ima še ogromno rezervne v fizični pripravljenosti. Jesen so pričeli praktično brez priprav, za nameček je ekipa pretreslo še nekaj psiholoških šokov. Ob tem je naš prvi cilj ekipo ob strokovnem delu igralsko ustaliti in uigrati, nato pa v prestopnem roku junija in julija poiskati ustrezne

okrepitve ter jeseni znova startati na najvišje mesto. Možnosti za nastopanje v evropski konkurenci pa so že letos. 1. februarja bo finalni turnir odbojkarjskega pokala Slovenije, Pionir je naslov zmagovalca osvojil zadnji dve leti. Letos bi bilo dovolj že, če bi nam bil zreb naklonjen in bi se uvrstili v finale z mariborsko Viledo. Slednja bo namreč zanesljiv zmagovalec prvenstva, v tem primeru bi nam tudi drugo mesto na pokalnem turnirju zagotavljalo igranje v evropskem pokalnem tekmovanju. Ne dvomimo namreč, da bo slovenska zveza postala članica evropske odbojkarjske družine.

Drugi del prvenstva, katerega dve koli sta bili odigrani že decembra, se bo pričel 8. februarja, more-

• Vse kaže, da bo vlogo podajalca v ekipi Pionirja poslej prevzel mladi Goleš, z njim, Babnikom, levorokim Žuničem, Mohorčičem, Gotencem in še nekaterimi, ki prihajajo, ter seveda novim trenerjem Vinkom Dobričem, je prihodnost novomeške odbojke vendarle veliko svetlejša, kot je kazalo včeraj.

biten uspeh na pokalnem turnirju bi ekipi zanesljivo vtil samozaupanja in vere, da tudi uvrstitev med najboljšo četverico na prvenstvu ni dosgljiva želja.

B. BUDJA

V NOVEM MESTU ZA DRŽAVNEGA PRVAKA

NOVO MESTO — Namiznoteniški klub Novotehna bo v soboto in nedeljo organizator prvega pionirskega ekipnega državnega prvenstva, na katerem bodo nastopile najboljše ekipe kvalifikacijskih bojev. Turnir se bo v soboto pričel ob 9. uri, v nedeljo pa ob 8.30. Ni odveč dodati, da sodijo mladi novomeški igralci Kralj, Retelj, Miklič in Brumat med najresnejše kandidate za prvi naslov državnih prvakov Slovenije.

RK ni dobil zdravil

Še dodatno pojasnilo — Resnica naj bo resnica

Čprav menim, da je že preveč pripomankanj po časopisu in tudi sicer o dosepih pošiljkah pomoči in razdeljevanja le-teh prizadetim iz sosednje Hrvaške, tako tistim, ki so si v teh kriznih časih poiskali zatočišče v Metliki, kot tistim, ki so ostali na Hrvaškem, sem se odločil napisati nekaj vrstic. K temu me je pripravilo netočno pisanje v Dolenjskem listu, pa tudi v Delu so bile informacije netočne. Ob tem naj omenim, da je veliko bolj pomembno to, da pride dospelja pomoč čimprej v roke tistih, ki jim je pomoč najbolj potrebna, kot to, kdo je pomoč sprejel, kje je bila izložena in uskladiščena ipd. Treba je ločiti plevel od semena.

Ne vem, komu je koristno in potrebno nepotrebno natolcevanje. Tistemu, ki dobro misli in hoče pomagati ljudem, prav gotovo ne.

V zvezi z informacijo z naslovom »RK ni dobil zdravil«, ki je bila objavljena v 51. št. Dolenjskega lista v lanskem letu v zvezi s pošiljkami pomoči iz Švice v Metliko, ter pojasnilom novinarke M. Bezek-Jakše pa odločno zanikam, da bi novinarka dobila takšne informacije pri meni. Novinarki sem res povedal, da sta prispela dva kamiona pomoči, v katerih je bila hrana, oblačila in nekaj zdravil. Povedal sem ji tudi, da je bila hrana zložena v Domu počitka, oblačila pa v skladišču RK. Glede zdravil, ki so prispela, pa me ni niti vprašala, kam so šla, niti sem ji jaz omenil, kje so bila spravljena.

Naj povem še, da kaj takega, da so bila zdravila uskladiščena v skladišču RK, nisem izjavil, saj mi je znano, da velja za manipulacijo z zdravili poseben režim, in vem, da se v skladiščih RK zdravila ne morejo uskladiščiti.

Ob tem naj še dodam, da so zdravila, ki so bila primerna za oskrbovanje doma, ostala v domu, druga pa v zdravstvenem domu, nekaj pa je bilo takih, da jih je bilo treba poslati naprej. Vsa zdravila pa so pregledali zdravstveni delavci oziroma zdravniki in odredili postopek z njihovim ravnanjem.

IVAN ŠKOF

• Volkovi najhitreje menjajo dlako — pred novinarskim mikrofonom.

• Kot kaže, bo Slovenija v Evropi zaigrala vlogo hlapca Jerneja.

• Delavčev hrbet je že dolga leta »dolge odlagališče« političnih odpadkov.

• Z uvedbo verouka v šole ne bomo izgnali hudiča iz politike.

M. BRADAC

Še: Zapuščajo potapljačo se ladjo

K pismu Sonje Lokar

Sonja Lokar, nekdanja republiška funkcionarica ZKS, prenoviteljica, poslanka v demokratični vladi, je napisala svoj prispevek (DL 19. decembra 1991) Ljudem v Sloveniji je res težko. Zbegan je in ne razumejo, kaj jih je doletelo. Šli so na volitve, da bi dobili demokracijo in boljše življenje. Dobili pa so nesposobne oblastnike, vojno in gospodarski polom, brezposelnost in revščino.

Gospa Lokarjeva pozablja, da nas je že prejšnja socialistična vlada in oblast pripeljala v gospodarski polom. Brezposelnost je sedaj večja, ker ni več bančnih posojil za izplačila mesečnih dohodkov. Sedaj je tega konec in smo tam, kjer smo. Nobena nova oblast ne more narediti čudeža. Krivdo in revščino želi naprtili sedanji demokratični vladi. S svojimi privrženci si želi čimprejšnjih volitev, ker se danes ne more sprizniti s tem, da je izgubila oblast. Ne čudimo se tudi, da je jokajoč zapustila dvorano zvezne palače v Beogradu na kongresu ZKJ.

Takrat, ko ste bili prepričani, da nas nobena reforma ne more več rešiti, ste pristali na odstop oblasti. Komunisti ste se potuhnil in se razdelili v razne stranke, kjer sedaj spretno nagajate.

SIMON JERAMOVIČ
Jesenice

Enostranske kritike

Vsega kriva vlada?

V 51. številki Dolenjskega lista me je članek Sonje Lokar precej vznemiril, ker je njena kritika zelo enostranska. Sploh se čudim, da je toliko kritik v Dolenjskem listu kot tudi v dnevniku Delo, ki napadajo Peterletovo vlado. Pri tem pa se kritiki niti ne vprašajo, koliko so na te težave v vladi vplivale stvari iz preteklosti. Dokler bo takšno nagajanje s strani Miloševićeve politike, potem ne bo pošteno iskati glavnega krivca v parlamentu Republike Slovenije, pa naj bo kakršnekoli barve. Trenutno sta Peterletova in Pintarjeva vlada v senci. Razlika je samo v tem, da je Peterletova v neprijetni, Pintarjeva pa v prijetni senci in v tej prijetni senci se nabira kapital na čuden način.

Če vlada gospodarski kolaps in generali, potem po mojem mnenju ni pošteno organizirati stavke in si metati pole na pod noge, ker jih bomo že presneto rabili, če si bomo želeli biti na toplem.

JANEZ DROBNIČ
Weingarten
Nemčija

Vojvode Rudolfa ne bo na grbu?

K polemiki o novem novomeškem grbu — Pri teh rečeh velja pravilo: bolje pozno kot nikoli in bolje počasi in temeljito, kot pa narediti narobe

O zahtevnih problemih slovenske krajevne heraldike smo začeli pisati šele spomladi 1990. V zvezi z grbom Novega mesta pa je bilo v Nedeljskem dnevniku 2. 9. 1990 zapisano tudi to: »Nespoštljivo Novo mesto — povprečnemu srednjeevropskemu človeku bi bilo povsem nerazumljivo, če bi se mesto z več kot pol tisočletja starimi mestnimi pravicami in s svojim tradicionalnim grbom, utemeljenim in potrjenim s strani monarha v neki evropski prestolnici — brez utemeljenega razloga odpovedalo svojemu grbu menda zato, da bi ga nadomestilo s sicer modernim, heraldično pa nepomembnim in nepovednim znakom. — Poznejši spremljevalec današnje slovenske kulture bi kajpak podvomil o splošnem znanju in kulturni osveščenosti takšne mestne in ali občinske uprave. Vprašal bi se tudi po »lokalpatriotizmu« teh ljudi. Vidi se, da je danes edini trud, če hoče postati »meščan«, v tem, da se pač priseliš v mesto...« itd. Tistim, ki malce bolj poznajo zgodovino, je namreč znano, kako težko je bilo postati v starih časih meščan, zato so tudi tako visoko cenili svoj status in seveda simbole svojega mesta.

O problematiki novomeškega grba sta v Dolenjskem listu 19. decembra la-

ni pisala Matevž Hočevar in Marjan Dvornik, ki je v svojem sestavku citiral tudi strokovno mnenje prof. dr. B. Otopeca, slovenskega strokovnjaka za sfragistiko (veda o starih pečatih), priznanega tudi v srednjeevropskem kulturnem prostoru. Srednjeveški mestni pečati so osnova mnogim grbom tedanjih mest. Oba omenjena avtorja pišeta o zadevi jasno. Ker problematiko tudi občutita, poudarjata njeno bistvo tako, da temu ni kaj dodajati.

Glavni problem novomeškega grba je v bistvu dvojen: mnogi svojega zgodovinskega grba niso voljni sprejeti (kar je samo po sebi čudno, če menimo s tem »sprejemanje« nečesa, kar je tu že preko 600 let!) v bistvu zaradi nepoznavanja zgodovine nasploh in pa nepoznavanja lastne zgodovine. Zgodovina vendar pogojuje naš obstoj in s tem tudi priznanje nas in našega naroda! V zgodovini temelji tudi ljubezen do lastne domovine, z njo utrjujemo svojo identiteto.

Drugi vzrok za odklanjanje novomeškega grba je v njegovi »neurejenosti«, ta pa izhaja iz heraldične zahtevnosti tega grba. To pomeni, da grba ni enostavno heraldično pravilno in umetniško upodobiti. Ker je večina upodobi-

V planu je, da se heraldične zadeve v Sloveniji uredijo podobno, kot so urejene drugod po Evropi. Akcija je že stekla, kajti končno je ustanovljeno slovensko Heraldčno, genealoško in veksilološko društvo Slovenski ščit, torej grboslovno, rodoslovno in zastavoslovno društvo, ki je strokovno in tudi sicer sposobno reševati zadeve, za katere se zavezajo že v svojem naslovu, to se pravi različne heraldične problematike, zadeve rodoslovja pa tudi mnoge nejasnosti v zvezi z različnimi zastavami. Zanimivo je to, da je ravno sprememba v videzu avtomobilskih tablic povzročila takšno zanimanje krajanov za grbe njihovih krajev, kar je sicer nepričakovano, vendar v bistvu zelo pozitiven odziv našega človeka v današnjem dogajanju z našo domovino Slovenijo. Ker pa je v celotni domovini zelo veliko tovrstnih problemov, jih ne bo mogoče rešiti v kratkem in na hitro, temveč bo potrebno precej strpnosti in razumevanja na vseh straneh in vseh ravneh. Tudi za to velja: bolje pozno kot nikoli in bolje počasi in temeljito, kot pa narobe!

Bolj določno o problematiki novomeškega grba kakor tudi o HGV društvu »Slovenski ščit« pa še v naslednjih številkah DL.

VALT JUREČIČ

SNEMALI SMO V LJUBLJANI

Naša zborovodkinja Marjana Ogrinc se je dogovorila s tehnikom Petrom Velikonjo za snemanje našega pevskega zbora v Ljubljani. Ko smo prišli v Studio Tivoli, so nas fantje iz studia najprej prijazno pozdravili. Rekli so, naj najprej poslušamo spremljavo in poskušamo zraven malo zapeti. V začetku smo imeli težave, a sčasoma nam je šlo kar dobro. Peter Velikonja nas je tudi fotografiral. Sedem najboljših pevke je dobilo slušalke. Tudi jaz sem jih dobila. Na koncu so pelet tri dekleta še same. Ko smo posneli, smo šli poslušat. Peter je rekel, da smo zelo lepo zapeli. Ta dan je bila zborovodkinja zelo ponosna na nas.

TANJA OKOREN
5. b. novjn. krožek
OŠ Sentrupert

GRB NOVEGA MESTA — Ena izmed mnogih, sicer pogojno sprejemljiva enačica zgodovinskega grba Novega mesta. Opomba: oblačila so rdeča, zastava, pas in obuvalo zlata-rumena, jabolko modro, ščit srebrnobl.

tev novomeškega grba (heraldično umetnostno) podpoprečna, je zaradi tega današnjemu človeku (s pomanjkljivim tovrstnim znanjem) nedopadljiv in nesprejemljiv. — Vendar: mestni grb je zgodovinska posebnost, kar se silno redko menja, tako kot tudi ne menjamo zlepa npr. zgodovinskega imena nekega mesta. Tudi glavnih barv zgodovinskega grba heraldični kodeks ne dovoljuje zamenjati brez resnih strokovnih utemeljitev. V novomeškem grbu sta glavni barvi srebrna — bela in rdeča. Gre za heraldično in splošno identiteto grba. Novomeški grb je treba »urediti« tako, da bo ustrezal: zgodovinskemu izročilu, Novemu mestu (meščanom, torej »lastnikom« grba) in heraldičnim pravilom. Doseči to soglasje zagotovo ne bo lahko, potrebno je heraldično znanje, ki vsebuje in združuje vrsto različnih znanj in sposobnosti.

V srednjeevropskih državah s sicer enako staro heraldično zgodovino, vendar pa brez več kot 70 let trajajoče »heraldične abstinence«, kakršno ima Slovenija (1918 — 1990), je heraldika pod nadzorom notranjih ministrstev (heraldični kancelorji). Ta sprejemajo heraldične registre samo heraldično nepoprečne grbe (heraldično pravno, heraldično umetnostno itd.), ki pa so potem tudi pod posebno pravno zaščito.

Vse to je nujno, ker je že samo krajevnih grbov mnogo in nekateri grbi so si med sabo podobni. Grb je namreč eden od tradicionalnih dokazov, da je neka urbana naselbina sploh mesto, trg, torej ne »mestni emblem«, temveč »mestni grb«.

Če mesto nima lastnega grba, ne more biti vneseno v heraldični register ter imenik mest! Takšnih in podobnih problemov pa v srednjeevropskih državah absolutno ne poznajo, pač pa ravno nasprotno: celo preproste vasi si namreč mnogokrat močno prizadevajo za stvaritev lastnega grba ter njegovega priznanja. Pri nas pa se lastnega zgodovinskega grba otepamo.

Kaj prinaša novi zakon o tujcih

Prizadeti bodo predvsem ljudje iz drugih republik — Politika zaposlovanja tujcev bo precej omejevalna — Begunci bodo ob podporo, če bo zanje delo

Odkar smo se Slovenci odločili za slovo od dotedajšnjih »bratov«, za povezave s sosedji in svetom po lastni izbiri, se je med nami čez noč pojavilo veliko »tujcev«, med njimi tudi naših sosedov, prijateljev, ki so prišli na delo v Slovenijo »z juga«. Da bi domačini z njimi ne urejali odnosov, kakor bi se komu zahotelo, je poskrbela država: dobili smo zakon o tujcih — enega prvih med številnimi novimi.

Zakon o tujcih določa, da je tujec vsakdo, ki nima slovenskega državljanstva. Tujec sme vstopiti v državo na »za to določenih mejnih prehodih in v njej prebivati oz. se zadrževati na podlagi veljavnega potnega lista.« Za prihod v Slovenijo potrebuje vizum, prav tako za odhod in tranzit. Tujcu se lahko izda tudi delovni ali poslovni vizum. Veljavnost vizuma je eno leto. Tujec, ki pride v Slovenijo z veljavnim potnim listom, sme v njej prebivati tri mesece oziroma toliko časa, kolikor mu dovoljuje izdani vizum. Dovoljenje za prebivanje se lahko izda kot začasno ali stalno. Kot začasno se izda z veljavnostjo enega leta. Stalno dovoljenje za prebivanje se lahko izda tujcu, ki najmanj tri leta nepretrgoma prebiva v Sloveniji.

Tujcu se lahko prebivanje v Sloveniji tudi odpove, in sicer: če to terjajo razlogi javnega reda, varnosti ali obrambe države, če zavrača izpolnjevanje obveznosti državnih organov, če gre za ponavljajoče se ali hujše kršitve javnega reda in miru, varnosti državne meje ali tega zakona, če je bil obsojen za kaznivno dejanje na zaporno kazen najmanj treh mesecev, če ostane brez sredstev za pre-

življanje in če gre za varovanje zdravja ljudi.

Ta in druga določila zakona o tujcih pa ne urejajo statusa zaposlenih in nezaposlenih »tujcev« v Republiki Sloveniji. Ta vprašanja bo zato urejal poseben zakon o zaposlovanju tujcev, katerega osnutek je te dni obravnavala republiška skupščina.

Bistvo skupščinske razprave lahko povzamemo v ugotovitvah:

Glede na to, da so število breposelnih v Sloveniji še vedno vrtoplavo vzpenja in dosega »evropsko« raven, je moč pričakovati, da bo politika zaposlovanja tujcev omejevalna. Kot pogoj za zaposlitev tujcev predlaga zakonodajalec delovno dovoljenje, ki naj bi ga izdajal Republiški zavod za zaposlovanje na zahtevo organizacije oziroma delodajalca, le izjemoma na prošnjo tujca. Delovna dovoljenja naj bi bila omejena na določen čas, izjemoma pa tudi na nedoločen čas. V kratkem zakonu (v 29. členu) so tudi predhodne določbe, s katerimi bi omogočili pridobitev delovnega dovoljenja vsem tujcem — državljanom SFRJ, ki bodo ob uveljavitvi zakona o zaposlovanju tujcev prebivali v Sloveniji in bodo tu tudi v delovnem razmerju. Dovoljenje naj bi dobili za nedoločen čas ali pa, kot predvideva varianta v 24. členu za dobo dveh let. Pogoj za pridobitev delovnega dovoljenja je, da bodo v 90 dneh od uveljavitve tega zakona Republiški zavod za zaposlovanje zaprosili za osebno delovno dovoljenje. Če v predpisnem roku ne bodo zaprosili za delovni vizum, zakonodajalec predlaga, da jim delovno

razmerje preneha.

Podlaga za izdajo delovnega vizuma naj bi bilo tudi obrtno dovoljenje ali dovoljenje za opravljanje samostojne poklicne dejavnosti. Osebno delovno

• V Sloveniji živi zdaj okrog 23.000 beguncev iz Hrvaške, zato je dobro vedeti, kdo vse lahko dobi status begunca in s tem možnost, da pride do delovnega dovoljenja. Zakon o tujcih govori, da je begunec tisti, ki je zapustil državo, katere državljan je ali v kateri se je stalno naselil kot oseba brez državljanstva, da bi se izognil preganjanju zaradi svojega političnega prepričanja, kulturnega ali znanstvenega delovanja ali narodnostne, rasne oziroma verske pripadnosti. Status begunca pa se ne prizna tujcu, o katerem se ugotovi, da je storil kaznivno dejanje zoper človečnost in mednarodno pravo ali je deloval v nasprotju s cilji in načeli OZN. Tujcu, ki mu je priznan status begunca, se zagotovijo najpotrebnejši prostori, seveda za preživljanje in zdravstveno varstvo do odhoda v drugo državo ali dokler si ne ustvari možnosti za samostojno preživljanje.

dovoljenje — torej na lastno prošnjo — naj bi pridobili tisti tujci, ki bi v Sloveniji bivali že več kot 5 let, in sicer na podlagi dovoljenja o stalnem bivanju, nato tujci s posebnim statusom begunca, priznanega na podlagi zakona o tujcih. V isto kategorijo naj bi bili uvrščeni tudi tujci, ki bi v RS opravljali razna strokovna dela na podlagi pogodb.

VINKO BLATNIK

Plačilo za naivnost

Verjeli smo v izboljšanje razmer v šolstvu, zdaj pa nas tolažijo z enakostjo v revščini

Med proračunskimi porabniki za leto 1992 je izobraževanju zopet odmerjeno mesto med istimi obrobni dejavnostmi, ki pač nekako morajo preživeti. Tolažijo nas, da je to enakost v revščini, doslej pa smo tako ali tako ves čas tolkli revščino, požegnano z marksistično prežetimi smotri.

Ker smo popolnoma nemočni, da bi karkoli spremenili, se zatekamo k stavkam in bojkotom. Pedagoški mir, ki je za našo dejavnost tako potreben kot suhi zemlji odrašujoč dež, so popolnoma porušili novi normativi. Sindikat je učitelje pozival, naj bojkotirajo poplavljanje šolskih nalog, in ta bojkot stopnjujejo tako, da učenci pri temeljnih predmetih ne bodo imeli zaključnih ocen. Sedaj so morda učenci na tem, da bodo bojkotirali pisanje šolskih nalog, za katere ne bodo dobili povratne informacije. In ko je že vse tako razburkano in odgovorni ničesar ne ukrenejo, lahko nastanejo plodna tla za ponoven upor proti zaključnim izpitom.

Ob vsem tem novinarjem hitro uspe obrniti javno mnenje proti učiteljem in postavi se pod vprašaj moralnost tega početja. Elektrogospodarstvo nam učinkovito zagrozi s temo, železnica s praznimi tiri, komunala s kopičenjem smrdljivih odpadkov, zdravniki z zaklenjenimi ambulantami, in že se hitro najdejo rešitve. V šolstvu kvečjemu lahko zagrozimo z intelektualno temo, kar pa je zelo neoprijemljivo, saj ne povzroča niti kurjih oces. In tako capljamo na mestu, izgublamo voljo in energijo in Evropa se nam vedno bolj oddaljuje.

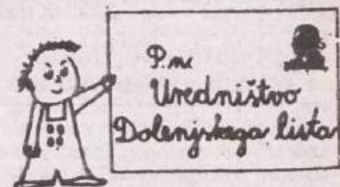
Postavili smo si prave cilje: notranjo prenovo šole, evropske standarde znanja, permanentno izobraževanje učiteljev, ter zastavili številne projekte. Navno smo pričakovali, da bo skupščina sprejela nacionalni program in izobraževanje uvrstila med strateške razvojne cilje. Očitno smo se še enkrat ušeli. Varčevanja se je vlada lotila ravno na tistih področjih, kjer smo v zadnjih letih do-

Ob izteku starega leta se je izteklo tudi življenje Jožeta Rihtarja iz Sevnice. 13. januarja letos bo minilo 71 let, odkar se je rodil v Žurkovem dolu v kmečko-delavski družini. Po končani osnovni šoli se je prebiral kot kmečki sin, občasnno pa si je našel tudi kakšno zaposlitev. Ko je okupator zasedel in razkosal domovino, je bil Rihtar mobiliziran v nemško vojsko. Z njo je »pod mečem in ognjem« prekriziral vso Evropo vse do ruskih step.

Rihtar je nenehno razmišljal, kako bi se rešil neljubega službovanja v sovražni vojski, ki je hotela pokoriti in uničiti tudi slovenski narod. Izkoristil je priložnost za božič leta 1943 in zapustil fašistični uničevalni stroj. Toda pot do domačih krajev, po katerih je toliko hrepenel, je bila še dolga in trnova. Moral je v dalnjovzhodna ruska vojna taborišča, kjer je bil vse do maja 1944, ko se je vključil v I. jugoslovansko brigado borcev za svobodo. S to brigado je prek ozemlja Rumunije jeseni 1944 prispel v Srbijo in se pri Gornjem Milanovcu z brigado vključil v sestav NOVJ. Tako je sodeloval v osvobodilnih bojih vse od sremeske fronte pa do Celja, kamor je prispel maja 1945. Po končani vojni so ga dodelili tankovskemu entom JA na Vrhniki, kjer je ostal do demobilizacije.

Po vrnitvi v domači kraj se je zaposlil pri železnici ter si ustvaril družino in topli dom na Drožanjski cesti. Tudi po upokojitvi ni miroval, ampak je bil eden prizadevnejših članov bodisi v borčevski organizaciji in pri upokojenih. Pri vseh akcijah svoje ulice je rad sodeloval in se veselil skupnih uspehov, asfalta, urejanja igrišča in nazadnje še javne razsvetljave. Rihtarjev nalezljivi optimizem in vztrajnost sta temu dobrobrčnemu človeku vedno odpirala duri sokrajanov. Ko so ga ti zadnje mesece pogosteje videvali na jutranjih in večernih sprehodih, so sicer vedeli, da si na ta način krepi opešalo srce in zdravje, toda navkljub temu je novica, da Pečija, kot so ga klicali, ne bodo več srečevali, boleče odjeknila tudi v njihovih srcih.

P. P.

FIGURICA ZA MIR

ŽELJNE PRI KOČEVJU — Pred novim letom so šolarji iz Želj pripraviли domačine kulturni program. Med to letoletno prireditvijo je prišel še dedek Mraz, ki je vse prijetno presenetil. Šolarjem je prinesel skromna darila, predšolskim otrokom poskočke, odraslim pa smrekovo vejico s figurico pupka. Vsem je zadel v novem letu predvsem miru in zdravju.

V PRIČAKOVANJU NOVEGA LETA

Kar težko zapuščamo šolo sedaj, ko je tako lepa, polna trakov, okraskov in vselega razpoloženja. Naše učilnice so postale prijetni prostori. Danes v njih plešemo, se igramo, pogovarjamo. Veselimo se. V avli dedek Mraz, lučke, voščilnice Gasparija in drugih priznanih likovnikov. V voščilih, ki smo jih pisali v razredih, je malo osebnih želj, več je splošnih želj: da bi učitelji imeli dobre živce, starši polne denarice, sošolci in vrstniki dobre ocene. Vsem skupaj pa želimo predvsem MIR.

Učenci OŠ Bršljin

ZABAVA V ŠOLI

V šoli nas je obiskal dedek Mraz. Najmlajšim otrokom je prinesel darila, nam večjim pa Andreja Šiferja. Zapel nam je nekaj pesmi, potem pa je odhitel naprej v Sevnico. Še naprej smo se odlično zabavali, saj nam je naprej igral ansambel Barakuda. Čeprav Andreja zelo poslušam, saj imam doma njegovo kaseto, mi je bil ansambel Barakuda zelo všeč. Igrali so veliko dlje časa, izvajali so različno glasbo, pa še cenejši so bili. Sklenili smo, da jih bomo še povabili.

ANDREJ JAMŠEK
3. r., OŠ Krmelj

SPOROČILO ODRASLIM

Moje pisanje naj opzori vse, ki onesnažujejo naš planet Zemljo. To je ena izmed tistih tem, na katero nihče ničesar ne ukrene. Tovarne, ki jih vodite vi, spuščajo v reke strupene odpadke, v zrak strupene pline, ozonska plast okoli Zemlje je že preluknjana kot rešetko, pa tudi gospodinjstva z odpadkami, avtomobili z izpušnimi plini in seveda vojne so veliki onesnaževalci. Vi, odrasli, pa še kar sedite in čakate magično silo, ki bi vas odrešila vsega tega. Toda ta magična sila ste lahko le vi, saj se lahko le sami borimo proti uničenju samega sebe. Otroci smo pri tem zavezanih rok, še tisto malo, kar lahko naredimo, nam takoj uničite. Svet si lastijo odrasli, zato naj ga tudi pomagajo reševati, saj je na robu propada. Zavedajte se tega, da noben denar na svetu ne more poplačati mrtvega planeta, in nič ga ne bo poklicalo nazaj. To so želje otrok, ki bi radi živeli na čisti, lepi in zeleni Zemlji.

TINA FLORJANČIČ
OŠ Bršljin
Novo mesto

VESELI DECEMBER

V Brežicah je bila v decembru večdnevna prireditev Veseli december. Na prireditvenem prostoru so bile stojnice, ki so jih najela razna podjetja in trgovine. Med prireditvijo so prodajali svoje proizvode. Na odru so dopoldan vrteli glasbo, pozno popoldne in zvečer pa so nastopali razni pevci in glasbeni skupine. Predstavili so se nam: Andrej Šifer, Big Ben, Simona Weiss, Irena Vrčkovnik, Kapelski muzikantje. Na najdaljšo noč v letu pa je do poznih jutranjih ur trajala prireditev na prostem.

ANI KOPRIVC
6. b., novim, krožek
OŠ Arčue

PODRLI DVA STOLETNA HRASTA

Nekega dne sem se vracala iz šole in zagledala elektrikalce, ki so podirali drevje, ker se je dotikalo električnih žic. Podrli so nam dva stoletna hrasta in nekaj drugega drevja, ki mi ga je žal, saj sem ga imela rada, ker mi je poleti nudilo hladno senco, ko sem se vracala domov. Starši so sicer veseli, saj bomo z drvmi preskrbljeni za nekaj let naprej, debelejšje dele pa bomo odpeljali na žago, kjer jih bodo sežgali v deske. Pravijo, da ima vsaka stvar svoje dobre in slabe strani.

ANI KOPRIVEC
novim, krožek
OŠ Arčue

NARAVOSLOVNI DAN O ZDRAVJU

Naš naravoslovni dan smo namenili zdravju. Razdelili smo se v skupine in v njih obravnavali razne zdravstvene dejavnosti in škodljivosti zdravju. Da bi o zdravju zvedeli kaj več, smo se odpravili v Zdravilišče. Arnuševa nam je predstavila razne terapije, ki jih izvajajo v Zdravilišču. Na koncu pa smo lahko preizkusili še termalni bazen, se v njem nakopali in šli v savno. Najbolj »topli« so po odhodu iz savne skočili še v kad v mrzlo vodo.

OLGA NAHTIGAL
7. b. Mladi novinar
OŠ Baza 20, Dolenjske Toplice

Oškodovani ne pričakujte preveč

Moja izkušnja z denacionalizacijo bo poučna tudi za druge prizadete

Potem ko so moj, širši javnosti znani nacionalizacijski primer, pristojni organi in sodišča »reševali« celih trideset let, je republiški sekretariat za pravosodje s svojo odločbo v mesecu maju 1990. leta nacionalizacijsko odločbo iz 1959. leta končno odpravil, s čimer sta nacionalizirana mi prostora ponovno prišla v moje last.

V obrazložitvi omenjene odločbe sekretariat med ostalim ugotavlja, da so v pravomočni nacionalizacijski odločbi bili razlogi, na katerih temelji nacionalizacijska odločba, pomankljivi, napačna pa je bila tudi presoja dejstev, ki so bila v upravnem postopku tudi sicer nepopolno ugotovljena, bila pa so pomembna za odločanje. Nadajje ugotavlja, da pooblastilo za odločanje po prostem preudarku ni bilo uporabljeno v skladu z namenom, za katerega je bilo to pooblastilo v zakonu dano, zaradi česar je bil v pravomočni odločbi nepravilno uporabljen materialni zakon.

Ker v vseh tridesetih letih obstoja nacionalizacije nisem prejel nobene odškodnine ali najemnine in tudi za vzdrževanje »skupne« hiše v tem času ni bil porabljen niti en družbeni dinar (ampak sem jo moral v mejah svojih možnosti kolikor toliko vzdrževati na svoje stroške sam), sem po svojem pravnem zastopniku v decembru 1990. leta pri enoti temeljnega sodišča v Črnomlju vložil tožbo, s katero sem zahteval le povračilo mesečne najemnine v znesku po 2.863,16 dinarja za vso dobo protizakonite nacionalizacije. Podlaga za ta znesek zahtevka je bila najemna, ki jo je ob času vložitve zahtevka plačevalo podjetje najemnik samoupravni stanovanjski skupnosti. Obenem s tožbo sem vložil prošnjo za oprostitev sodnih taks ter priložil ustrezno dokumentacijo o svojih dohodkih.

Enota temeljnega sodišča je moja tožbo s sodbo v marcu 1991 zavrnila. V obrazložitvi med drugim navaja, da nepravilno uporabljeni materialni zakon ne pomeni nepravilnega oz. nezakonitega dela organa v zvezi z opravljanjem funkcije. Obenem z zavrnitvijo tožbe je zavrnilo tudi mojo prošnjo za oprostitev sodnih taks.

Zoper te zavrnitve sem se po svojem pravnem zastopniku v aprilu 1991 pri-

tožil na Višje sodišče. S sodbo je v novembru 1991 tudi to sodišče moje pritožbo zavrnilo. V obrazložitvi sodbe navaja, da je tožena stranka sicer odškodninsko odgovorna za škodo, ki jo njeni organi povzročijo tretji osebi pri opravljanju oziroma v zvezi z opravljanjem svojih funkcij, vendar se tudi po mnenju pritožbenega sodišča ne more šteti za nezakonito in nepravilno delo upravnega organa izdaja odločbe, utemeljene na zmotnem pravnem stališču zaradi zmotne razlage upravne norme... Prošnji za oprostitev plačila sodnih taks tudi pritožbeno sodišče ni ugodilo.

Zoper taks odločitev sem po svojem pravnem zastopniku ravnokar, t.j. 20. 12. 1991, vložil zahtevo po reviziji, zato takšne ali drugačne odločitve za revizijo pristojnega sodišča določene čase ne morem pričakovati. Pač pa sem 9. t.m. po svojem pravnem zastopniku prejel opomin enote temeljnega sodišča v Črnomlju z dne 11. 12. 1991 na plačilo taks v znesku natanko 66.610,20 slovenskih tolarjev. Ta znesek mora biti plačan v 15 dnevih, sicer bo k nekakšni 10-odstot. kazenski taksi priključen še 50-odst. pribitek kazenske takse. Iz podrobne razčlemba tega zneska je razvidno, da je v njem zajeta tudi taksa za revizijo v znesku 20.357,00 SLT. spričo dejstva, da je ta opomin datiran z 11. 12. 1991, zahtevek za revizijo pa sem

vložil 9 dni pozneje, to je 20. 12. 1991, mi ni jasno, kako je sodišče moglo z gotovostjo predvidevati in sklepati, da bom zahtevek za revizijo sploh vložil, in mi že vnaprej zaračunati tudi tozadevno takso. V skupnem znesku je zajeta tudi sodna taksa za opomin v znesku 450 SLT, kljub temu da naloga za plačilo, ki bi moral biti podlaga za opomin, nisem nikoli prejel.

Vse navedeno ponujam v resno razmišljanje:

a) vsem pristojnim upravnim, zakonodajnim, pravnosodnim in političnostrankarskim organom s mnenjem, da take odločitve naravnost vzpodbujajo upravne organe k površnemu in protizakonitemu delu, saj za to ne nosijo nobene odgovornosti;

b) vsem komisijam, odborom, združenjem, in drugim, ki se ukvarjajo s problemom zaščite osnovnih človekovih pravic v vprašanjem: Kako in katere osnovne človekove pravice so zagotovljene?

c) predvsem pa vsem z razlastitvami in nacionalizacijami prizadetimi občanom, naj vzlic sprejetemu zakonu o denacionalizaciji ob takih odločitvah ne pričakujejo preveč družbenega razumevanja, in priporočilom, da s plačilom podobnih taks ne pomagajo polniti družbeni proračun.

JANKO VRANEŠIČ

Prizadevnost ni priznana

Družina Brelih — Zemljič se spopada

V Novih novicah iz ribniško-kočevskega konca sem prebrala članek za delom naš divjino in tiranijo, ki korektno opisuje težave mlade družine Brelih, ki se je uprla družbi in šla nazaj k naravi, na opuščeno kmetijo, da bi samostojno živela, ustvarjala zase in za družbo. Pri tem naj bi jim strokovne službe Mercatorja, Kmetijskega gospodarstva Kočevje, nudile vso moralno, strokovno in finančno pomoč.

Objavljeni nepodpisani članek strokovnih delavcev družbenega podjetja Mercator-Kmetijstvo v Novih novicah št. 17 pa me je šokiral. V njem bi pričakovala vrsto strokovnih in moralnih

napotkov, ne pa samo blatenje, nikjer pa nobene dobre besede o kakršnikoli prizadevnosti družine Brelih — Zemljič iz Starega Brega v Kočevskem Rogu, ki se po mojem mnenju z velikimi napori preživlja na tej štirideset let opuščeni zemlji. Ta članek mi govori, da še dolgo ne bomo prišli do zdrave moralne družbe, pomeni hrane in zelene Kočevske.

Ker se je v Sloveniji v zadnjem času pojavilo veliko enostranskega pisanja, je ta članek šolski primer, ki poziva, da se morajo te trditve preveriti tudi pri šibkejši, prizadeti strani.

MARIJA MIHIČ
Ribnica

Semolič, skoraj bi me prepričali

Odgovor Janezu Kuretu na pismo s tem naslovom, objavljeno prejšnji teden

V slovenskih medijih se že dalj časa pojavljajo članki Janeza Kureta, ki povzročajo določena dejstva in dogodke v Iskri Semič, zato smo javnosti dolžni dati korektno informacijo in odgovoriti na večkratne obtožbe in celo žalitve, na katere doslej nismo reagirali.

Ker g. Kure želi, da mu pred javnostjo osvežimo spomin in mu povemo, česar nikakor noče dojeti, se tokrat moramo oglasiti. Slabega vodenja podjetja mi niso prvi očitali delavci, ampak njegova inteligenca — strokovnjaki, zaposleni v razvoju Iskre Semič, z dokumentom, ki so ga 19. 12. 1990 naslovili na DS podjetja. Zahtevali so od vodstva in direktorja program za izhod iz krize, kajti stanje v podjetju se je vidno slabšalo. Ker je postalo stanje v podjetju v enem letu vodenja g. Kureta, ki je kar naprej poskušal zamahniti s čarobno

palico in se posipaval s pepelom ter zunanji faktorji, brezupno in brezizhodno, je prišlo do formiranja stavkovnega odbora, ki je 28. 12. 1990 postavil jasne zahteve delavcev, vključno z napovedjo stavke za 22. 1. 1991, in z zahtevo po takojšnjem odstopu direktorja. Vsi pritiski po nujnem pričetku urejanja razmer v podjetju so naleteli na gluha ušesa direktorja. Sindikat je videl edino možnost, da se problem Iskre Semič širše popularizira, v skupnem sestanku predstavnikov Iskre holding, občine, banke, vodstva podjetja in sindikata, katerega je sklical in vodil 12. 1. 1991. Glavni zaključek vseh sodelujočih je bil, naj direktor izdela podroben sanacijski program Iskre Semič. Vrstile so se seje, vrstile so se nestrpnosti in obtožbe, vrstile so se zaključki, Iskra Semič pa je drsela v pogubo pod stro-

kovnim vodstvom g. Kureta. Le-ta je znal splinirati samo vsak mesec nižje plače in vsak kvartal večjo izgubo.

Se spomnite g. Janez Kure, kaj je sklenila posebna komisija DS, ki je ugotovila, da ste nesposobni naprej voditi podjetje, in predlagala, naj vas upravni odbor razreši direktorske funkcije? Dogodki 18. in 19. 4. 1991 vam res niso v ponos, lahko pa bi v pol leta dojeli, da vas je dolžnosti direktorja razrešil upravni odbor Iskre Semič 22. 4. 1991, in ne sindikalna delavca Zdenka Mihelič in Zvone Vidmar. Tudi zgodba, ki ste jo razložili g. Dimitriču za članek v Delu, je povsem drugačna.

G. Kure, pozorni bralec lahko iz vaših člankov, ki jih tako vztrajno pišete, razbere, da iz njih veje le želja po maščevanju, za katero pa nimate nobenih argumentov. Argumenti so vam žal tudi šibka točka v zadnjem članku Dolenjskega lista pod naslovom »Gospod Semolič, skoraj bi me prepričali«. Kdo vam daje pravico, da v svojo godljo vpletete še predsednika Svobodnih sindikatov Slovenije? Vsaj malo spoštovanja bi lahko imeli do samega sebe, če ga že do drugih nimate. Očitno ne zmorete kontrolirati svojih strasti, ravno tako pa ne korektnosti do bralcev, katere z nerեսnicami skušate zavesti. G. Kure, kako si predstavljate vstop slovenskega gospodarstva v Evropo kot novi direktor podjetja Belt: z managerskim pristopom vodenja podjetja ali s prisiljenjem sindikalnih funkcionarjev v podpisovanje izjav o lojalnosti direktorju in s tem blokiranju sindikalnega dela v podjetju? Evropa nas ne bo jemala za resnega partnerja, če se bodo naši direktorji ukvarjali le z odstranjevanjem sindikalnih delavcev.

P.S.: Kljub temu, da smo se na več zaporednih objav g. Kureta oglašili prvič (in verjetno zadnjič), se bralcem opravičujemo, da jih obremenjujemo z zadevami, ki bi se morale reševati drugje.

ZVONE VIDMAR
JOŽEF KOČEVAR

• V zgodovini bo zapisano, da Kurečan ni osivel v socializmu, ampak v demokraciji. (Petan)

Odmevnost prinaša tudi večjo naklado

Iz časopisa TV-15 zrasla Svobodna misel

Ob 30-letnici izhajanja časopisa TV-15, glasila slovenske borčevske organizacije, so 9. januarja v Ljubljani na tiskovni konferenci predstavili prvo številko novega lista SVOBODNA MISEL in njenega glavnega ter odgovornega urednika Vladimira Kavčiča, znanega pisatelja in javnega delavca. SVOBODNA MISEL bo neustrankarska revija za socialna, politična, zgodovinska in kulturna vprašanja.

O novi obliki in nadaljnjem poslanstvu dosedanjega borčevskega časopisa je najprej govoril Lado Pohar. Dr. Slavko Splihal, predstojnik katedre za novinarstvo na fakulteti za družbene vede, je nato razvil nekaj razmišljanj o časopisu oz. reviji, ki glede na enakopravnost in demokratične pravice občanov nikakor ne more veljati le kot eden izmed obrobni medijev v našem

občestvu. Družba mora skrbeti tudi za ti. marginalni tisk, ki je sicer odrinjen od materialne moči. Zdaj v družbi izenačujemo pluralizem le z večstrankarstvom, ki pa je samo ena izmed njegovih značilnosti.

Demokratičnost v državi je treba meriti tudi s pogoji, v kakršnih obstaja časopisje na lokalnih trgih kljub nesmiselni komercializaciji. Poudaril je, da večstrankarski sistem sam še ne zagotavlja demokratičnosti družbe. Primer Norveške, ki ima s pribl. 4 milijoni prebivalcev sto dnevni časopisov, je prepričljiv dokaz širše družbene skrbi za demokracijo v praksi.

Čeprav se preteklost umika v zgodovino, je generacija, ki je uspešno uresničila naš delež v protifašističnem boju skupaj z vsem svetom, še vedno tu, je med drugim dejal Vladimir Kavčič, ko je govoril o bodočem poslanstvu revije. Z enotnimi pogledi na življenje, njegove potrebe in interese naroda hoče revija potrjevati in obnavljati pridobitve NOB. Smo priče, da po Evropi in pri nas oživljajo fašistoidne težnje, v njihovem zavračanju pa včasih nismo dovolj odločni. Sedanja naklada revije (15.000 izvodov) lahko dvigne predvsem odmevnost njene vsebine.

O slednji so govorili tudi udeleženci razprave in poudarjali odprtost nove revije ter njeno naravnost k nadaljevanju svobodoljubnega izročila partizanske generacije. SVOBODNA MISEL bo obravnavala tudi druga zgodovinska obdobja, dogodke in ljudi, ki so neločljivo združeni z našim stoletnim osvoboditvenim, zmagovitim in osvoboditvijo Slovenije, kar vse sega po uredniških besedah »od časov stare Karantanije do današnjih dni«.

TONE GOŠNIK

BRALCEM V AMERIKI

Ana Polh-Debeljak iz Goriške vasi 17, p. Mirna Peč, prosim bralce Dolenjskega lista v Ameriki, da pišejo na moj naslov, če kaj vedo o mojih dveh bratih, ki sta brez sleda izgubila ob koncu vojne. Za pomoč se vnaprej zahvaljujem.

»Odvetniška taksa« buri duhove

Prizadeta odvetnika se ne strinjata z nekaterimi trditvami v tem članku

V Dolenjskem listu je bil 9. januarja na 5. strani pod naslovom »Odvetniška taksa buri duhove« objavljen članek novinarke, ki poroča o poteku zadnje seje metliške skupščine in to predvsem o stanovanjski problematiki. Ker sva podpisana tista dva odvetnika, ki ju članek omenja, sva dolžna pojasniti določene netočnosti in zmotne trditve, vsaj v delu, ki se tiče najinega angažiranja, o vsem ostalem pa bodo delegati in s tem zagotoviti tudi javnost tako ali tako obveščeni prek izvršnega sveta.

Že sam naslov članka »Odvetniška taksa« je namreč povsem nepravilen, saj odvetniki zaračunavamo svoje usluge oz. storitve na podlagi določil Tarife o odvetniških storitvah, in to po določenih tarifnih postavkah, s tem pa tudi dela odvetnika, je stvar zakonodajalca, pri čemer pa je seveda pravica vsakega uporabnika teh uslug, da je zaradi tega razburjen. Očitno pa med kupci stanovanj prav posebnega razburjenja glede tega le ni bilo, saj so, vsaj do sedaj, poravnali najine storitve in so se s pogodbenim določilom o plačilu stroškov strinjali.

Netočne so tudi trditve, češ da naj bi šlo za prodajo 234 občinskih stanovanj, saj je občina lastnica 200 stanovanj, od katerih je iz različnih razlogov 22 praznih, za odkup pa se je do sedaj odločilo okoli 90 imetnikov stan. pravice, pri čemer jih 24, glede na to, da niso državljani Rep. Slovenije, vsaj za sedaj, te pravice ne more uveljaviti. Ker je povprečen honorar od pogodbe približno 5000 SLT in ne 6000, najini zaslužki pri tem le niso tako visoki, kot so prvotno znašali izračuni najinih »kontrolorjev«, pri čemer sva bila v zadevi polno angažirana dva meseca s tem, da sva strankam nudila vse pravno svetovanje in z njimi vodila vso korespondenco, sestavljala vknjižbene izjave, pogodbe dostavljala v potrditveni pravnoravnilcu v Novem mestu, vsaj tretjino pogodb pa ponovno pisala, ker so se kupci naknadno premišljali, vsaka pogodba pa je bila pisana posebej za vsako stranko.

Povsem deplojavna je zato navedba delegata, predstavnika Osnovne šole, glede vrednotenja najinega dela, še posebej zato, ker je taisti predstavnik v na-

sprotju z določili zakona z imetniki stanovanjske pravice na šolskih stanovanjih predhodno, in to res na obrazcih, sklenil pogodbe, ki pa so bile nične, saj za odprodajo ni bil pooblaščen, povrh vsega pa v nekaj primerih v škodo občine. Za plačilo najinega dela bi namreč občina lahko uporabila kar prihranek od dveh pogodb, ki znaša 90.115 SLT, saj si je ta predstavnik, očitno tudi zaradi nepoznavanja prava, napačno razlagal izračun popustov in bi s tem z navednim zneskom prizadel metliške davkoplačevalce. Najino angažiranje je bilo že samo zaradi tega koristno, če že ne potrebno, presoja pravne veljavnosti takšnih zadev, kot to predlaga navedni predstavnik, pa je seveda možna, a je nepotrebna glede na to, da bova ugodila njegovemu hotenju po obvarovanju davkoplačevalcev in občini računava za polovico stroškov ne bova izstavila. V kolikor so bile mogoče navedbe predstavnika v samem članku sad zmotne interpretacije poteka seje skupščine po novinarji, to seveda obžalujemo.

DUŠAN BRICELJ
JANEZ FERLEŽ

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 12. do 31. decembra so v novomeški porodnišnici rodile: Jožica Vegel iz Kočarije — Sandro, Lidija Lazič iz Suhorja — Andraža, Helena Strmec iz Črnomlja — Jerneja, Zdenka Brajdič iz Potočne vasi Stojana, Marjeta Mišalič iz Durlincev — Ivano, Erika Kralj iz Črnomlja — Sama, Marija Strmec iz Prečne — Nevo, Anica Brajar iz Dol. Karteljevega — Gregorja, Marija Berkopec iz Regeče vasi — Simona, Josipa Ljubanovič iz Karlova — Viktorijo, Anica Suštaršič z Gornjega Vrha — Gregorja, Stanislava Zupančič iz Srednjega Lipovca — Marka, Marija Petrič iz Brune vasi — Aleša, Metka Skobe iz Mokronoga — Evo, Darinka Dragan z Velikega Cirkica — Robija, Vesna Vesel iz Malega Podljudna — Anito, Marija Uhan iz Ravnika — Gašperja, Silva Hudanovc iz Globočic — Matica, Antonija Tramate iz Zaboršta — Damijana, Lijana Zupan z Volčjih Njiv — Anjo, Natalija Ivačić iz Krškega — Elizabeto, Anica Pograjc iz Poljan — Matjaža, Zdenka Golobič z Gradnika — Davida, Darija Tomažin iz Korenitke — Aleša, Marija Vidmar iz Lašč — Vanjo, Marija Bučar iz Šentjerneja — Bojana, Jožica Ogorevc s Senovega — Klemena, Anica Janžekovič iz Berčic — Špelo, Olga Mačberol z Dvora — Tomaza, Tanja Mirt-Kavšek iz Ljubljane — Ano, Jožica Golob iz Mačkovca — Klemena, Ljudmila Pevec iz Škovca — Klemena, Mara Davidovič z Mirne — Davorja, Darja Lenart iz Herinje vasi — Janjo, Marija Zupančič iz Preske — Sonjo, Mateja Zoran iz Loške vasi — Majo, Jožica Nosan s Tolstega Vrha — Sonjo, Lijana Mežnar iz Črnomlja — Urško, Ana Konda z Gradnika — Jerneja, Marija Mohorčič iz Sentrupertu — Miha, Nataša Dragman iz Štranske vasi — Leo, Alenka Sterk iz Črnomlja — Klaro, Anica Lampe z Vrha pri Šentjerneju — Tadeja, Milica Vardijan iz Metlike — Valentino, Ankica Jakič iz Kašta — Moniko, Jožica Robek iz Puščave — Benjamina, Jožefa Potočar iz Mihovega — Matejo, Alenka Ozimek z Vrh-trebneja — Simona, Marija Dragan iz Golobinjka — Roberta, Sonja Muhič iz Hudej — Dejana, Ivanka Banovec iz Črnomlja — Nikolino, Elizabeta Kranjčič iz Gor. Karteljevega — Boštjana, Marija Peterle iz Cerovca — Tejo, Karolina Šipkovec z Goleka — Sandija, Martina Žagar iz Dol. Podboršta — Polono, Cvetka Keber z Muhabera — Gala, Biserka Frketič z Vinskega Vrha — Ivica, Jadranka Kitič iz Karlovca — Mateo, Milena Salehar z Rateža — Mitja, Anita Leščanec z Božakovoga — dečka, Ana Smolič iz Goriške vasi — deklico, Tatjana Šprar iz Kočevskih Poljan — deklico.

IZ NOVEGA MESTA: Dušica Meglič z Broda 53 — deklico, Mojca Rataj s Ceste herojev 66 — Jana, Metoda Gorenc iz Dalmatinove 2 — Žana, Katarina Kramar s Ceste herojev 1 — Saro.

V času od 1. do 8. januarja so v naši porodnišnici rodile: Ana Tomažin iz Straže pri Raki — Martino, Jožica Brkopec iz Koroške vasi — Marka, Jasminka Zupčić iz Duge Rese — Anamarijo, Terezija Turk iz Podgrada — Šašo, Jožica Rumpret iz Šentjerneja — Žiga, Dragica Mihalič iz Butoraja — Stjepana, Bojana Sotošek iz Vel. Podloga — Gregorja, Ljiljana Andrakovič iz Gimberka — Ernesta, Gordana Tasič iz Metlike — Jerneja, Zlatka Jevnikar iz Velikega Gabra — Aleksandro, Valentina Franko iz Semiča — Simona, Jelka Močnik iz Stopič — Ano, Erika Matko iz Gabrja — Klavdijo, Branka Povšič s Sel pri Zburah — dečka, Marjeta Gorenc iz Gor. Vrhpolja — deklico, Irena Kovarič Slovenec iz Šentjerneja — dečka, Marija Andrejčič iz Telčic — deklico, Marija Humjan iz Magovcev — deklico.

IZ NOVEGA MESTA: Vesna Zupančič z Belokranjske 24 — Evo, Jasna Dokl-Osolnik iz Padersčičeve 8 — Evo, Jolanda Janc z Mestnih njiv 10 — Žana.

PLANINSKA ŠOLA V BREŽICAH

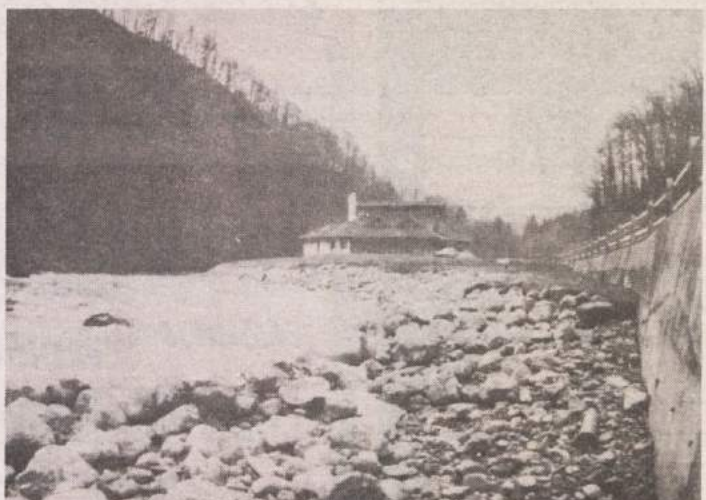
BREŽICE — Prejšnji teden je bil gost brežiške planinske šole, ki jo uspešno vodi ga. Vebletova, znani alpinist in gorski reševalec Danilo Škrbinek. Svoje predavanje je popostril z prikazom barvnih posnetkov. Teoretični del planinske šole bo trajal 20 ur, svoje znanje pa bodo morali slušatelji, med katerimi so tudi učitelji, potrditi še v planinah.

B. HROVATIČ

PRVA ZMAGA KOBETU

ČRNOMELJ — Belokranjski šahisti so že pričeli novo sezono. Prvi mesečni hitropotezni turnir je dobil Uroš Kobe, ki je zbral 10 točk, sledijo pa: V. Kobe 8, Stubljar 7,5, Papež 6,5, Stariha in Bubnjič po 5, Petrič 5,5 itd. Naslednji turnir bo 3. februarja ob 16.30 v hotelu Lahinja, ki ga tudi pokrovitelj tekmovanja.

-oh

KOLPA UNIČEVALA — Narasla Kolpa je pred kratkim napravila na območju občine Kočevje kar precej škodo. Med drugim je pri novem kajakaškem centru v Starih malnih pri Oslinici odnesla precejšen del komaj urejenega nasipa in prav na tem mestu tudi okoli 30 m cevi kanalizacije, ki vodi do bližnje čistilne naprave, katera je še v izgradnji. Na fotografiji se vidi manjši del odnesenega nasipa in del kanalizacijske cevi, kjer jo je Kolpa pretregala. (Foto: Primc)

Samostojna SLOVENIJA

V začetku je bila opeka...

OPEKARNA Novo mesto
trgovina z gradbenim materialom
tel.: 22-855, 84-644, 84-643
telefax: 21-490

... in je še danes ...

- 5-odstotni popust za nakup modularnega bloka
- izvensezonski 10-odstotni popust za ostali lastni proizvodni program v mesecu januarju 92
- izredno ugodne cene ostalega gradbenega materiala

Čakamo vas vsak dan od 7. do 15. ure, ob sobotah pa od 7. do 13. ure.

... in bo tudi še jutri!

Za »Adriatic«, zavarovalno družbo, d.d., Koper, PE Celje

iščemo 6 kandidatov za zastopnike na območju občine Brežice. Prijave in informacije: tel. 063 441-774, po 17. uri. »FINANC AS«, Pot na Hreše 3e, 61260 Ljubljana-Polje.

TKI p.o. GLOBOKO

NUDIMO VAM:

- vse vrste gradbenega materiala
- vodovodni, elektro in material za centralno kurjavo
- stavbno pohištvo
- kmetijske stroje in opremo
- umetna gnojila in škropiva

NOVOST:

- Diskontna prodaja pijač (mineralna voda, gazirane osvežilne pijače, pivo in sadni sokovi!)

Opravljamo pa tudi uvozne in izvozne posle z R Hrvaško.

OBIŠČITE NAS IN SE PREPRIČAJTE O PONUDBI!

Odkupujemo hrastovo hlodovino in rezan les I. klase s takojšnjim plačilom.

Ponudbe sprejema dir. oskrbe g. Janko Polovšak
tel. (063) 856-893

PGP, proizvodno in trgovsko podjetje d.o.o. Gubčeve br. 1 b TREBNJE

vabi k sodelovanju sodelavca/sodelavko za opravljanje naslednjih del in nalog:

- samostojno vodenje finančno računovodskih del

Pogoji:

- višješolska izobrazba ekonomske smeri
- najmanj 5 let delovnih izkušenj
- izkušnje pri delu z računalnikom

Prosimo, da pisne prijave z dokazili pošljete na gornji naslov v 8 dneh od datuma razpisa. Delo bo sklenjeno za nedoločen čas s 3-mesečnim poskusnim delom.

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 16. I.	SOBOTA, 18. I.	TOREK, 21. I.
SLOVENIJA 1 8.05 — 11.40 in 13.15 — 0.55 TELE-TEKST 8.20 VIDEO STRANI 8.30 PROGRAM ZA OTROKE 9.40 ŠOLSKA TV, ponovitev 9.40 NEKOČ JE BILO... ŽIV-LJENJE NEVRONI 10.05 OD NEWTONOVE DO EINSTEINOVE MEHANIKE, 7/8 10.40 ANGLEŠČINA - FOL-LOW ME, 35. lekcija 11.00 SLOVENCI V ZAMEJSTVU 13.30 DNEVNIK 1 13.40 NAPOVEDNIK 15.25 VIDEO STRANI 15.35 ŠPORTNA SREDA, ponovitev 16.20 EP VIDEO STRANI 16.25 POSLOVNE INFORMACIJE 16.30 POROČILA 16.35 SLOVENSKA KRONIKA 16.45 PROGRAM ZA OTROKE SUPER BABICA, angl. naniz., 1/13 ŽIV ŽAV 18.05 ŽE VESTE?, svetovalno izobraževalna oddaja 18.40 RISANKA 18.50 NAPOVEDNIK 19.00 ŽARIŠČE 19.30 DNEVNIK 2 19.55 VREME 19.57 ŠPORT 20.05 RAZREDNIK, amer. naniz., 8/22 20.30 MAJA VAM PREDSTAVLJA 21.30 TEDNIK 22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT 22.50 POSLOVNA BORZA 23.00 NAPOVEDNIK 23.05 SOVA PRAVICA IZ TEME, amer. — katalonska naniz., 12/22 NE ZA PENI VEČ, NE ZA PENI MANJ, angl. nadalj., 2/4 0.45 VIDEO STRANI	SLOVENIJA 1 8.05 — 2.20 TELETEKST 8.20 VIDEO STRANI 8.30 IZBOR 8.30 ANGLEŠČINA - FOLLOW ME, 34. lekcija 8.50 RADOVEDNI TAČEK 9.05 ZLATI PRAH 9.15 KLUB KLOBUK 11.05 MAJA VAM PREDSTAV-LJA 12.05 TEDNIK 13.00 DNEVNIK 1 13.10 NAPOVEDNIK 13.15 INTERVJU, ponovitev 14.20 VIDEO STRANI 14.30 TOK TOK, ponovitev 16.25 POSLOVNE INFORMACIJE 16.30 POROČILA 16.35 SIMONOVE SANJE, kanadski film 18.00 POT NA KITAJSKO, ponovitev 1. oddaje 18.45 RISANKA 18.50 NAPOVEDNIK 19.00 UTRIP 19.15 ŽREBANJE 3 X 3 19.30 DNEVNIK 2 19.55 VREME 19.57 ŠPORT 20.05 ONA + ON 21.10 HLAČIČ, avstral. nadalj., 3/4 22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT 22.30 NAPOVEDNIK 22.35 SOVA: MURPHY BROWN, 7. epizoda amer. naniz. PRAVICA IZ TEME, amer.-katalonska naniz., 14/22 NENADNI UPAREC, amer. film LJUDJE POČNEJO VSE MOGOČE, amer. varietjski program 2.10 VIDEO STRANI	16.45 PROGRAM ZA OTROKE 17.30 OBZORJA DUHA, ponovitev 18.05 BOJ ZA OBSTANEK 18.40 RISANKA 18.50 NAPOVEDNIK 19.00 ŽARIŠČE 19.30 DNEVNIK 2 19.55 VREME 19.57 ŠPORT 20.05 DA, PREDSEDNIK, angl. naniz., 6/9 20.40 SVET NA ZASLONU 21.25 ZLATOLASKA, slovaška drama 22.35 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT 23.00 NAPOVEDNIK 22.05 SOVA: PRAVICA IZ TEME, amer.-katalonska naniz., 16/22 ZVEZDNE STEŽE, 3. epizoda amer. naniz. 0.45 VIDEO STRANI
SLOVENIJA 2 15.45 Video strani — 15.55 Sova (ponovitev) — 17.45 Euroritem (28. oddaja) — 18.00 Regionalni programi - Koper — 19.00 Video lestvica — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik RAI — 20.05 Pot na Kitajsko (1. oddaja) — 20.50 Umetniški večer: 20.50 Boris Cavazza; 22.00 Primer Feliks Langus ali kako ujeti svobodo — 23.20 Yutel	NEDELJA, 19. I. SLOVENIJA 1 8.15 — 14.45 in 15.00 — 24.00 TELETEKST 8.30 VIDEO STRANI 8.40 PROGRAM ZA OTROKE, ponovitev: ŽIV ŽAV SUPER BABICA, angl. naniz., 1/13 * 9.55 OJ, LE PREBUDI SE: LOGAŠKI OKTET 10.25 KRIŽKRAJ, ponovitev 11.25 OBZORJA DUHA 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA 12.30 DOMAČIANSAMBLI: ANSAM-BEL KRT, ponovitev 13.00 DNEVNIK 1 13.10 OTROKA HOČEM OBRŽA-TI, amer. film 14.40 VIDEO STRANI 15.15 NAPOVEDNIK 15.20 EDUARD IN NJEGOVE HČE-RE, franc. nadalj., 1/6 16.20 EP VIDEO STĀNI 16.25 POSLOVNE INFORMACIJE 16.30 POROČILA 16.35 BLOOD IN THE SUN, amer. film 18.25 RISANKA 18.40 TV MERNIK 18.50 NAPOVEDNIK 19.00 ZRCALO TEDNA 19.15 SLOVENSKI LOTO 19.30 DNEVNIK 2 19.55 VREME 19.57 ŠPORT 20.05 ZDRAVO 21.05 EPP 21.10 DRŽAVNO NADZORSTVO, poljudnoznan. serija, 2/6 22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT 22.25 NAPOVEDNIK 22.30 SOVA: KO SE VNAME STAR PANJ, angl. humor. naniz., 1/13 PRAVICA IZ TEME, amer.-katalonska naniz., 15/22 23.50 VIDEO STRANI	TOREK, 21. I. SLOVENIJA 1 8.05 — 12.30 in 13.15 — 0.40 TELE-TEKST 8.20 VIDEO STRANI 8.30 PROGRAM ZA OTROKE ZGODBE IZ ŠKOLJKE 10.00 ŠOLSKA TV 10.00 NEKOČ JE BILO... ŽIV-LJENJE: OKO 10.25 EINSTEINOVA DINAMI-KA, 8/8 10.55 ANGLEŠČINA — FOL-LOW ME, 36. lekcija 11.20 EURORITEM, ponovitev 11.40 SEDMA STEŽA, ponovitev 11.55 PRISLUHNI MO TIŠINI, ponovi-tev ANGLEŠČINA V POSLOVNIH STIKIH, ponovitev 13.30 DNEVNIK 1 13.40 NAPOVEDNIK 14.20 SPOVEDUJEM SE, ponovitev amer. filma 15.20 MOSTOVI, ponovitev 16.25 POSLOVNE INFORMACIJE 16.30 POROČILA 16.35 SLOVENSKA KRONIKA 16.45 PROGRAM ZA OTROKE 18.00 SVET POROČA 18.40 RISANKA 18.50 NAPOVEDNIK 19.00 ŽARIŠČE 19.30 DNEVNIK 2 19.55 VREME, ŠPORT 20.05 LOUISIANA, amer. nadalj., 3/6 20.55 NOVOSTI ZALOŽB 21.10 OSMI DAN 22.05 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT 22.30 POSLOVNA BORZA 22.40 DOKUMENTARNA ODDAJA 23.10 NAPOVEDNIK 23.15 SOVA: V OBMOČJU SOMRAKA, 17. epizoda amer. naniz. PRAVICA IZ TEME, amer.-katalonska naniz., 17/22 0.30 VIDEO STRANI
PETEK, 10. I. SLOVENIJA 1 8.05 — 9.45 in 13.15 — 1.25 TELE-TEKST 8.20 VIDEO STRANI 8.30 PROGRAM ZA OTROKE 8.30 LEGENDE SVETA, 2/10 8.55 PRAVLJICE IZ LUTKAR-JEVEGA VOZIČKA 9.20 EURORITEM, ponovitev 28. od-daje 9.35 VIDEO STRANI 13.30 DNEVNIK 1 13.40 NAPOVEDNIK 13.45 VIDEO STRANI 13.50 UMETNIŠKI VEČER, ponovitev 16.25 POSLOVNE INFORMACIJE 16.30 POROČILA 16.35 SLOVENSKA KRONIKA 16.45 PROGRAM ZA OTROKE TOK TOK, kontaktna oddaja 18.40 RISANKA 18.50 NAPOVEDNIK 19.00 FORUM 19.15 NOVOSTI ZALOŽB 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT 20.05 KARKOLI DRUGEGA BI BILO POHLEPNO, angl. nadalj., 1/6 21.00 OČI KRITIKE 21.50 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT 22.15 NAPOVEDNIK 22.20 SOVA: PRI HUXTABLOVIH, 25. epizo-da amer. naniz. PRAVICA IZ TEME, amer.-katalonska naniz., 13/22 VENERINA PAST, nemški film 1.15 VIDEO STRANI	SLOVENIJA 2 12.05 Video strani — 12.15 Svet. pokal v alpskem smučanju: smuk (m) — 16.00 Sova (ponovitev) — 17.40 Euroritem (ponovitev 28. oddaje) — 18.00 Regionalni programi - Maribor — 19.00 Klasi-ka — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik ZDF — 20.05 Alternativni program: Studio City — 21.35 Intervju — 22.15 Video noč — 1.15 Yutel	SREDA, 22. I. SLOVENIJA 1 8.05 — 12.20 in 13.15 — 1.05 TELE-TEKST 8.20 VIDEO STRANI 8.30 PROGRAM ZA OTROKE 9.45 PEER GYNT, ponovitev 11.20 LOUISIANA, amer. nadalj., 3/6 12.10 VIDEO STRANI 13.30 DNEVNIK 1 13.40 NAPOVEDNIK 14.30 ZGODBE IZ ŠKOLJKE, ponovi-tev 15.30 SVET NARAVE, angl. serija 16.25 POSLOVNE INFORMACIJE 16.30 POROČILA 16.35 SLOVENSKA KRONIKA 16.45 PROGRAM ZA OTROKE KLUB KLOBUK 18.40 RISANKA 18.50 NAPOVEDNIK 19.00 ŽARIŠČE 19.30 DNEVNIK 2 19.55 VREME, ŠPORT 20.05 FILM TEDNA KJERSANJAJO ZELENEMRAV-LJE, nemški film 21.45 MALI KONCERT 22.10 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT 22.35 NAPOVEDNIK 22.40 SOVA: ALF, amer. naniz. PRAVICA IZ TEME, amer.-katalonska naniz., 18/22 GLASBA SKOZI ČAS, 14/16 0.55 VIDEO STRANI
SLOVENIJA 1 8.05 — 11.05 in 13.15 — 0.55 TELE-TEKST 8.20 VIDEO STRANI 8.30 PROGRAM ZA OTROKE 10.05 TRGOVINA Z MAMILI, amer. nadalj., 5/6 10.55 VIDEO STRANI 13.30 DNEVNIK 1 13.40 NAPOVEDNIK 16.10 VIDEO STRANI 16.25 POSLOVNE INFORMACIJE 16.30 POROČILA 1 16.35 SLOVENSKA KRONIKA	PONEDELJEK, 20. I. SLOVENIJA 1 8.05 — 11.05 in 13.15 — 0.55 TELE-TEKST 8.20 VIDEO STRANI 8.30 PROGRAM ZA OTROKE 10.05 TRGOVINA Z MAMILI, amer. nadalj., 5/6 10.55 VIDEO STRANI 13.30 DNEVNIK 1 13.40 NAPOVEDNIK 16.10 VIDEO STRANI 16.25 POSLOVNE INFORMACIJE 16.30 POROČILA 1 16.35 SLOVENSKA KRONIKA	SLOVENIJA 2 Opomba: V športni sredi: košarka Smelt Olimpija:Real; EP v umetn. drsanju 15.25 Video strani — 15.35 Osmi dan (ponovitev) — 16.25 Sova (ponovitev) — 17.40 Euroritem (ponovitev 29. oddaje) — 18.00 Regionalni program - Mari-bor — 19.00 Psiho — 19.25 Napovednik

mizarstvo
bobič

JOŽE BOBIČ

Belokranjska 15, 68000 Novo mesto
tel.: 068/22-703 25-977; fax: 068/28-139

Zaposlimo mojstra za vodenje proizvodnje v mizarški delavnici ter več pohištvnih mizarjev s prakso. Pismene ponudbe pošljite na gornji naslov.

Imaš odvečne kilograme?

Prinesi jih k nam v Beauty — free center na Dilančevo 7, kjer jih lahko na strokoven način odložiš.

tel. (068) 20-274

vsak dan od 8. do 12. ure in od 16. do 20. ure!

Trdna naložba!

SPREMENITE TOLAR V DOLAR!

Obveznice občine Črnomelj

Vaš denar je preveč resna stvar, da bi vsega pobrali inflacija in davkarija. Z nakupom obveznic občine Črnomelj se temu lahko izognete.

- Občina Črnomelj izdaja obveznice v skupni višini 5.000.000 DEM
- Obveznice so izdane v tolarški protivrednosti po srednjem uradnem tečaju DEM, ki v republici Sloveniji velja na dan izdaje obveznic
- Obveznice se obrestujejo v DEM in izplačajo v tolarjih
- Obrestna mera znaša 11% letno
- Z nakupom obveznic boste prispevali k razvoju podjetništva in infrastrukture občine, ki leži na varnem bregu Kolpe

Prodajna mesta: Vse enote in podružnice
LB - Dolenjske banke d.d. Novo mesto

do 20% POPUSTA

za takojšnje plačilo

po lanskih cenah

- * **PRENOVA OKEN** *
- * okna * vrata * senčila * obloge *
- * hiše * mont. stene * dopolnilni program *

AKCIJSKA PRODAJA

polken in stilnih vrat FOREL

- **POTROŠNIŠKO POSOJILO** • **ORGANIZIRANA MONTAŽA** •
- **BREZPLAČEN PREVOZ** •

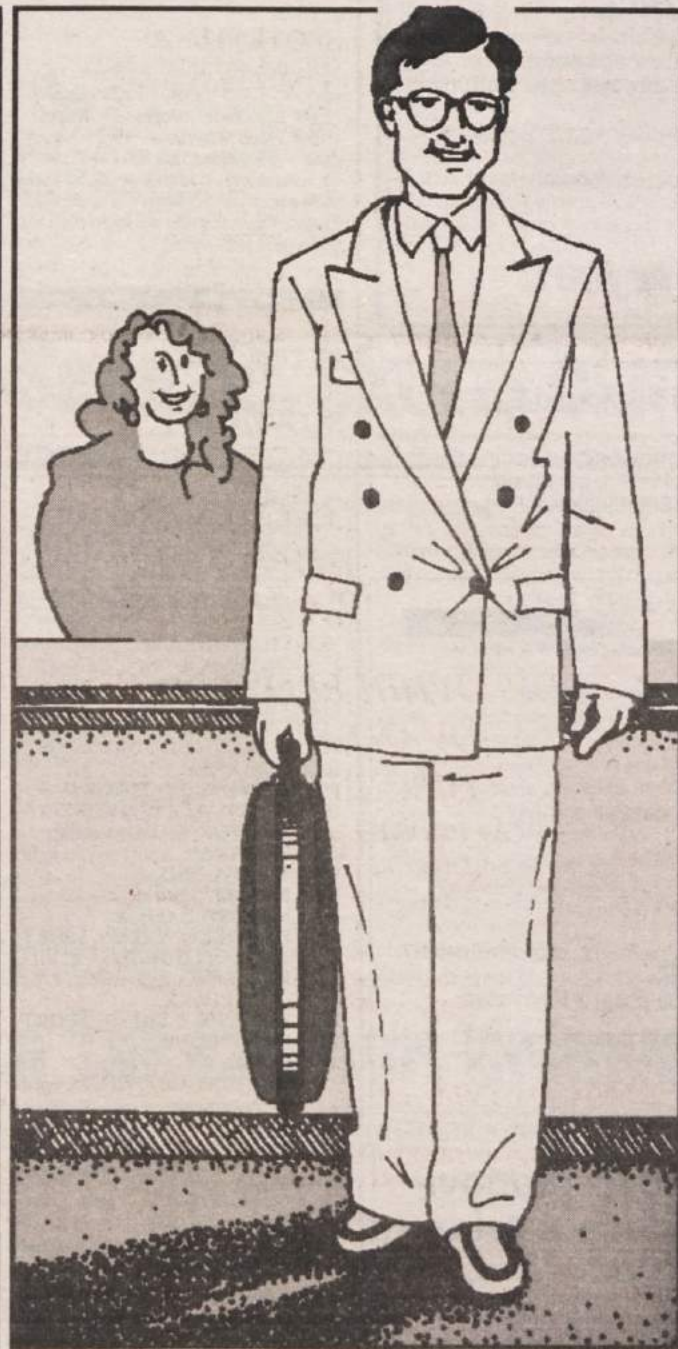
JELOVICA

lesna industrija ŠKOFJA LOKA, Kidričeva 58
Tel.: 064/631-241, telefax: 064/632-261

Novo mesto, Ob potoku 5
tel. (068) 22-772

Metlika, Vinogradniška 41
tel. (068) 58-716

GROBI UDARCI VSAKDANA BODO LE NEVŠEČEN PREBLISK

zavarovalnica tilia d.d.
Novo mesto

SIMBOL PRIJAZNE PRIHODNOSTI

Odslej smo Vam na uslugo za vse vrste premoženjskih in osebnih zavarovanj tudi v Ljubljani na Dvořakovi 5, telefon 061/123-131, fax 061/124-254

MAK KOPER

Hranilno-kreditna služba Agraria Brežice

razpisuje
za nedoločen čas

delovno mesto vodje Hranilno-kreditne službe

Pogoji razpisa so:

- višja izobrazba ekonomske ali pravne smeri z najmanj dvema letoma delovnih izkušenj
- srednja izobrazba ekonomske ali pravne smeri z najmanj 6 leti delovnih izkušenj

Kandidati lahko oddajo svoje prijave do 24. januarja 1992 na sedežu Hranilno-kreditne službe, Pod obzidjem 39.

INDUSTRIJSKA OPREMA — BREŽICE
Krška vas 34/b

objavlja
po sklepu delavskega sveta

LICITACIJO

za prodajo osebnega avtomobila, znamka IMV, TIP R 19 Chama-made TXE, leto izdelave 1991, po izključni ceni 420.000,00 SLT. Vozilo je poškodovano in v nevoznom stanju. Licitacija bo v torek, 21. 1. 1992 z začetkom ob 11. uri v prostorih podjetja v Krški vasi, Krška vas 34/b. Ogled licitiranega vozila je mogoč na dan licitacije med 9. in 11. uro na istem naslovu. Na licitaciji lahko sodelujejo vse pravne in fizične osebe, ki morajo pred licitacijo vplačati varščino v višini 10% izključne cene. Nakup vozila je po sistemu videno-kupljeno, zato kasnejših reklamacij ne bomo upoštevali. Prometni davek ni zajet v prodajno ceno in ga plača kupec. Kupec plača kupnino na zgornji naslov najkasneje v 3 dneh po opravljeni javni dražbi.

OBRtnA ZADRUGA »RESA« KRŠKO

razpisuje prosta dela in naloge:

1. VODJA KNJIGOVODSTVA

Pogoji:

- višja izobrazba (VI. st.) ekonomske smeri
- 5 let delovnih izkušenj
- obvladanje dela na računalniku
- poskusno delo 3 mesece

2. KNJIGOVODJA SALDAKONTOV

Pogoji:

- srednja izobrazba (V. st.) ekonomske smeri
- 2 leti delovnih izkušenj
- obvladanje dela na računalniku
- poskusno delo 2 mesece

Delovno razmerje sklenemo takoj. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev oddajte v 8 dneh po dnevu objave na naš naslov: OBRtnA ZADRUGA »RESA« KRŠKO
Cesta krških žrtev 67
68270 — KRŠKO

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

DOM-les d.o.o.

PRODAJNO SKLADIŠČNI CENTER BTC-JAVNA SKLADIŠČA Novo mesto

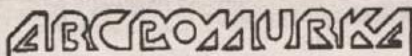
vam v sodelovanju s KLI Logatec

nudi program stavbnega pohištva:

- finalizirana vezana in enojna okna ter balkonska vrata
- površinsko finalizirana enojna okna in balkonska vrata iz merantija-eksotičnega lesa
- vhodna in panoramska vrata
- polkna s fiksnimi ali gibljivimi lamelami
- polkna s fiksnimi lamelami iz merantija
- omarice z roletami
- žaluzije
- netipsko stavbno pohištvo standardnih profilov (stavbno pohištvo po naročilu)
- notranje okenske police
- vgraditev naših izdelkov v objekte

Nudimo vam tudi program notranjih in garažnih vrat proizvajalca LIP Bled.
Za program KLI Logatec vam nudimo 20% popust.

**IZKORISTITE UGODNO PRILOŽNOST IN NAS
OBISČITE V PRODAJNO SKLADIŠČNEM CENTRU
BTC-Javna skladišča Novo mesto.**

Gostinsko podjetje Sevnica

odda

v središču Krmelja v najem lokal v izmeri 40 m² + 10 m² skladiščni prostor, in sicer za vse dejavnosti razen gostinstva. Podrobnejše informacije dobite po telefonu 0608-81-124.

**Na Mirni v Sokolski 1 je odprta nova privatna
—pooblaščenca menjalnica, ki deluje v sklopu
SKB Ljubljana.**

Vabimo vas, da svoje prodajne in nakupne potrebe z deviznimi sredstvi zadovoljite v menjalnici GOP d.o.o. Mirna, vsak dan od 9. do 14. in 15. do 18. ure.

Se priporočamo!

Sedežna
garnitura

je prostor
za razgovor

Cena: 42.000 SLT

Sedežna garnitura TOM je prevlečena s kakovostnim umetnim usnjem naravnega videza, oblikovana pa je tradicionalno, s pridihom prestiža in sodobnosti.

Trpežna je in enostavna za čiščenje.

Je razstavljiva, enostavno in hitro jo montirate ali demontirate.

Ker je obložena in tapetirana tudi na hrbtini strani, vam daje priložnost neobičajne, a učinkovite postavitve od stene v notranjosti prostora.

**SUHA KRAJINA
COMMERCE**
DVOR d.o.o., Dvor 53A, Tel., Fax 068/87-470

• Ideje starijo hitreje od besed.
(Lebon)

• Srečen in zadovoljen je, kdor ve,
česa ne potrebuje. (Herbst)

• Svoboda je politična moč, razdeljena
na majhne koščke. (Hobbes)

UGODNA PONUDBA ZA NAKUP:

- POSLOVNIH PROSTOROV
- STANOVANJ
- SKLADIŠČNIH PROSTOROV

1. POSLOVNI PROSTORI

— **Trgovsko poslovni center — Metlika**
namembnost: trgovska, poslovna in druga storitvena dejavnost
velikost: lokali od 88 — 746 m²
prostori bodo finalizirani po dogovoru s kupci

— **Trgovsko družabni center »Marles« Grosuplje**
namembnost: trgovska, gostinska in druga storitvena dejavnost
velikost: lokali od 22 — 64 m²
prostori bodo dograjani do III. gradbene faze

2. STANOVANJA

— **Ljubljana — Metelkova ulica**
Nova stanovanja različnih velikosti od 48,97 m² do 187,39 m² s parkirnimi prostori. Stanovanja bodo vseljiva v mesecu septembru 1992.

— **Pavlinov hrib — Trebnje**
Na odlični lokaciji v centru Trebnjega prodajamo stanovanja v velikosti od 23 — 68,95 m², stanovanja vseljiva od 15. 6. 1992.

— **Trgovsko družabni center »Marles« Grosuplje**
V I. nadstropju in mansardi družabnega centra prodajamo stanovanja v velikosti 37 — 79 m², stanovanja vseljiva od 15. 6. 1992.

— **Kidričevo naselje — Metlika**
Prodajamo dve 3 1/2 sobni stanovanji v velikosti 75,37 m²

— **Hrastina — Brežice**
Prodajamo stanovanje v velikosti 56,05 m²

3. SKLADIŠČNI PROSTORI

— **Primarni center »Fužine« — Ljubljana**
Moderni skladiščni prostori za skladiščenje vseh vrst blaga, z uvozno in izvozno rampo, velikost je 608 m²

Za vse poslovne prostore in stanovanja nudimo možnost obročnega plačila na 48 mesecev ob 30% začetnem pologu. Ponudba velja za fizične in pravne osebe.

INFORMACIJE:

SKB Podjetje za promet
z nepremičninami d.o.o.
061-128-076
Slovenska 56, Ljubljana
soba 305 in 309

TELEFON: 061-313-468
061-301-632
061-128-076
TELEFAX: 061-202-121

BIRING

servis — trgovina

Jedinščica 27, NOVO MESTO, tel. fax: 068/26-004

SERVIS fotokopirnih strojev **Canon, RICOH, Nashua**
PRODAJA naj sodobnejših fotokopirnih strojev CANON, potrošnega materiala, telefaks in ostale biro opreme. Nudimo vam tudi kvaliteten papir za fotokopiranje.

Pokličite nas in se prepričajte v kvaliteto naših storitev in konkurenčnih cen.

BIRING

OBVESTILO

Podjetja, druge organizacije in skupnosti, organe in društva, delovne ljudi in občane obveščamo, da so po sklepih Izvršnega sveta skupščine občine Novo mesto, sprejetih na sejah dne 26. 11. 1991 in dne 17. 12. 1991 (sklepi objavljeni v Uradnem listu Republike Slovenije št. 28/91 in 32/91),

JAVNO RAZGRNJEVI

I. **OSNUTEK PROSTORSKIH SESTAVIN DOLGOROČNEGA PLANA OBČINE NOVO MESTO ZA OBDOBJE OD LETA 1986 DO LETA 2000**

— **DOPOLNJEV 1991** (območja vojaških objektov v občini)

II. **OSNUTKA PROGRAMSKIH ZASNOV ZA ZAZIDALNI NAČRT OSNOVNE ŠOLE NA DRSKI in**

III. **OSNUTEK PROGRAMSKIH ZASNOV ZA ZAZIDALNI NAČRT BROAD**, kot sestavni del sprememb in dopolnitev družbenega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 1990.

v času od 6. januarja do 6. februarja 1992:

- vsi v prostorih skupščine občine Novo mesto, Ljubljanska c. 2, I. nadstropje,
- osnutek pod I. še:
- v prostorih krajevne skupnosti Bršljin, na Slakovi 3 in v prostorih krajevne skupnosti Prečna v Prečni,
- osnutka pod II. in III. še:
- v prostorih krajevne skupnosti Drska, na Šegovi 9.

JAVNE OBRAVNAVE

- osnutka pod I.: v KRAJEVNI SKUPNOSTI BRŠLJIN v sredo, 22. 1. 1992, ob 18. uri v prostorih krajevne skupnosti na Slakovi 3,
- osnutkov pod II. in III.: v KRAJEVNI SKUPNOSTI DRSKA v torek, 21. 1. 1992, ob 17. uri v prostorih krajevne skupnosti na Šegovi 9.

Do poteka javne razgrnitve osnutkov lahko podate pisne pripombe, mnenja in predloge na krajih razgrnitve ali pa jih pošljete Zavodu za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje Novo mesto, Ljubljanska 2. Na javnih obravnavah bodo navzoči izdelovalci osnutkov dokumentov, ki bodo dokumente podrobneje obrazložili in prisotnim dajali pojasnila.

Vljudno vabljeni!

Zavod za družbeno planiranje
in urbanistično načrtovanje
občine Novo mesto

»NOVOPEČENI« SLOVENC

KOČEVJE — V začetku decembra je kazalo, da so tisti, ki so nameravali zaprositi za slovensko državljanstvo, to v glavnem že storili. Vendar so na oddelku za notranje zadeve v Kočevju ravno v zadnjih dneh pred iztekom zakonsko določenega roka za oddajo prošelj prejeli dnevno okoli 15 novih prošelj. Zadnjega dne podaljšanega roka, 27. decembra, pa je bilo oddanih še 30 prošelj. Skupno je bilo tako oddanih 1650 prošelj za 2780 oseb. Na ta način se je število Slovencev v Kočevju povečalo že za okoli 260 oseb.

NOVE KNJIGE V ALEPHU

Založba Aleph je pred kratkim izdala tri knjige. Prva ima naslov Filozofija in umetnost, prinaša pa izbor iz srbohrvaščine prevedenih spisov Dušana Pirjevca. Ostali dve knjigi sta pesniški. Brane Mozetič je avtor dvojezične (tudi v francoščini) pesniške zbirke Obsedenost. Pesnici Leli B. Njatin pa je izšel prvi ponatis kratkih zgodb Nestrpnost.

ŠOLSKI RAZGLEDI

Z novim letom je Prosvetni delavec, glasilo delavcev v vzgoji in izobraževanju v Sloveniji, prenehal izhajati in ga je nadomestil nov štirinajstrednik z imenom Šolski razgledi. Novi list, pedagoški strokovno-informativni časnik, se je s prvo številko predstavil v ponedeljek, 13. januarja.

• Ako hiša gori, dolg na vrata leti.
(Slovenski pregovor)

• Človek je najpopolnejša napaka narave.

POSREDNIK
Šentlovrenc d.o.o.

enota Trebnje
Rimska 33/1 (Gasilski dom)
Tel.: 068/44-968

PRODAJA — KUPUJE SLEDEČA VOZILA:

Zap. št.	Tip vozila — artikla	Letnik	km	Cena DEM	Opombe
1	Lada riva 1500	89	33000	8500	z lep
2	Dak diana kombi	83	57000	1500	novo ličen
3	Z 101 polly	87	57000	2700	lepo ohranjen
4	Olt sit (rom. visa)	nov	1000	6300	nov nereg., davki pl.
5	Ford escort	76	90000	900	dobro vzdrževan
6	Man kiper 19230	72	270000	po dogov.	vozen, drugi stroj
7	Tam 170T 14	84	290000	4500	lepo ohranjen
8	Volvo 343 SDL	78	150000	4500	prvi lastnik
9	Man kiper 19230	72	270000	17500	lepo ohranjen
10	R4 GTL (servisni)	89		4600	prvi lastnik
11	R5	88		8500	zelo ohranjen

KUPIMO:

- Kosilnico BCS — rabljeno, do 3500 DEM
- Cisterno »creina« — rabljeno, velikost do 2000 litrov
- Mercedes 1213 kesonar, letnik 82-83, cena po dogovoru.
- 10 avtomobilov, starih do 5 let, iz programa Zastava (florida, Z—101, Z 128, jugo vsi tipi)

Postopek pri prodaji:

Prodajalec je dolžan pripeljati vozilo (avto, traktor, kmetijski stroj ali drugo kmetijsko mehanizacijo) na Rimsko 33-1 v Trebnjem, kjer se prodajni artikel ogleda in se dogovori za okvirno ceno. Potrebne podatke »POSREDNIK« vpiše v prodajno evidenco za maksimalni rok 2 mesecev. Če prodajalčeva ponudba v tem roku ne velja več, je to dolžan takoj sporočiti »POSREDNIKU«.

Postopek pri nakupu:

Prodajni artikel je pri lastniku — prodajalcu. Ko se kupec odloči za nakup določenega artikla, pokličemo lastnika — prodajalca v »POSREDNIK«, kjer artikel kupec pregleda. Če se interes dokončno uskladi, se napiše kupoprodajna pogodba ter se dogovori vse v zvezi s formalnostjo o prenosu lastništva.

Stroški prodajalca:

Ogled prodajnega artikla in vpis v prodajno evidenco: 200 SLT. Ob sklenitvi kupoprodajne pogodbe je prodajalec dolžan poravnati posredniško provizijo v znesku 3% od dosežene prodajne cene. Če provizija zneske za katerokoli vozilo manj kot 3.500 SLT, je le-ta 3.500 SLT.

Kupec nima nobenih stroškov.

Priporoča se »POSREDNIK« d.o.o.
Šentlovrenc

tedenski koledar

Četrtek, 16. januarja — Marko Petek, 17. januarja — Anton Sobota, 18. januarja — Marjetka Nedelja, 19. januarja — Marta Ponedeljek, 20. januarja — Boštjan Torek, 21. januarja — Neža Sreda, 22. januarja — Vincenc

LUNINE MENE
19. januarja ob 22.28 — ščip

kino

ČRNOMELJ: 16. (ob 17. in 19. uri) ter 19. 1. (ob 20.15) ameriška pustolovska melodrama Vrnitev v plavo laguno. 17. 1. (ob 19. uri) ameriški akcijski film Terminator II.
METLIKA: 17. 1. (ob 19. uri) ameriški film Hot spot. 19. 1. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Terminator II.
BREŽICE: 17. in 18. 1. (ob 18. uri) ameriška risanka Reševalci. 17. in 18. 1. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Umri pokončno! — II. del. 19. 1. (ob 18. in 20. uri) ameriški kriminalni film Park Gorkega.
KRMELJ: 18. 1. ameriška komedija Umazani, pokvarjeni goljufi.
NOVO MESTO — DOM KULTURE: 16. (ob 18. in 20. uri) ter od 17. do 19. 1. (ob 20. uri) ameriški film Srečanje z Venero. Od 17. do 19. 1. (ob 16. in 18. uri) ameriška pustolovska melodrama Vrnitev v plavo laguno. Od 20. do 22. 1. (ob 16., 18. in 20. uri) premiera ameriške komedije Bingo.
SEVNICA: 17. in 19. 1. ameriška komedija Umazani, pokvarjeni goljufi. 20. in 22. 1. ameriški erotični film Vonj gola telesa.

kmetijski stroji

CISTERNO Creina (1700 l) prodam. 25-334. 132
NAKLADALKO (19 m³) in trosilec hlevskega gnoja prodam. 48-575, zvečer. 198
TRAKTOR TV, 32 KM, prodam. (0608)89-207. 206
TRAKTOR TV 730, star 10 let, s kabino in plugom prodam. Matija Plut, Semič, (068)56-482. 215
AGROIZBIRA KRANJ nudi akumulatorje 12 V 97 ah in 12 V 100 ah po ceni 4.100 SLT. Na zalogi dovolj vseh vrst traktorskih delov. Se priporoča Slavko Prosen, Smednjska cesta 17, Kranj, (064)324-802. 251
TRAKTOR UNIVERZAL 445 prodam ali menjam za cenejši avto (R 4). 42-571. 252
TRAKTOR TV 21 prodam. 85-686. 258

kupim

KUPIM dve večji betonski garaži okni in sobna vrata. 60-137, zvečer.

motorna vozila

NOVO VISO, OLTCIT, REG. 9/91, zlate metalik barve, zelo ugodno prodam. 24-195.
ZASTAVO 850, vozno, registrirano, prodam ali menjam za R 4, star do dveh let in doplačam. Leopold Pungercar, Rožna ulica 23, Mirna Peč, 78-063. 134
HROŠČA 1200, letnik 1976, poceni prodam. 21-581. 146

ZASTAVO 101, letnik 1978, obnovljeno, nevozno, lahko tudi za dele prodam. Jože Kren, Verdun 11, Uršna sela. 149
Z 128, letnik 3/1990, prodam. Agrež, Stolovnik, Brestanica. 150
Z 750, 1984/12, prodam. Nad mlini 57, Novo mesto. 157
Z 101 GTL 55, letnik 1986, in motor APN 6, prodam. 78-235. 166
R 18, letnik 1979, registriran do avgusta 1992, prodam. 21-402. 168
SKODO Favorit 136 prodam. 28-852. 171
JUGO 55, letnik 1990 in R 4 GTL, letnik 1991, prodam. 25-862. 173
R 4 GTL, star dve leti, 21.000 km, registriran do 1/93, prodam. (068)26-662. 174
Z 850 KOMBI, letnik 1983, registriran do 12/92 in Vespo, letnik 1988, prodam. 25-915. 175
JUGO KORAL 45, 11/88, dobro ohranjen, prodam. 51-551. 176
126 P, letnik 1978, prodam. Sašek, Irča vas 3, Novo mesto. 180
Z 101 in 126 P, oba letnik 1981, prodam. 73-330. 183
Z 128, letnik 1987, prodam za 2.600 DEM in Z 101, letnik 1985, prodam. 52-234. 184
Z 101, letnik 1989, prodam. 28-342. 187
AVTO VW HROŠČ, starjši letnik, v voznem stanju, neregistriran, prodam. Jože Franko, Sela 27, Straža. 188
JUGO 55 KORAL, letnik 1989, dodatno opremljen, ugodno prodam. (068)47-561. 191
HROŠČA, registriran do 1/93, in mini 1100, z dodatno opremo, letnik 1978, prodam. 43-675. 195
OLT CIT 11 R, nov, registriran, ugodno prodam. 24-006, dopolnje. 196
Z 128, letnik 1987, in vino cviček prodam. Andrej Turk, Brod 4, Podbočje. 197
Z 750, letnik 1985, dobro ohranjen, prodam. 27-794. 199
JUGO 45, zelo ohranjen, letnik 1986, prodam. (068)87-378. 203
R 4 GTL, marec 91, zamenjam za starejši letnik z doplačilom. 78-470. 205
R 4 GTL prodam za 2400 DEM in eno po delih. 24-140, zvečer. 212
GOLF DIESEL, letnik 1979, prodam. Možna menjava za 126 P, diano. Jože Gorše, Drganja sela 23, Straža. 213
JUGO 45, letnik 1986, prodam. Bakšič, Podlipa 10, Raka. 216
R 4, letnik 1991, prevoženih 1300 km, registriran do maja 1992, prodam za 2500 DEM ceneje od novega. (068)21-204. 217
FIAT 750, letnik 1980, registriran do 23. 3. 1992, poceni prodam. 44-040, dopolnje, Peter Judež, Slakova 1, Novo mesto. 219
FORD FIESTO, letnik 1977, ohranjeno, registrirano za celo leto, prodam. 25-961. 221
PRODAJ ali zamenjam lado Nivo, letnik 1987/88 in Z 101 GT, letnik 1983. (068)84-600. 224
FIAT UNO 45, letnik 1988, prevoženih 33000 km, prodam. (0608)60-300. 226
SAMARO 1300, 9/1988, 62000 km, prodam za 6500 DEM. (0608)79-385. 227
JUGO 45, letnik 1987, prodam. Stanško, 4. julija, Krško, (0608)31-722. 228
APN 6, star tri leta, prodam. Informacije na (068)26-625. 229
Prodaj ali zamenjam 126 P, letnik 89, za R 4, letnik 87-88. (068) 23-585. 233
R 9 DIESEL, letnik 1984, in Z 750, letnik 1979, generalno obnovljeno, neregistrirano, in Z 101, letnik 1982, prodam. Ivan Medle, Bršljin 59, Novo mesto, 24-190. 233
Z 101, letnik 1979, prodam. Gor. Kamence 1, Novo mesto. 236
126 P, letnik 1977, prodam. 25-226. 238
Z 101 GTL 55, letnik 1986/3, 53000 km, prodam za 2500 DEM. Vinko Jakša, Vranoviči 19, Gradac, (068)57-147. 243
ZASTAVO 101, letnik 1985, prodam. 23-601, popoldne. 245
ZASTAVO 850, letnik 1985, prodam. (068)41-198, Radkovič, Grča 7, Sentjernej. 246
ZASTAVO 750, letnik 1983, registrirano do 6/92, prodam. 85-777. 247
GOLF JX, letnik 1986, bencin, prodam. 51-477. 248
GOLF DIESEL, letnik 1986, in Z 101, letnik 1988, prodam. 85-814. 253
CITROEN GS 1.3, letnik 1980, registriran, obnovljen, z veliko rezervnih delov prodam. 22-080, dopolnje. 255
JUGO GVX, kovinsko srebrne barve, posebna izvedba, letnik 1989, prodam. 21-343. 256
126 P prodam. 28-032. 257

obvestila

VALILNICA NA SENOVEM. Sprejemamo naročila za enodnevne in večje piščance, rjave in grahaste. Se priporočamo! (0608)79-375. 136
ZALUZIJE — ROLETE izdelujemo in montiramo po konkurenčnih cenah. (068)44-662. 161
CAMPARI BAR v Škocjanu 24 vabi na otvoritve lokala danes, 16. 1., ob 16. uri. 172
ZASEBNI PODJETNIKI! Nudim vam kvalitetno vodenje knjigovodstva z izdelavo bilanc in druga svetovanja. Pisne ponudbe pod šifro: »100« 235

SERVIS EKSPANZIJSKIH POSOD ZA CENTRALNO KURJAVO

— popravilo eksp. posod
— zamenjava staro za novo
— odkup nepopolnih eksp. posod
— prodaja remontiranih posod
Lokar Rado, Dol. Prekopa 20, 68311 Kostanjevica tel. (0608) 60-339

VALILNICA HUMEK. Sprejemamo naročila za enodnevne piščance, bele težke, rjave nesnice in grahaste. Inf. po telefonu (068) 24-496 ali na naslov: Valilnica HUMEK, Irča vas 18, Novo mesto. (P3-81MO)

NANCA Trgovina na Žibertovem hribu v Novem mestu tel. (068) 28-875

Sposojanje poročnih oblik in dodatkov. Se priporočamo!

Javno podjetje Komunala Črnomelj

vabi k sodelovanju večje število zainteresiranih za opravljanje pogrebniških in pokopnih storitev. Vse zainteresirane naprošamo, da svoj interes izkažejo s pisno prijavo na naslov Javno podjetje Komunala, Črnomelj, Belokranjska cesta 24.

»OPEKARNA« NOVO MESTO

Zalog 21, 68000 Novo mesto
objavlja licitacijo poškodovanega vozila JUGO SKALA 55.
Licitacija bo v torek, 21. 1. 1992, ob 10.00 uri v opekarni. Ogled je možen istega dne pri Kleparstvu Velkavrh, Prečna.

VALILNICA KUHELJ, Šmarje 9, 68310 Sentjernej tel. (068) 42-524

Obvešča stranke, da lahko naročijo:

— enodnevne bele, rjave in grahaste piščance
— enomesečne bele piščance (1 kg)
— 6- do 8-tedenske rjave in grahaste piščance

Se priporočamo!

Avtošola AŠA Mokronog, d.o. Slopšek 3, Mokronog tel. (068) 49-565

Zaposlimo inštruktorje kategorije B, C, EkC. Informacije po tel.: (068)49-565

»OPEKARNA« NOVO MESTO

Zalog 21, 68000 Novo mesto
iščevo avtoprevoznike za prevoz opeke, opečnih izdelkov in drugega gradbenega materiala. Ponudbe zbiramo do 22. 1. 1992.

Podjetje »BIROPO«

potrebuje trgovko za delo v trgovini z mešanim blagom. Inf. na tel. (068) 22-337 ali 21-956, int. št. 34

NE IZZIVAJTE NESREČE s slabimi zavorami! Te skrbi vas reši ZAVORNI SERVIS, saj z minimalnimi stroški popravimo zavore osebnih vozil, kombijev in traktorjev. Rajnovišče 6, Novo mesto, tel. 43-633.

VEDEŽEVALKA gostuje v Novem mestu 25. januarja 1992. Naročila po tel. (065) 26-839.

JARKICE, rjave in grahaste, večje, in beli piščanci, stari 3 tedne, bodo v prodaji od 25. 3. do konca marca. Jože Jeršin, Račje selo, Trebnje, 44-389. 254

prekllici

JOŽE ŠTRUMBELJ, Mali Lipovec 5, Dvor, prekllicujem nerjesnive govornice proti MARIJI MIRTIČ iz Žužemberka, katere sem govoril dne 18. decembra 1990, v Žužemberku. 133
VILJEM MLAKAR, Stari trg 7, Trebnje, prepuščam vožnjo z motornimi vozili ali kakršnokoli zlorabljanje mojega zemljišča. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal. 234

posest

SENO in travnik v Podhosti prodam. 65-496. 135
VIKEND ZIDANICO z vinogradom (1000 m²), nad Metliko, ugodno prodam. (061)315-617. 139
PARCELO, zazidljivo, v vinogradu in sadovnjakom (1100 m²), v bližini Čateža pri Trebnjem prodam. (061)341-863. 140
VIKEND ZIDANICO v Soteski pri Straži (2000 m²), asfaltiran dostop, sončna lega, prodam. Cena 15000 DEM. (061)342-438. 141
VINOGRAD na Malkovcu, 15 arov, prodam. Informacije na (0601)81-100 ali (0608)88-944, Kotar. 155
PARCELO, v izmeri 9 arov, na Vinjem vrhu, ugodno prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 156
GOZDNO ZEMLJIŠČE (3658 m²), k.o. Rakitnica, prodam. (061)195-355, dopolnje. 162
HIŠO na Ratežu, v IV. gradbeni fazi, obrtni prostor izdelan, prodamo. 28-850, 21-218. 163
PRODAJ 33 a travnika v Straži ter 8 a vinograda in 9 a gozda v Straški gori. (068)84-790. 170
ENODRUŽINSKO stanovanjsko hišo z gospodarskim poslopijem, v dobrem stanju, takoj vseljivo, v bližini Kočevja, prodam. (061)851-561. 178
MANIŠO HIŠO ali vikend za bivanje kupim. Ponudbe pod šifro: »TRENJE-DOLENJSKA« 193
HIŠO v končni fazi ugodno prodam. Dušan Rožanc, Nad mlini 24, stanovanje 7, Novo mesto. 204
NA IZREDNI LOKACIJI — primerno za postavitev brunarice, poceni prodam ali oddam v najem 0,5 ha intenzivnega nasada jablan. V račun vzamem osebni avto. (068)42-042. 207
GRADBENO PARCELO v Kostanjevici na Krki prodam. Informacije na (061)315-031. 214
ZAZIDLJIVO PARCELO v naselju Breg pri Kočevju, v izmeri 13 arov, z urejeno dokumentacijo, ugodno prodam. (061)858-027. 220
ZAZIDLJIVO PARCELO, z vso urejeno dokumentacijo, na zelo lepem kraju, prodam. (068)85-668. 230
PARCELO (2935 m²), s sadovnjakom, starih vinogradom in opremljeno zidanico (sodi, preša, mlinček, itd.), na Straški gori, prodam za 9000 DEM. (061)342-512, po 18. uri. 242
NAJBOLJŠEMU PONUDNIKU prodam pod (gospodarsko poslojpe). 87-101. 249
PRODAJMO hišo v bližini Otočca in njivo v Gor. Kronovem, v izmeri 47 arov. 85-037. 250

prodaj

PRODAJ mlado kravo — sivko. Sukovič, Mirna Peč 29
HLADILNO VITRINO delikatesno, rabljeno, prodam za 700 DEM. Jarc, Trg 1, Mirna Peč. 137
OVERLOCK PFAFF — entlarico, štirinaito, novo, nerabljeno, z garancijo, ugodno prodam. (064)215-650. 138
UGODNO PRODAJ dve jeklenki za kisik, jeklenko za aceten, komplet gorilnikov s pištolo in manometri, ter nov brnik za R 5. 65-478. 143
POCENI PRODAJMO tri šivalne stroje, videoplayer, dve čeladi, mikrovalovno pečico, sokovnik. 21-581. 147
PRODAJ računalnik PCXT, tiskalnik, igrice in začetniški program. (0608)32-710. 151
VIDEOREKORDER znamke »SUIPRA«, uvožen, s 50 obratovalnimi urami, prodam. (0608)81-972. 154
GLAVNO GRED, starter in generalno za traktor Zetor prodam. (061)789-097. 158
5 m³ SUHIH HRASTOVIH plohov, debeline 48 mm in nov sintezier Jama-

ha, primeren za začetnike, prodam. 24-329, popoldne. 159
TELICO, brejo, prodam. Leopold Vodnik, Gornji Podboršt 17, Mirna Peč. 160
KORUZO in betonske rešetke, dolžina 2 m, prodam. Ivan Kafol, Trstenik 15 a, Mirna. 164
KRAVO s teletom, dobro molzno prodam. (068)76-528. 167
MLADO KRAVO prodam. 43-847. 169
INDUSTRIJSKI šivalni stroj Juki prodam. (068)76-528. 179
SKEDEJN, dobro ohranjen, in večjo količino koruze ugodno prodam. (0608)64-639, dopolnje. 181
12 m BUKOVIH DRV prodam. Gašperšič, Podgora 23, Straža. 185
HARMONIKO frajtonarico, cis, fis, h, znamke Železnik, nujno prodam. 49-480. 189
NOVO PEČ Special central 24 prodam. (0608)70-137. 190
DVE BREJI OVCI, s tremi mladiči, prodam. (068)76-327. 192
BUKOVA DRVA- METRE in kostonjevo kolje prodam. 85-684. 194
PRODAJ vgradni hladilnik in zamrzovalnik (za 17000 SLT) in pralni stroj. 27-165. 209
PRODAJ novo kotno sedežno garnituro. 78-335. 211
NOV BARVNI televizor Gorenje, 56 teletekst, motorno žago Stihl 038 in rabljen hladilnik Rade Končar (180 l) prodam. 85-373. 223
TV TOSHIBA, ekran 55, in videorekorder Fisher prodam. 25-226 237
KRAVO, črno—belo, staro 6 let, prodam. 42-996. 244
TELICO, staro 20 mesecev, prodam. Strojnik, Dol. Sušice 14, Dol. Toplice. 259

razno

POSLOVNE PROSTORE v Novem mestu oddam v najem. 28-926 ali 22-465, popoldan. 142
GOSTINSKO PODJETJE SEVNICA odda v središču Krmelja v najem lokal v izmeri 40 m x 10 m x 2, skladišni prostor in sicer za vse dejavnosti, razen gostinstva. Podrobnejše informacije dobi na telefon (0608)81-124. 148
OPREMLJEN LOKAL, 20 m² in videoteko v Plavi laguni oddam v najem. 25-259. 177
INSTRUIRAM kitaro za začetnike. 23-554. 210
LOKAL, v središču Novega mesta oddam v najem. (068)24-646. 239

službo dobi

FIRMA z že vpeljanim programom zaradi razširitve in boljše kontrole trga nudi sodelovanje izkušnim osebam za vodenje in koordiniranje con. (061) 314-052. 144
ZAPOSLIMO urejeno dekle za delo v trgovini—več strok. Ponudbe z izobrazbo pošljite na naslov: Lahner, Pot na brod 8, Radeče. 182
ZAPOSLIMO komercialista na terenu za območju Dolenjske. Pogoj: vzilo kombi. (062)26-124. 186
PRIDNO, pripukno dekle dobi delo v okrepčevalnici. Naslov v oglašnem oddelku. 200
NATAKARICO honorarno (za konec tedna) zaposlim v planinskem domu. 28-150, do 19. ure. 218
TEKSTIL! Če imate proste vikende in lasten prevoz, pokličite na (0608)75-663. 222
BAR BOTER, Partizanska 6, Novo mesto, zaposli dekle za strežbo. 231
DEKLE ali fanta za delo v gostinskem lokalu zaposlim. 20-375, 84-625, 22-516. 240

službo išče

SPREJMEM kakršnokoli delo v popoldanskem času. 52-396. 153
IZUČENA TRGOVKA išče zaposlitev. 165
DEKLE iz okolice Krškega išče kakršnokoli delo. (0608)79-555. 232

stanovanja

MATI z dvema otrokoma v starosti 12 in 6 let vzame v najem stanovanje, v zameno pa nudim pomoč v gospodinjstvu. 25-553. 152
OGREVANO in opremljeno stanovanje 10 km izven Novega mesta oddam. 78-220, zvečer. 201
ZAMENJAM dvosobno stanovanje v Brežicah za enako ali večje v Novem mestu. (068)25-380. 202
SOBO (20 m²), s souporabo sanitarij, v centru mesta oddam. 24-397. 225
V KOČEVJU prodam stanovanje oziroma stanovanjsko pravico zelo ugodno. (061)852-030. 241

ženitne ponudbe

STAREJŠI UPOKOJENEC, s svojim stanovanjem in lepim premoženjem, na deželi, želi spoznati upokojenko za skupno življenje na njegovem domu. Ponudbe pod šifro: »OBOJESTRANSKO RAZUMEVANJE«. 145

Samostojna SLOVENIJA 1991

Dolenjska banka d.d. Novo mesto

Izberite svoj način varčevanja!

Ljubljanska banka Dolenjska banka d.d. Novo mesto je v letošnjem letu popestrila svojo ponudbo z uvedbo novih oblik tolaškega in deviznega varčevanja.
Z izbiro ustrezne oblike varčevanja vam banka zagotavlja možnost donosne in varne naložbe vaših prihrankov ter možnost, da z ustrezno izbiro dobe vezave prihrankov prilagodite varčevanje vašim potrebam.
Banka vam poleg že poznanih oblik tolaškega varčevanja odslej nudi možnost varčevanja s posebno varčevalno knjižico Ljubljanske banke. Varčevalna knjižica je namenjena izključno varčevanju, ne pa prenosu osebnih dohodkov ali drugih prejemkov, ki jih sicer lahko prejimate na običajno vpogledno hranilno vlogo. Varčevalno knjižico lahko odprete z osnovnim pologom 200 DEM v tolaški protivrednosti. Vse nadaljnje pologe lahko vplačujete v poljubni višini in poljubnih časovnih razdobjih. Pri varčevanih sredstvih se obrestuje po obrestni meri, ki velja za mesečne depozite in je trenutno enaka mesečni revalorizacijski stopnji. Privarčevana sredstva lahko dvignete po poteku 15 dni od dneva vplačila, osnovni polog pa le ob ukinitvi knjižice, ki jo predhodno najavite v enoti banke.
Nova ponudba banke s področja deviznega poslovanja ne vključuje doslej uveljavljenih oblik varčevanja. Izberite lahko med deviznim tekočim računom, devizno varčevalno knjižico in deviznim depozitom.
Devizni tekoči račun, ki ga lahko vodite v vseh konvertibilnih valutah, je namenjen predvsem tekoči porabi deviznih sredstev. Devizni tekoči račun lahko imetniki koristijo za gotovinske dvige, nakazila v tujino, plačila za nakup blaga iz konsignacije, nakazila za poravnavanje obveznosti na podlagi kreditnih kartic in podobno.
Deviznemu varčevanju je odslej namenjena nova varčevalna knjižica Ljubljanske banke, ki jo lahko vodite v petih konvertibilnih valutah. Varčevalno knjižico lahko ustanovite z osnovnim pologom v protivrednosti 200 DEM, sredstva na devizni varčevalni knjižici pa se obrestujejo po posebno stimulativnih obrestnih merah. Privarčevana sredstva lahko uporabljate le za gotovinske dvige, pri čemer je potrebno dvige v znesku nad 2.000 DEM predhodno najaviti.
Varčevalci lahko poleg devizne varčevalne knjižice izberejo tudi možnost varčevanja v obliki kratkoročnih in dolgoročnih deviznih depozitov. Minimalni znesek depozitov, vezanih na 1 mesec, 3 mesece ali 6 mesecev znaša 2.000 DEM v ustrezni valuti, pri depozitih, vezanih nad 1 leto, pa 10.000 DEM. Devizni depoziti se glede na dobo vezave sredstev in višino depozita še posebej stimulativno obrestujejo.
Ob tem kratkem pregledu varčevalne ponudbe ni bilo mogoče povedati vsega, upamo pa, da smo vam pomagali, da boste napravili naslednji korak — obisk v najbližji enoti Ljubljanske banke Dolenjske banke d.d. Novo mesto.

ljubljanska banka

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Mojca Leskovec-Svete, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Miljan Markolj (urednik Priloge), Pavel Perc in Ivan Zoran.

IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 40 SLT, naročnina za 1. trimesečje 490 SLT; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 980 SLT; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga tuja valuta v tej vrednosti) na leto.

OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 550 SLT, na prvi ali zadnji strani 1.100 SLT; za razpise, licitacije ipd. 600 SLT. Mali oglasi do deset besed 450 SLT, vsaka nadaljnja beseda 45 SLT.

ŽIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).

NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefon: uredništvo (068) 23-606, 24-200, ekonomska propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006; računovodstvo 23-611, telefon: 24-898. Nenaročenih rokopolov in fotografij ne vračamo. Na podlagi ustreznega republiškega odloka (Uradni list Republike Slovenije, št. 7/91) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

ERGO**ERGO, d.o.o., Dvor, tel. 87-223**

Dajemo v najem popolnoma opremljeno kuhinjo z jedilnico gostincu, ki bi za nas in okolico kahal malico in lahko opravljal tudi druge gostinske usluge.
Interesente vabimo na pogovor na sedež podjetja na Dvor.

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je zapustila mama, stara mama in teta

BARBARA ŠKEDELJ

z Rateža 13

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem za pomoč, izrečeno sožalje in spremstvo pokojnice na njeni zadnji poti ter g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega

JOŽETA HROVATA

roj. 10. 8. 1939, z Dol. Sušic 3

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem ter sodelavcem za pomoč, izrečeno sožalje, cvetje, vence ter darovane maše, g. župniku pa za lepo opravljen obred. Hvala vsem.

VSJ NJEGOVI

ZAHVALA

*Tvoje truplo zemlja krije,
v temnem grobu mirno spiš,
tvoje srce več ne čuti bolečin,
a med nami še živiš.*

V 67. letu starosti nas je tiho, kot je živela, za vedno zapustila ljubljena sestra in teta

OLGA PETERNEL

s Trebelnega

V globoki žalosti je težko najti besede zahvale za vsa izražena sožalja, podarjeno cvetje in vsestransko pomoč ob izgubi drage sestre Olge. Posebno se zahvaljujemo Megličevim iz Trebnjega, vsem ostalim sorodnikom, sosedi Malči, njenim sodelavkam in znancem, ki so bili v težkih trenutkih z nami. Zahvalo smo dolžni gospodu župniku za lepo opravljen obred ter pevskemu zboru s Trebelnega. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci vsi, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA

*Trudil si se in gradil,
da jesen v toplem domu bi zaužil,
a bolezen ta prekruta
izrgala te je iz naročja
žene in otroka.*

V 58. letu starosti nas je po zahrbtni bolezni mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

STANKO FLORIJAČIČ

Češnjice 21, Trebelno

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali v najtežjih trenutkih, sočustvovali z nami, nam izrazili sožalje, darovali cvetje in pokojnega spremili k zadnjemu počitku. Iskrena hvala sosedom, govorniku Francu Mrvarju, Lovski družini Trebelno in zastopnikom ostalih lovskih družin za lepo izveden lovski obred. Hvala tudi podjetjem Gorjanci, IMV Revoz, IMV Revoz-poslovalnica ter gospodu župniku iz Mokronoga za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

V SPOMIN

Ljubemu možu in očetu

FRANCU ŠTRICLJU

iz Semiča

Boleča je resnica, da te že dve leti ni več med nami. Spomin na tebe in tvoja dela bo vedno ostal. Zdaj v domači zemlji mirno počivaj.

Tvoji najdražji

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 47. letu starosti zapustil naš dragi

TONE RAJAR

z Drejetove poti 22, Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala osebju Onkološkega inštituta v Ljubljani, podjetjem Novotehna, Labod, Krka, trgovini Maja, Komunalni Vodooskrbi, obema govornikom, pevcem in g. župniku za opravljen obred.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 66. letu je utihnilo utrujeno srce naše

JOŽE BUKOVEC

Ljubljanska 14, Novo mesto

Iskrena hvala vsem znancem, sorodnikom, sosedom in prijateljem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in za vsestransko pomoč.

Žalujoci: mož Ivan, hčerka Joži z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je po dolgi in težki bolezni zapustila

MILKA MEŽNARŠIČ

iz Dol. Ponikev 28, Trebnje

Zahvaljujemo se družinama Kastelic in Zakrajšek ter vsem, ki ste jo spremili na zadnji poti. Posebna zahvala gospodu kaplanu za lepo opravljen obred, pevcem Društva upokojencev Trebnje za zapete žalostinke in Rezki Majer za poslovilne besede.

Žalujoci Sonja in Ciril

OSMRTNICA

Nenadoma je umrla naša sodelavka

IVANKA PERKO

iz Starega trga

Od nje smo se poslovili v nedeljo, 12.1.1992. Ostala nam bo v lepem in trajnem spominu.

KOLEKTIV KONFEKCIJE KOMET METLIKA, d.d.

ZAHVALA

V 71. letu se je iztekla življenjska pot našemu možu, očetu, staremu očetu, bratu in stricu

ALOJZIJU STANKOVIČU

iz Drašič

Z žalostjo in hvaležnostjo v srcu se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in sovaščanom za izrečeno sožalje in darovano cvetje. Iskrena hvala gasilskemu društvu in organizaciji ZB Drašiči, govornikom, kolektivu Zdravstvenega doma, sodelavcem Petrola, trgovine Kmetijske zadruge, konfekcije Beti in g. župniku za opravljen obred. Hvala vsem, ki ste našega očeta pospremili k zadnjemu počitku.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je zapustila žena, mama, stara mama, babica in sestra

BARBARA MIKETIČ

roj. VESELIČ, iz Tribuč 30

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste sočustvovali z nami, pokojni darovali cvetje in jo pospremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala Splošni bolnišnici Novo mesto, ZD Črnomelj, kolektivu Belsad Črnomelj, pevcam za odpete žalostinke in gospodu župniku za opravljen obred. Vsem iskrena hvala!

Žalujoci: mož Jože, otroci Vinko z družino, Stanka in Jože, bratje in sestre ter ostalo sorodstvo

Tribuč, 6. januar 1992

ZAHVALA

*Tvoje truplo zemlja krije,
v temnem grobu mirno spiš,
tvoje srce več ne bije,
bolečin več ne trpiš.*

V 97. letu starosti nas je zapustila draga žena, mati, babica, prababica in teta

FRANČIŠKA SKUBE

roj. OSTANEK

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za pomoč in darovano cvetje, dr. Vilfanovi za dolgoletno zdravljenje, Kotarju za poslovilne besede, pevcem za zapete žalostinke in vsem, ki ste našo mamo v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku.

Vsi njeni

ZAHVALA

Po kratki in hudi bolezni nas je v 79. letu starosti zapustil naš dragi oče, stari oče in pradedek

JANEZ VRŠČAJ

z Otovca

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste sočustvovali z nami, nam izrekli ustna in pisna sožalja, pokojnemu darovali cvetje in ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Iskreno se zahvaljujemo ZD Črnomelj, nevrološkemu in internemu oddelku Splošne bolnice Novo mesto, kakor tudi DSO Črnomelj za nego in oskrbo v zadnjih težkih dneh njegovega življenja. Hvala tudi sodelavcem Mercator KZ Črnomelj ZE Vinica, Iskri Semič za podarjeno cvetje. Posebno pa se zahvaljujemo dobri sovaščanom za vsestransko pomoč, GD Talčji Vrh za organizacijo pogreba in pokop. Hvala Dragici in Rudetu za poslovilne besede, pevcam za zapete žalostinke in gospodu kaplanu za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: sin Lojze, hčerke Pepca, Marjana in Lidija z družinami

Danica Zupan

skromnem značaju. Če bi upoštevali želje portretirank, bi naj v tej rubriki raje nastopal novinarski krožek. Toda po vztrajnem prepričevanju, da bo za to še čas nadaljnjega pogovora za časopis tudi o njej. »Moje delo je moj največji konjiček,« pravi Danica Zupan. Sliši se malo nenavadno, da je lahko nekomu sprostiteljstvo, ki terja dosti čvrste živce in vzame veliko prostega časa. A če je človek v resnici predan neki stvari s srcem, potem ni nič pretežko. Pri svojem delu, kot že rečeno, s pridom uporablja znanje in pedagoški pristop svojega najljubšega profesorja. Pri prof. Bačurju ji je bilo všeč, da ni jemal človeka šablonsko, da je znal najti v njem tisto bogastvo, ki tiči v slehernem posamezniku.

Od svojih učencev zahteva Zupanova marljivost in natančnost. S težkim srcem napiše nezdastno oceno, toda poudarjenega pri njej vseeno ni ničesar. Potuha za neznanje bi bila medvedja usluga predvsem učencu, verjetno razmišlja Zupanova, zato se tu in tam znajde kakšna enka tudi v spričevalu ob koncu šolskega leta. Pravi, da je imela srečo, da je lahko sodelovala z ljudmi, ki so imeli pozitiven odnos do materinščine, denimo s prof. Zagarjem in prof. Gabrijelčičevo, ki sta tudi imela prvo delovno mesto v Sentrupertu. »Otrokom zmeraj povem, da so lahko ponosni, ker je na tej šoli učil profesor, ki zdaj zanje piše učbenike in je mogoče imel prvi stik s poukom materinščine na tej šoli.«

Na Sentruperski osnovni šoli je bilo ob prihodu Zupanove okrog 300 učencev, danes jih je le še 193. Kraj demografsko nazaduje, v mestih žive številni omikani ljudje, ki so prvo znanje dobili prav v tem hramu učenosti. Dobro delo učitelje, tudi izven rednega pouka, podobno tistemu Zupanove, ki s svojim novinarskim krožkom izdaja odmevna tematska glasila (nazadnje o pravopisu, za kar je dobila nagrado za inovativno ustvarjalno delo občine Trebnje), daje učencem dobro odskočno desko za nadaljevanje šolanja.

PAVEL PERC

Skrivnostna plemenita starka

Je Krošlova trta s Hribčka na Bizeljskem ena od zadnjih avtohtonih vinskih trt? — Preživela mnogo rodov, trtno uš in nemški srd — Prisojajo ji več sto let

BIZELJSKO — Bizeljčani so tako rekoč na trsu zrasli, toda med njimi Karel Krošl s Hribčka na Bizeljskem se ni našel tistega, ki bi mu vedel povedati, kakšne sorte je trta, ki rase ob njegovih hiši. Karel je star petinšestdeset let in je že precej let invalidski upokojenec, zato ima časa dovolj, da opazuje in proučuje stvari okoli sebe, in nič čudnega ni, če se je tej trti še posebej posvetil.

Nekoč je rasla ob viničarskem hramu nad vinogradom. V tega so se Krošlvi vselili, ko so se vrnili iz pregnanstva, kamor so jih odpeljali Nemci, ki so jim tudi uničili kmetijo in posekali ves vinograd. Trta, ki je ostala ob hramu, čeprav več let neobrezana, je bila tako edina, ki jim je ostala. Pri vseh dogra-

ditvah in obnovah doma so jo potem skrbno čuvali. Razrasla se je po vsej steni hiše do strehe, njene korenine pa je

Karel opazil celo več kot deset metrov stran, ko so kopali jamo pri gnojišču. Po Karlovem mnenju ima trta zelo čustljivo starost, najmanj dvesto do tristo let, saj je Karlu njegov oče pripovedoval, da tudi njegov oče ni mogel ugotoviti, kateri od prednikov naj bi jo zasadil. Trta je vsekakor preživela obdobje vinske uši ob koncu prejšnjega stoletja in bi morala kot morda ena od avtohtonih slovenskih trt vsekakor zanimati tudi strokovnjake, kajti po pripovedovanju Karla Krošla njena odlika ni le starost, temveč ima še več drugih zanimivih lastnosti.

Trta je bele sorte in ima svoje ime, ki ga je Karlu oče tudi povedal, žal pa ga je ta že pozabil. Je zelo odporna, jagode so debele in sočne, zelo prijetnega okusa, nekoliko muškata okusa, grozdi so veliki in zelo obstojni. Karlova vnučka Simon in Aleš sta se sladkala z jagodami še malo pred božičem, in to kar naravnost s trte. Pred sedmimi leti je pričel Karel trto razmnoževati in jo zasajati v vinogradu, tako da je v njegovem vinu že kar precej mošta iz te sorte. Tudi v vinogradu se nova sorta prav dobro obnese, za nego ni tako zahtevna in izdatno rodi. Odkar se je v sosesčini zvedelo za Krošlovo trto, se pri njem oglasi marsikateri radovedni vinogradnik in ga prosi za cepiče. Če more, jim Karel ustrezno, zelo pa bi ga tudi veselilo, če bi kak strokovnjak poskusil razvijati skrivnost plemenite starke ob njegovi hiši.

T. JAKŠE

Dolenšek vodi v oddaji Sobotna raglja

Posavci in Dolenjci pišejo dobre spise

BOŠTANJ — Sobotna raglja, oddaja slovenskega radija, ki se je preselila s tretjega na prvi spored, ima poslednje več mladih in tudi starejših poslušalcev dopoldanskega sporeda nacionalnega radija. To soboto so se lahko poslušalci spet prepričali, da je med Posavci in Dolenjci največ marljivih učencev, ki znajo pisati dobre spise. Po posebnem točkovanju namreč vodita Sevnica, sicer pa učenca boštanske osnovne šole: Simon Dolenšek (121 točk), tesna za petami mu je Polona Zupanc (109); na tretjem mestu je z Alenka Lokar (90) s šentruperske osnovne šole, na četrtem pa Jelka Logar (78) z artiške osnovne šole, ki je bila dlje časa v vodstvu, še predno se je vključil v tekmovanje trenutno vodilni Dolenšek. Simon je v vodstvu četrti teden. Sobotna raglja, ki bo na sporedu 18. januarja, bo med drugim postregla s spisi učencev o otrokovih pravicah.

RODBINSKI ZAKLAD — Karel Krošl s svojima vnučkoma Simonom in Alešem ob trti, ki je preživela že kar lepo število Krošlovih rodov. Njeno ime se je pozabilo, ostal pa je nekoliko muškaten okus njenih jagod in skrivnost, ki kliče k razvozljanju. (Foto: T. JAKŠE)

ŽREBALI STA PETRA IN MARTA — Petro Čampa (z oca) in Marto Dovič, obe iz 5. c razreda osnovne šole Center v Novem mestu, sta v našem uradništvu med rekordnim številom rešenih novoletnih križank izbrali deset nagrajencev. (Foto: J. P.)

Prva nagrada — 10.000 tolarjev v Ljubljano

Dobitniki nagrad novoletne nagradne križanke Dolenjskega lista

NOVO MESTO — Čeprav so se nekateri pritoževali nad njeno težko rešljivostjo, smo v uradništvu tokrat dobili rekordno število rešenih novoletnih nagradnih križank, kar 917. Lepe denarne nagrade pač vlečejo.

V žrebanju je otroška roka prvo nagrado — 10.000 tolarjev dodelila Gašperju Lakoti-Jeričku iz Ljubljane, Narodne zaščite 15, drugo nagrado — 3.000 tolarjev Andreji Breznik s Stare Bučke 32, tretjo nagrado — 2.000 tolarjev pa Vladimiru Smole iz Kočevja, Podgorska 2.

Knjižne nagrade bodo prejeli: Irena Opalk iz Velike Bučne vasi 39 B; Slavko Košak, Dol. Maharovec 21; Franci Gorenc, Orehovec 54, p. Kostanjevica; Terezija Potokar, D. Skopice 7, p. Krška vas; Jernej Kastelec, Novo mesto, Na tratah 22; Anica Butala, Tribučje 27, p. Črnomelj, in Marjko Pezdirc, Dolenja vas 1, p. Črnomelj. Vsem nagrajencem čestitamo!

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

V samostojni Sloveniji zastave ne vihajo — Direktorjevega mercedesa je škoda — Lažnive cene jajc — Kosmati funkcionarji — Zasvinjana Srednja vas

NOVO MESTO — Leto se je začelo anonimno in konspirativno, ko bi pisali leto 1942 in ne 1992. Vseповod sami sovražniki, na eni in na drugi strani, ljudje pa v strahu in stalno na oprezu. Še Marjetka prijetnega glasu, ki je sicer povedala, kako se piše in od kod je, noče biti imenovana drugače kot z imenom. Moti pa jo to, da v samostojni Sloveniji ljudje ob (novih) praznikih ne razobešajo (novih) slovenskih zastav. Celotno ob prvi obletnici plebsicija je v Novem mestu in okolici le sem in tja visela kakšna slovenska.

Anonimno in konspirativno se je oglasil možak iz Metlike. »Ni nič pomagalo! Metliški direktor asfaltne baze, ki je bil že v časopisu, da se vozi v vikend s službenim avtomobilom, to mirno počne še naprej. V garaži ima svojega mercedesa, a tega je za vikend v Drašičih očitno škoda, zlasti če je pri roki službena zastava 128.« Imena pa že ne bo povedal. Njegove službe je bolj škoda kot službenega avtomobila.

Anonimno naročnico Dolenjskega lista od samega začetka — doma je iz okolice Trebnje — pa najbolj motijo nesramne laži v našem časopisu. Prebere ga sicer od začetka do konca in ji je v celoti všeč, samo ko ne bi bilo teh laži. Najprej namreč vedno prebere cene z novomeške tržnice. »Tam pa so za jajca zmeraj navedene višje cene, kot se v

resnici prodajajo. Prejšnji teden je pisalo, da so jajca po 15 tolarjev, opoldne pa so jih branjevske ponujale po 10. Potem pa te laži preberejo naše kmetice in nam prodajajo jajca in druge kmečke pridelke po takih visokih cenah. Tisti, ki piše cene iz tržnice, ne sme iti tja takoj zjutraj in ne sme povedati, da je od časopisa. V časopis je treba napisati tisto ceno, po kateri ženske prodajo, ne pa tiste, ki jo zjutraj zahtevajo,« nas je podučila. Človek mora res biti previden in stalno na oprezu, kmetice bi jajca zmeraj rade prodale čim dražje. Dobičkarice, sram vas bodi! Da bi vam pocrkale kokoši!

Pa Dolenjski list ni kriv samo za precejšnjo jajca. Stalna bralka iz Novega mesta, ki govori zelo fino, bolj na o, nas je obdoločila, da bomo pregledali policiste iz mesta, lekarno smo že kdaj obljubljali v mestu, pa je treba še danes po vsak aspirin čez most na drugo stran Krke. Sicer pa je vse tako drago, da si tudi zdravil ne moremo več privoščiti, smo pa zato bolj zdravi. Pa novega župana bomo menda tudi dobili, ker je sedanjim prevečkrat »notri« (mislila je v časopisu, ne v arestu). Niti slučajno me ni pustila do besede.

Oglasil se je neki Črnomalčan, ki bradatim republiškim funkcionarjem od Peterleta navzdol predlaga, naj se obrnejo, češ da bi tako lepše izgledali. »Kaj pa, če se ne bojo hoteli obrniti?« me je zanimalo. »Bojo pa še naprej kosmatil!« Tako!

Možak iz Vrčic pri Semiču se je pritožil, da tisti četrtlet spet niso dobili Dolenjskega lista. »Komaj čakamo, da ga bomo brali, potem pa ga poštar ne prinese. To se je že večkrat zgodilo, krivi pa so na pošti v Semiču. Naš dopisnik Stanko iz Pivke, sicer doma iz Zaloga pri Škocjanu, pa se je pritoževal, da mu njegove prispevke v Dolenjskem listu skrajšajo in pri tem tudi ime kakšnega kraja narobe napišejo. Se zgodi, Stanko, tudi pri boljših časopisih.

Na koncu pa se oglašil Alojz Rogelj iz Srednje vasi pri Črmošnjicah in opozoril na tri tehtne in pereče zadeve iz

tega kraja. Težave imajo s preskrbo z vodo, čeprav imajo v bližini izdatno zajetje, iz katerega so včasih napajali samo Srednjo vas in Črmošnjice. Odkar pa Črnomaljska Komunala vodo iz tega zajetja prečrpava še za semiški konec, je domačini nimajo tudi po teden dni, čeprav je bilo dogovorjeno, da bodo prečrpavali samo odvečno vodo. »Zato se s komunalci stalno kregamo, a nič ne pomaga,« pravi Rogelj. Druga stvar, ki ga žuli, je odvoz smeti iz Srednje vasi.

»Odvoz smeti plačuje samo polovica, ostali pa mečejo smeti okoli hiš. Vsaka hiša ima svoje smetišče in tako je zasvinjana cela vas. Sramota! Morali bi urediti tako, da bi bil odvoz smeti obvezen za vse, sicer nima stvar nobenega smisla in haska.« Rogelj je že dvakrat opozoril novomeško PTT, da je pred dvema letoma in pol ob hudem deževju odkrilo del zemeljskega telefonskega kabla tik ob cesti proti Brezju in da lahko pride do nesreče ali pa ga bo kdo zanašal škodoval. Pa se poštarji sploh ne zaneajo!

A. B.

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prislulhnil vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 18. in 19. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prislulhnil.

KLIC V SILI

NOVO MESTO — Danes v četrtek, 16. januarja bo med 18. in 20. uro na telefon 23-304 na vaš klic čakala psihologinja Irena Mohorovič.

PRAVLJICA Z NEPRAVLJČNIM KONCEM

Resnična zgodba, ki vam jo bom opisal, je skoraj pravljica, ima le to lepoto napako, da v njej ne boste zasledili dobrih vil, škroto, čudežnih predmetov, bo pa zato več čarovnic, zlobe, čisto človeške pokvarjenosti in nepravilnosti. Tudi zaključek ne bo takšen, kakršnega ste vajeni, se pravi: namesto pravice bo zmogala krivica.

Živel je trgovec, ki so ga zabrisali na cesto. Nekaj časa je dobival miloščino kot človek, ki se je znašel na seznamu na delo čakajočih. Za prodajnimi pulti pa so še naprej delali njegovi stanovski kolegi, čeprav so imeli doma za tri ure hođa zem-

lje, ki bi jo lahko obdelovali in se tako preživljali. A ne, najprej se je bilo treba znesti nad stromakom, saj naj bi imeli le-ti po ljudskem verovanju naklonjene bogove in svetnike.

Pa je minilo tudi to. Nekega deževnega dne so mu dali v roko delavsko knjižico. Da ne bi bili njegovi delodajalci videti živalsko pokvarjeni, so ga izplačali. Za dvajset let delovne dobe je prejel petintrideset tisoč tolarjev.

V istem času in v istem prostoru so tudi vodilni občinski uslužbenci razmišljali, kako bi se znebili pisarniških trotov, ki so nenadoma po-

stali odvečni na občinskem plačilnem seznamu. Da jih ne bi preveč čustveno prizadeli, so se dogovorili za odpravnino, takoj po izplačanih odpravninah pa se za hitre upokojitve, kajti splošno je bilo znano, da so občinski uslužbenci pošteno iztrošeni. Vsak od odpravljenih občinskih administratorjev je dobil petintrideset tisoč mark. Da gre za velikansko razliko med trgovcem in občanarjem, vedo že osnovnošolci, saj doma ne poslušajo drugega kot to, da so tolarji ničvredni, marke pa ljudstvo dobesedno časti.

Trgovec, ki je dobil čevljev, se je po petih mesecih tavanja prijavil na

zavodu za zaposlovanje, z markami oblepljeni občinarji pa so odpirali butike, slaščičarne, točilnice, kupovali so si lepe avtomobile, obrezovali jablane in hruške okrog hiš, ki so si jih zgradili že prej po zaslugi dobrih služb, podkupnin, prekupčevanj in podobnega. V prostem času pa so pripovedovali vnukom pravljice o izkoriščevalskem sistemu, v katerem so bili prisiljeni živeti in v katerem so vladali delavci, ki so prišli na oblast takoj po revoluciji in narodnoosvobodilni borbi. Tu pa tam se jim je tudi kolcnilo, a četudi bi jim vtilval v usta vroče olje, ne bi priznali, po čem neki se jim kolca. TONI GAŠPERIČ

KANAL A V RIBNICI

RIBNICA — Zaradi poškodbe oddajnika na Nanosu v ribniški občini ne morejo več spremljati programa koprške televizije. Ker pa obstaja možnost sprejema programa Kanala A, se je ribniški izvršni svet odločil za spremembo kanalov na pretvorniku na Ortnoku. S tem je soglašala tudi RTS — Oddajniki in zveze, ki je lastnik pretvornika. Trenutno poteka zbiranje ponudb za izvedbena dela na spremembi kanalov, tako da lahko prebivalci, predvsem Ribnice in Dolenje vasi pričakujejo, da bodo lahko že v bližnji prihodnosti spremljali program kanala A.